

Kansen voor West

G4P4

Jaarverslag 2008

Operationeel Programma
Kansen voor West

Colofon

Operationeel Programma
Landsdeel West
(Kansen voor West)

Doelstelling 2

Voor structurele bijstandsverlening van de Gemeenschap uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling onder de doelstelling regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid” in West Nederland

Jaarlijks verslag
over de uitvoering

Subsidiabel gebied: Landsdeel West

(Provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Flevoland).

Programmeringsperiode: 2007-2013

Programmanummer: CCI 2007NL162PO002

Programmatitel: Operationeel programma Landsdeel West (Kansen voor West)

Beschikingsnummer: C(2007) 3949

Datum beschikking: 13 augustus 2008

Verslagjaar: 2008

Datum van goedkeuring van het jaarverslag door het Comité van Toezicht: 17 juni 2009

Opgesteld door: managementautoriteit Kansen voor West (College van B&W Rotterdam).

Postbus 6575, 3002 AN Rotterdam.

www.kansenvoorwest.nl

Uitgave van de managementautoriteit Kansen van West

Copyrights 2009

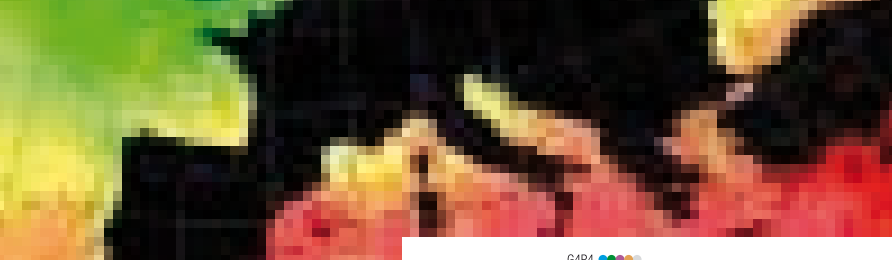
Mede mogelijk gemaakt door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

Redactie: Ruud van Raak, Adri Hartkoorn, Mieke Cornet,

Foto's: Havenbedrijf Rotterdam N.V., , Shutterstock, Hans Langstraat, Geomatic Businesspark, Ecoshape-Building with Nature.

Vormgeving: Hans Langstraat, www.ph-ontwerp.nl

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

G4P4

Geomatic
Businesspark:
bodemtopo

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Verantwoording en leeswijzer	5
1. Voortgang en operationalisering van het programma	7
<i>Kansen voor West heeft</i>	
<i>drie prioriteiten</i>	
<i>1- vergroten van kennis,</i>	
<i>innovatie en</i>	
<i>ondernemerschap</i>	
<i>2- aantrekkelijke regio's</i>	
<i>3- aantrekkelijke steden</i>	
2 Analyse van het OP en de sociaal economische situatie	26
3 Overzicht van de uitvoering van het OP Kansen voor West	27
4 Uitvoering naar prioriteit	30
5 Technische bijstand	35
6 Voorlichting en publiciteit	36
7 Rol als geassocieerde managementautoriteit	38

Ecoshape-Building with Nature: videotoren

G4P4

*Building with Nature:
proefsuppletie op de Galgeplaat*

Voorwoord

Na een intensieve periode waarin wij als acht partners met grote inzet hebben gewerkt aan de ontwikkeling van een gezamenlijk operationeel programma, kan 2008 gekenmerkt worden als het jaar waarin onze ambitieuze samenwerking in de Randstad vorm krijgt.

Was in 2007 nog veel inspanning nodig voor de opzet van de redelijk complexe structuur van deze bijzondere samenwerking; in 2008 zijn dertig projecten van start gegaan. Het zijn rijk gevarieerde projecten, zoals:

- de Clusterregeling Zuid-Holland, een subsidie-regeling voor het bedrijfsleven om perspectiefvolle economische clusters in de Provincie verder tot ontwikkeling te brengen;
- het Technofonds in Flevoland dat risicokapitaal verstrekt aan jonge hoogwaardige technologisch gerichte bedrijven; of
- het Science Park Utrecht dat tot doel heeft de Utrechtse universitaire campus De Uithof te transformeren tot een dynamische regionale motor van kennisintensieve werkgelegenheid.

Voor onze Randstedelijke samenwerking staat de Lissabonstrategie centraal. Met de inzet van onze projecten willen we duurzame economische groei bevorderen, meer en betere banen creëren met behoud van het milieu en verbetering van de leefomgeving. De rode draad van het programma is kansen bieden en een steuntje in de rug zijn voor mensen en organisaties die kansen willen benutten. Zo willen we onze ambitie 'de Randstad terug in de economische top 5 van Europese regio's' waarmaken. Kansen voor West is speciaal geïnteresseerd in projecten die de concurrentiekracht versterken. Dat wil zeggen projecten die zich bezighouden met innovatie, O&O, kennisuitwisseling, aansluiten van onderwijs en arbeidsmarkt, ondernemerschap, menselijk kapitaal, duurzame energie, sociale omstandigheden en maatschappelijke verhoudingen.

Helaas is 2008 ook het jaar waarin de economische vertrouwenscrisis tot ontwikkeling kwam. Het is nu nog te vroeg om alle consequenties voor de Randstad te onderkennen, maar het is wel duidelijk dat we in 2009 hier in ons programma rekening mee moeten houden. Dit willen wij in gezamenlijkheid doen en in samenwerking met hogere overheden, omdat de effecten van deze crisis gebiedsoverstijgend zijn. Ons uitgangspunt blijft echter "think global, act local".

*L.M.M. Bolsius
Namens de managementautoriteit,
het college van B&W van de
gemeente Rotterdam*

Verantwoording en leeswijzer

Dit is het jaarverslag 2008 over de uitvoering van het Operationeel Programma Kansen voor West EFRO 2007-2013. Het jaarverslag is opgesteld conform de eisen van de Europese Commissie, zoals neergelegd in artikel 67 van (EG) Nr. 1083/2006 en de Uitvoeringsverordening (EG) Nr. 1828/2006. Het jaarverslag is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de managementautoriteit, het college van B&W van Rotterdam. Het jaarverslag is met inbreng van alle partners binnen Kansen voor West tot stand gekomen.

Het Operationeel Programma Kansen voor West is een geïntegreerd programma voor Landsdeel West. Het omvat het grondgebied van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland. Kansen voor West onderkent dat er extra aandacht nodig is voor de specifieke situatie van de vier grote steden in dit Landsdeel: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. Dit vertaalt zich in een programmadeel West-Regio en stedelijke programmadelen voor de vier steden.

Aan de basis van Kansen voor West staat de Lissabonstrategie die moet leiden tot economische groei en meer en betere banen in de Europese Unie. Voor de Randstad betekent dit dat de concurrentiekracht van de regio moet worden versterkt. Dat betekent investeren in thema's als innovatie, onderzoek & ontwikkeling, kennisuitwisseling, aansluiting onderwijs arbeidsmarkt, menselijk kapitaal en duurzame energie.

Het jaarverslag is een basisdocument voor het beheer van het operationeel programma:

- Het geeft inzicht in de uitvoering van het programma en de interactie tussen de Europese Commissie en managementautoriteit;
- Het is een tussentijdse verantwoording voor het Comité van Toezicht op basis waarvan zij lijnen uit kan zetten voor de komende jaren;

- Het is de hoofdbron van informatie over het programma en voor de jaarlijkse vergadering met de Europese Commissie, managementautoriteiten en lidstaat;
- Het is een voorwaarde voor tussentijdse betalingen van de Europese Commissie.

Het jaarverslag Kansen voor West 2008 is op 17 juni 2009 door het Comité van Toezicht onderzocht en goedgekeurd en conform artikel 67 van (EG) Nr. 1083/2006 aan de Europese Commissie aangeboden. Het jaarverslag wordt elektronisch verstuurd naar de Europese Commissie via het SFC 2007 systeem en daarna gepubliceerd op www.kansenvoorwest.nl. Van dit jaarverslag verschijnt ook een samenvatting, die eveneens digitaal beschikbaar is.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk wordt ingegaan op de algemene aspecten van de voortgang en de operationalisering van het programma. Er wordt gekeken naar de samenwerking binnen het programma, de organisatie van de partijen die daar een rol in spelen, de overleggen en de op te leveren instrumenten.

In hoofdstuk twee wordt een sociaal-economische analyse gemaakt van de staat van het programma. Hier wordt belicht welke soort projecten zijn ingediend, welke zijn afgefallen en welke bij uitstek passen bij de doelstelling van het operationeel programma.

Hoofdstuk drie geeft een overzicht van de uitvoering van Kansen voor West. De beschrijving volgt een voorgeschreven indeling waarbij gekeken wordt naar de resultaten tot nu toe met een analyse van de voortgang; informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving; eventuele uitvoeringsproblemen en gekozen oplossingen hiervoor; eventuele wijzigingen; complementariteit met andere EU instrumenten en toezichtregelingen.

G4P4 ●●●●●

Hoofdstuk vier beschrijft de uitvoering van de prioriteiten. Per prioriteit wordt gekeken naar de verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse; een kwalitatieve analyse; en eventueel geconstateerde uitvoeringsproblemen en de daarvoor gekozen oplossing.

Hoofdstuk vijf geeft een toelichting op het gebruik van de Technische Bijstand dat als een afzonderlijk project valt onder de managementautoriteit. Omschreven worden de uitgevoerde activiteiten en de resultaten hiervan.

Hoofdstuk zes behandelt de uitgevoerde voorlichting- en publiciteitsmaatregelen. Het omschrijft de voortgang van het communicatieplan; de verschillende overleggen en bijeenkomsten van zowel de managementautoriteit als de partners; de netwerken; de communicatiemiddelen; en het onderhouden van de relaties binnen Kanen voor West.

Hoofdstuk zeven omschrijft de rol die de managementautoriteit heeft als geassocieerd managementautoriteit voor de URBACT INTERREG programma's.

In de bijlagen staat het cijfermatig materiaal van dit jaarverslag.

"Op Europees niveau zichtbaar succesvol zijn, daar ligt de lat voor Kansen voor West."

S.J. Noorda,
Voorzitter van de Vereniging Samenwerkende Universiteiten In Nederland

1. Voortgang en operationalisering van het programma

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de algemene aspecten van de voortgang en de operationalisering van het programma. Er wordt gekeken naar de samenwerking binnen het programma, de organisatie van de partijen die daar een rol in spelen, de overleggen, de op te leveren instrumenten en de communicatie activiteiten.

1.1 Algemeen

Het jaar 2008 kan gekarakteriseerd worden als het jaar waarin de organisatie en uitvoering van het OP Kansen voor West goed op gang is gekomen. Daarbij vallen een aantal zaken op. Allereerst heeft de samenwerking tussen de acht partijen door ondertekening van de uitvoeringsovereenkomsten daadwerkelijk vorm gekregen. De verschillende werkoverleggen die nodig zijn om beslissingen te nemen of op de hoogte te blijven van voortgang en eisen, functioneren naar behoren. In 2008 zijn 30 projecten beschikt en zijn er vele in voorbereiding. In het verslagjaar is voor ruim 60 miljoen aan EFRO beschikt met een totaal van 184 miljoen aan subsidiabele kosten. Ook de randvoorwaarden van Kansen voor West zijn op orde. Zo kunnen het initiëren van projecten en de kwaliteit van het programma in 2009 nog meer aandacht krijgen.

1.2 Samenwerking

De totstandkoming van de formele samenwerking van de partijen heeft in 2008 flink wat tijd in beslag genomen. Dit komt onder andere, omdat de culturen van steden en provincies van elkaar verschillen. Daarbij waren ook vragen over hoe gedetailleerd de uitvoeringsovereenkomst moet worden; hoe juridisch hard en hoe er omgegaan wordt met onvoorziene situaties. Al met al heeft deze discussie geleid tot convenanten die zeer werkbaar zijn voor alle partijen en waarin verantwoordelijkheden over en weer duidelijk zijn

vastgesteld. De managementautoriteit heeft het bureau van de landsadvocaat gevraagd hierbij te assisteren. Alle uitvoeringsovereenkomsten, beschikkingen en globale subsidies met uitvoeringsconvenanten zijn in december 2008 getekend.

De samenwerking met de audit- en certificeringsautoriteit verloopt goed. De basis hiervoor waren de kennismakingsbezoeken aan de managementautoriteit waarbij ervaringen van de oude EFRO programma's als voorbeeld zijn gebruikt. De beschrijving van de beheer- en controlesystemen is het belangrijkste document waar de samenwerking tussen de drie autoriteiten uitvoerig is beschreven. Het ontwikkelen van dit stuk heeft veel tijd gekost maar hierdoor hebben zowel de auditautoriteit als de certificeringsautoriteit beter inzicht kunnen krijgen in de verschillende stappen voor het beheer van projecten. Bovendien is ook de wat ingewikkelde organisatorische opzet inzichtelijker geworden.

De samenwerking met Europa heeft zowel formele als partnerschap aspecten. De formele kant betreft het tijdig en correct indienen van rapportages, het beantwoorden van vragen, het toezenden van informatie etc. Deze stroom van informatie volgt veelal een vaststaand schema en via vaststaande procedures. Voor de relationele kant heeft de managementautoriteit al het nodige gedaan - en zal dat ook blijven doen - om te zorgen dat het beeld van Kansen voor West overeenstemt met de werkelijkheid. Hiervoor heeft de managementautoriteit in 2008 bezoeken afgelegd in Brussel en zal dit in 2009 voortzetten. Ook zal de managementautoriteit vaker vertegenwoordigers van de Europese Commissie uitnodigen voor werkbezoeken en bijeenkomsten.

De samenwerking tussen de acht partners binnen het programma is nu ook goed op gang gekomen. Dit uit zich in de verschillende soorten van overleg die hieronder nog gedetailleerder worden omschreven. Één vorm van samenwerking speelt zich af op het gebied van projecten. Een belangrijk uitgangspunt voor Kansen voor West is namelijk dat projecten, waar mogelijk, uit een samenwerking van partners bestaat. Bijvoorbeeld samenwerking van een gemeente met deelgemeenten, met de kennis-, onderzoeks- en onderwijsinstellingen, brancheorganisaties en met allen die kunnen bijdragen aan de realisering van een gezonde duurzame economische groei in Landsdeel West.

Er zijn nu al projecten beschikt die nadrukkelijk met deze samenwerking bezig zijn.

- Voorbeeld is het project ECOSHAPE – Building with nature, waar de “leading firms” in het Nederlands maritieme cluster (van Oord en Boskalis) samen met bedrijven en kennisinstellingen participeren in de vorming van een Top-instituut Waterbouw en Ecologie in Dordrecht.
- Een ander voorbeeld is het project Walstroom. Hier werken de provincie Zuid-Holland, het Havenbedrijf Rotterdam, de regio Drechtsteden en het Havenbedrijf Amsterdam samen in een gezamenlijke strategie voor openbare aanbesteding en een eensluidend programma van eisen voor walstroomvoorzieningen zodat de binnenvaartsector te maken krijgt met een uniform netwerk.
- Ook is het project Geo-Valley in Flevoland een voorbeeld van verdere ontwikkeling van een bedrijvencluster in monitoring en voorspelling van luchtkwaliteit, kust-, water- en bodembeheer, eco-engineering, beheer van civiele infrastructuur en veiligheid. Het combineert specialistische MKB marktkennis met thematische kennis van instituten in Landsdeel West en wordt uitgevoerd door een samenwerkingsverband waarin de verschillende competenties zijn verenigd.

1.3 Voortgang operationeel programma Kansen voor West

De voortgang van de beschikkingen is voorspoedig. Zeker gezien de tijd die eerder nodig is geweest om het programma op te zetten. In 2008 zijn 30 projecten beschikt en dus in uitvoering. Ook in het eerste halfjaar van 2009 is het aanbod van aanvragen ruim voldoende. De goede voortgang is ondermeer te danken aan de steunpunten en de programmabureaus die hiervoor de nodige inzet hebben geleverd. In de onderstaande tabel staat hoeveel in het gehele programma is gecommitteerd, hoeveel subsidieaanvragen en voorlopige aanvragen er in behandeling zijn en hoeveel nog tot aanvraag moet leiden.

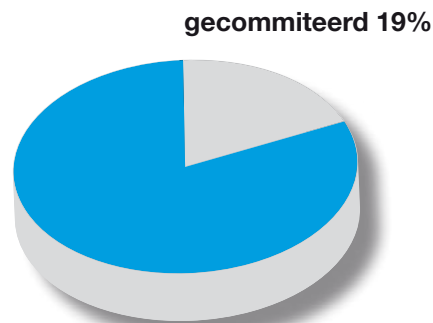
Havenbedrijf Rotterdam: project Walstroom

Tabel: Gecommitteerde uitgaven OP Kansen
voor West cumulatief t/m 31 december 2008

West cumulatief t/m 31 december 2008

Prioriteit	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering	Totaal OP (kolom 2+5)
Totaal opgave OP	310.600.000	392.802.000	66.886.000	459.688.000	770.288.000
Totaal gecommitteerd	60.004.681	80.481.768	44.680.175	125.161.943	184.881.173
Totaal nog te committeren	250.595.319	312.320.232	22.205.825	334.526.057	585.406.827

nog te committeren 81%

1.3.1 Voortgang programmamadeel West-Regio

Het programmamadeel West-Regio omvat de projecten in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland minus de gesubdelegeerde programmamaden van de G4 steden. De projecten die binnen West-Regio worden uitgevoerd richten zich vooral op de ontwikkeling van kennis en innovatie. Sinds de opening van het programma op 4 februari 2008 zijn 27 subsidieaanvragen in de stuurgroep besproken en van een positief advies voorzien. Ook de managementautoriteit heeft hierover positief besloten en zijn de beschikkingen en uitvoeringsovereenkomsten aan de begunstigden verstuurd (de committering). Daarna zijn de eerste voorschotbetalingen uitgegaan.

Projectaanvragers binnen Kansen voor West kunnen gebruik maken van voorlopige aanvragen waarbij via een eenvoudig formulier de belangrijkste projectdata aan het programmabureau worden doorgegeven. De voordelen hiervan zijn dat hiermee al snel de datum van subsidiabiliteit is vastgelegd en dat het programmabureau hiermee een beter zicht krijgt op welke serieuze projecten zij in de nabije toekomst kan rekenen. Op basis van een voorlopige aanvraag vallen ook al projecten af die niet passen binnen Kansen voor West waarmee de administratieve lasten die nodig zijn voor de aanvraag worden bespaard. In alle gevallen adviseren de steunpunten de projectaanvragers om hun aanvragen door te nemen met het steunpunt in hun gebied. Op die manier passen de projecten binnen de lokale ontwikkeling. Als een projectaanvrager een voorlopige aanvraag heeft ingediend moet binnen 5 maanden een volledige subsidieaanvraag volgen.

G4P4

BioPartner Accelerator

Het project is bedoeld als 'broedplaats' (incubator) voor tamelijk jonge Life Science bedrijven in Leiden die nog niet volwassen genoeg zijn voor de commerciële markt. Het gebouw en de daarbinnen te realiseren voorzieningen moet doorstroommogelijkheden bieden voor bedrijven in de sector Life Sciences die nu 5 tot 10 jaar oud zijn en die nog steeds behoefte hebben aan laagdrempelige, goed geëquiperde huisvesting. Deze bedrijven blokkeren de instroom in de bestaande incubators omdat die gericht zijn op bedrijven tussen de 0 en 5 jaar oud.

In het project worden drie zaken gerealiseerd:

1. De bouw en inrichting van een heel specifiek gebouw.
2. Shared services waardoor de bedrijven gebruik kunnen maken van geavanceerde apparatuur.
3. Gezamenlijk management, zodat de bedrijven ervaring opdoen die zij nodig hebben bij zelfstandige bedrijfsvoering.

Inmiddels is de verplichte Europese aanbesteding achter de rug en heeft BioPartner na het rondkomen van de restantfinanciering opdracht verleend voor de bouw. De bouw start medio juni 2009. Minister van der Hoeven van Economische Zaken zal op 2 september a.s. de officiële eerste paal slaan. Het nieuwe gebouw wordt op 1 januari 2010 in gebruik genomen.

Begunstigde: Stichting BioPartner Academische Bedrijven Centrum Leiden

Toegekende EFRO-subsidie: € 3.400.000,-

Publieke cofinanciering: € 3.400.000,-

Looptijd: 1 januari 2007 tot 31 december 2010

"Met Kansen voor West worden Europese subsidies toegankelijk om concrete zaken te realiseren. Ook de internationale samenwerking is belangrijk. We kunnen in Europa van elkaar leren. Samen zorgen we voor het resultaat."

Mw. H.M.C. Dwarshuis – van de Beek
Gedeputeerde in Zuid – Holland

1.3.2 Voortgang stedelijke programmamodellen

Hieronder wordt per stad de richting en inzet van de stedelijke programmamodellen omschreven.

Amsterdam

Westergasfabriek “Het levende park”

Cultuurpark Westergasfabriek is een van de grootste centra voor cultuur, creatieve industrie en evenementen in Amsterdam. De 14 monumentale gebouwen en het omliggende park vormen een uniek stadspark van internationale allure. Jaarlijks bezoeken ruim 700.000 mensen het park, de evenementen en de horeca.

De Westergasfabriek kent een rijke geschiedenis. Het project het ‘Levende Park’ is een bundeling van interactieve installaties en applicaties in het park waarin de verschillende historische verhalen, het rijke verleden en het altijd maar doorgroeiende heden van de Westergasfabriek, gekoppeld worden aan de persoonlijke ervaring van haar gebruikers en bezoekers. Het hele terrein van de Westergasfabriek wordt zo een interactief museum, waar het publiek in rond kan dwalen. Het publiek kan van feit naar fictie wandelen, actief de geschiedenis verkennen, de programmering bekijken, hun eigen verhalen achterlaten, elkaar ontmoeten en zicht krijgen op de cultuur die er gemaakt wordt. In tekst, beeld en geluid krijgt de bezoeker een beeld van de energie van het gehele cultuurpark Westergasfabriek. Voor de bezoekers wordt de geschiedenis van deze unieke plek, die altijd verbonden is geweest met energie, in beeld gebracht en gekoppeld aan de energie van de Westergasfabriek nu: een creative hothouse. In de komende jaren wordt deze ambitie verder ontwikkeld en wil de Westergasfabriek zich verder ontwikkelen tot het ‘Urban Park Laboratorium’ (UPLabs): het innovatieve platform voor digitale kunst en cultuur in de openbare ruimte, de creatieve industrie en Living Lab voor de ontwikkeling van nieuwe applicaties en digitale projecten.

Begunstigde: Stichting Westergasfabriek

Toegekende EFRO-subsidie: € 152.000,-

Publieke cofinanciering: € 250.000,-

Looptijd: 1 januari 2009 tot 31 december 2009

Amsterdam wendt de EFRO middelen van deze periode aan voor de doelen uit het Programakkoord van het huidige college. Daarin staat over de economische ontwikkeling van Amsterdam onder andere dat de grootste ontwikkelingskansen liggen bij het waardevolste bezit van Amsterdam: menselijk kapitaal. Het college wil mensen aanspreken op hun individuele talenten om de stad te laten profiteren van de veelzijdigheid die de inwoners kenmerkt. Creativiteit en ondernemingszin zijn motoren van de economie. De stad heeft behoefte aan goed opgeleide en gekwalificeerde mensen en de ontwikkelingen in de wereldeconomie en op de arbeidsmarkt vragen om vernieuwing. De kloof tussen vraag en aanbod op de Amsterdamse arbeidsmarkt groeit echter: deze moet worden verkleind.

Het midden- en kleinbedrijf en startende ondernemers zijn van groot belang voor Amsterdam. Daarom zet de stad in op ruimte voor deze bedrijvigheid en zal ze onder andere betaalbare bedrijfsverzamelgebouwen initiëren. Amsterdam moet aantrekkelijker worden als internationale vestigingsplaats en beter gebruik maken van de concentratie van kennisinstellingen en de aanwezige creativiteit. Tegelijk moeten alle partijen zich maximaal inspannen om de keerzijde van de opkomende kenniseconomie, een groeiende ongelijkheid, te bestrijden. Bereikbaarheid, zowel van de haven, Schiphol als economische kernzones is van groot belang.

G4P4

Den Haag

Poortgebouw / bezoekerscentrum Vredespaleis

Het Vredespaleis is beeldbepalend voor Den Haag als internationale stad van vrede en recht en een belangrijke toeristische attractie. In het seizoen komen dagelijks vele bussen met toeristen uit binnen- en buitenland langs het Vredespaleis. De bussen stoppen wel, maar toeristen kunnen feitelijk niet meer doen dan een foto maken. Er zijn geen voorzieningen om het werk van de internationale instellingen en de doelen van het Vredespaleis over het voetlicht te brengen. Weliswaar kent het Vredespaleis van oudsher een systeem van groeps rondleidingen (20.000 personen per jaar), maar dat is in het licht van de grote publieke belangstelling een zeer beperkt antwoord.

De Carnegie-Stichting is de eigenaar en beheerder van het Vredespaleis. De Stichting wil aan de voorkant van het paleis, bij de hoofdingang een 'poortgebouw' neerzetten waar een breed publiek kennis en inzicht kan krijgen over het Vredespaleis zelf en de instellingen die er gevestigd zijn. Dit is nadrukkelijk ook bedoeld voor geïnteresseerden en onderzoekers in internationaal recht. Verder zal het gebouw gebruikt worden voor de veiligheidscontroles op degenen die in het Vredespaleis moeten zijn.

Begunstigde: Stichting Carnegie

Gevraagde EFRO: € 600.000

Publieke cofinanciering: € 2.258.558

Looptijd: 1 juli 2008 tot 30 juni 2011

Het college van Den Haag kiest er voor de EFRO middelen in te zetten op een aantal speerpunten. Den Haag wil de economische potenties als internationale stad van vrede en recht benutten door internationale organisaties en bedrijven te acquireren. Daarbij gebruik makend van de spin-off van de aanwezigheid van deze internationale instellingen, zoals werkgelegenheid bij toeleverende bedrijven en het verzamelen, uitwisselen en benutten van de aanwezige kennis leidend tot nieuwe producten en diensten en een hogere toegevoegde waarde.

Een ander speerpunt is voldoende geschikte bedrijfsruimte voor bestaande en startende ondernemingen. Dit gebeurt door bestaande bedrijventerreinen te herstructureren en waar mogelijk nieuwe bedrijventerreinen te realiseren. Verder worden startende en bestaande (innovatieve) ondernemers ondersteund zowel met kennis als financiële middelen. Een ander speerpunt voor de stad is het revitaliseren van de binnenstad voor bewoners en bezoekers door het versterken van de economische concurrentiekracht en internationaal profiel en door te investeren in leefbaarheid en voorzieningen. Ten slotte behoort het creëren en initiëren van werkgelegenheid en stageplaatsen voor jongeren en werklozen tot een speerpunt. Daar hoort het verbeteren van de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt bij. Evenals het werken aan een duurzame en vitale stad met aandacht voor bereikbaarheid en mobiliteit.

"Kansen voor West biedt uitstekende mogelijkheden voor initiatieven vanuit het bedrijfsleven voor versterking van kennis, innovatie en ondernemerschap en het vergroten van de attractiviteit van de regio's en de steden in de Randstad."

H.S.H. Mooren,
Directeur VNO-NCW West

Rotterdam

Revitalisering Nieuwe Binnenweg in Rotterdam

De Nieuwe Binnenweg is gebouwd in de periode 1880 - 1910. Het was een winkelstraat met stijl en grandeur, met aandacht voor ornamentiek en uitstraling. De straat maakte deel uit van een langer winkellint met een totale lengte van 2,2 km. Na het bombardement op het Rotterdamse centrum werd de Nieuwe Binnenweg één van de belangrijkste winkel- en uitgaansstraten van de stad. Vanaf de jaren '60 zijn de straat en de omliggende woonwijken echter in een neerwaartse spiraal terecht gekomen. Nu verkeren gedeelten van de Binnenweg in slechte staat. Verpauperde panden, toenemende leegstand van winkelpanden, ondernemers die zich onveilig voelen en een verouderde, versleten buitenruimte.

De afgelopen 25 jaar heeft de gemeente Rotterdam samen met de woningbouwcorporaties veel geïnvesteerd in de omliggende woonwijken in de verwachting dat de markt wel zelf zou investeren in de panden en het winkelaanbod. Dat is niet gebeurd maar wel erg noodzakelijk. Daarom neemt het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam nu zelf het voortouw om de negatieve spiraal om te keren door winkelpanden en de omgeving te verbeteren en te renoveren. Ook de veiligheid krijgt extra aandacht. Dit zal resulteren in de komst van nieuwe ondernemers, verbeteren van 1100m² straat, minder leegstand en extra arbeidsplaatsen.

Begunstigde: Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam

Toegekende EFRO-subsidie: € 6.900.000,-

Publieke cofinanciering: € 10.698.114,-

Looptijd: 01-01-2008 t/m 31-12-2012

Het college kiest er voor de EFRO middelen binnen de kaders van het operationeel programma Landsdeel West zo veel mogelijk aan te wenden voor de uitvoering van projecten die aansluiten op de Economische Visie 2020 en de Stadsvisie 2030. Op basis van de analyse in de Economische Visie 2020 zijn drie clusters benoemd die voor Rotterdam kansrijk zijn om de economische structuur verder te versterken: het Haven- en Industrieel Complex (HIC); het Medisch en zorgcluster en het Creatieve cluster inclusief de vrijetijdseconomie. In de Stadsvisie 2030 wordt de koers beschreven die Rotterdam de komende jaren wil varen. Een koers die op ruimtelijk en economisch gebied zal bijdragen aan de kwaliteit van de stad en de omliggende regio. Deze koers gaat langs twee sporen. Het eerste spoor is vooral een economisch spoor. In overeenstemming met de Economische Visie moet Rotterdam uitbouwen waar het van oudsher sterk in is, namelijk Rotterdam als internationale havenstad.

Tegelijkertijd moet de stad de komende jaren vooral de medische en de creatieve sectoren verder ontwikkelen. Het tweede spoor gaat over het verbeteren van het leefklimaat in de stad. Beide sporen versterken elkaar. Wat goed is voor de economische ontwikkeling is ook goed voor de stad en wat goed is voor de stad schept goede condities voor economische ontwikkelingen.

Nieuwe Binnenweg

G4P4 ●●●●●

museum van Speelklok tot Pierement

Utrecht

Emissievrije Bierboot

In de binnenstad van Utrecht is het bevoorraden van winkels en horeca een probleem. De smalle straten en grachten zijn niet berekend op zoveel verkeer. Nog los van de overlast door het laden en lossen, de geluids-overlast, de uitstoot van co2 en de verstoring van het beeld op de mooie panden en doorkijkjes.

De emissievrije bierboot grijpt terug op een oude gewoonte om winkels en de horeca langs de historische grachten te bevoorraden via het water.

De bierboot zorgt voor een snelle bevoorrading van winkels en horeca in de binnenstad. Door de toenemende vraag naar dit transport over water in de binnenstad wordt nu een nieuwe boot in gebruik genomen die emissievrij is. De nieuwe bierboot wordt elektrisch aangedreven en de accu's worden geladen met groene stroom. Dat maakt ze geluidsarm en milieuvriendelijk.

Met deze nieuwe bierboot wordt dus gewerkt aan een nieuwe, duurzame manier van bevoorraden van ondernemers in het historische centrum van Utrecht.

Begunstigde: gemeente Utrecht

Toegekende EFRO-subsidie: € 200.000,-

Publieke cofinanciering: € 200.000,-

Looptijd: 1 december 2007 t/m 31 december 2009

Om de uitvoering in de stad Utrecht richting te geven en zo de effectiviteit te verhogen, heeft het college van B&W binnen het raamwerk van de drie prioriteiten van Kansen voor West de begrippen 'talent, transitie en transformatie' als inhoudelijke dragers van het programma benoemd. Talent is een centraal begrip in het Economisch Profiel Utrecht 2010 (Utrecht, ontmoetingsplaats voor talent). De onderwijsfunctie en (inter-) nationale uitstraling van universiteiten en hogescholen versterken het profiel en het imago van Utrecht. Ondernemertalent (al dan niet kennisintensief) vormt een drager van de stedelijke economie. Daarnaast blijft veel Utrechts talent onbenut. Hoge uitvalpercentages in het (v) mbo onder vooral allochtone jongeren, geven aanleiding tot zorg voor zowel het toekomstig Utrechtse arbeidspotentieel als de arbeidsmarktpositie van de betreffende jongeren.

Er is sprake van een mismatch in de huidige vraag - aanbodverhouding op de lokale en regionale arbeidsmarkt. De ruimtelijke opgave voor de stad in relatie tot verbetering van het vestigingsklimaat is de komende periode geconcentreerd in vijf gebieden. Op Lage Weide, bedrijventerrein Overvecht en De Uithof zijn aanpassingen nodig, zodat deze gebieden ook in de toekomst goed kunnen blijven functioneren. Dit zijn de zogenoemde transitiegebieden. Daarnaast zijn er twee transformatiegebieden, waar functieverandering aan de orde is: het Stationsgebied en Leidsche Rijn (centrum) inclusief de tussenliggende zone. Samen vormen deze gebieden de vijf sterren voor Utrecht. Daar concentreren zich de kansen om de economische ontwikkeling een gerichte impuls te geven.

"Kansen voor West geeft kennis, innovatie en creativiteit alle kans"

R.C. Robbertsen
Commissaris van de Koningin in Utrecht
Vice voorzitter van Kansen voor West

1.3.3 Voortgang N+2

De verordening geeft aan dat het programma een bepaald uitgavenpatroon dient te hebben. Dit staat bekend als de zogenaamde N+2 regel. De gecertificeerde uitgaven die op programma-niveau gedaan moeten worden staan in de onderstaande tabel aangegeven. In de tabel is het extra voorschot van 2,5% al opgenomen. Dit voorschot mag van het N+2 bedrag worden afgetrokken, volgens de Europese Commissie richtlijn. Deze actie geeft extra financiële ruimte voor de programma's in de huidige economische vertrouwenscrisis¹. Als de geplande uitgaven in de tabel niet gehaald worden, dan zal de Europese Commissie het verschil tussen daadwerkelijke uitgaven en de geplande uitgaven niet beschikbaar stellen. Hiermee heeft de Europese Commissie met N+2 een sterk sturingsinstrument in handen. De eerste uitgaven van het programma worden in 2009 gedaan.

Financiële N+2 tabel Kansen voor West

	A tranche 2007	B 5% voorschot	C 2,5% extra voorschot	D N+2 basis (A-B-C)	E Totaal aan betaal- aanvra- gen t/m 31-12- 2009	saldo nog aan te vragen t/m 31-12-09
Totaal	36.800.000	15.530.000	7.765.000	13.505.000	0	13.505.000

"In dit programma benutten we de sterke punten van de Randstedelijke economie (veel kennis en startend ondernemerschap) om ook kansen te creëren voor mensen die achterblijven."

Mw. M.K.M. Spit
Wethouder in Utrecht

G4P4

De Groene Carré

1.4 Organisatie

1.4.1 Managementautoriteit

Het college van B&W van de gemeente Rotterdam is als managementautoriteit verantwoordelijk voor de doeltreffendheid en deugdelijkheid van het beheer van, en de controle en het toezicht op, de uitvoering van het Operationeel Programma. De managementautoriteit is ambtelijk ondergebracht bij het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR). Specifieke taken van de managementautoriteit in 2008 waren:

- Totstandbrenging van de beheer- en controlesystemen (Artikel 71);
- Bespreken van de specifieke aanpak en behandeling van projecten;
- Bespreken van de verschillende controle's en verantwoordelijkheden van de certificeringsautoriteit en auditautoriteit;
- Opstellen en overeenstemming bereiken over de uitvoeringsconvenanten en globale subsidies;
- Monitoren en bespreken van de voortgang van het programma in het accounthoudersoverleg;
- Overleg over de uitvoering en behandeling van projecten in het steunpuntenoverleg;
- Overeenstemming bereiken over de inzet voor een goede communicatie bij alle partijen;
- Opstellen, bespreken, controleren, testen van de bouw van het elektronisch beheersysteem, inclusief ontwikkelen formats, overleg met de bouwer en overeenstemming met de partijen die met het systeem gaan werken;
- Overleggen met de Landsadvocaat, juridische dienst OBR en juristen van de partijen voor specifieke zaken als uitvoeringsovereenkomst en beschikking;
- Uitvoeren van secretariaatswerkzaamheden en voorbereidingen van het Comité van Toezicht, samen met het ministerie van BZK;
- Uitvoeren van secretariaatswerkzaamheden voor de stuurgroep West-Regio door het programmabureau West-Regio;
- (mede) Organiseren van de totstandkoming van de reglementen van orde van de stuur-

groepen en Comité van Toezicht;

- Schrijven en overleggen van het jaarverslag en tussentijds voortgangsverslag van het programma.

De personele bezetting bij de managementautoriteit heeft in 2008 enkele flinke tegenvallers gekend. De uitvoering van de taken heeft hieronder echter nauwelijks geleden.

1.4.2 Stedelijke programma autoriteiten

De organisatie van Kansen voor West is gebaseerd op bestuurlijke afspraken tussen de vier betrokken provincies en de G4. Hierin is onder meer bepaald dat de inspanning wordt verdeeld over een programmadeel West-Regio en specifieke programmadelen voor de G4. Deze afspraken zijn vervolgens vastgelegd in afzonderlijke convenanten.

Aan de afspraken tussen de partijen liggen drie uitgangspunten ten grondslag:

1. de keuzes voor één OP Kansen voor West en voor de onderlinge verdeling van de Bijdragen brengen mee dat de partijen het OP gezamenlijk uitvoeren en voor de eigen rol daarin verantwoordelijkheid dragen;
2. de managementautoriteit behartigt, in overleg met het Ministerie van Economische Zaken, actief de belangen van het OP bij de Europese Commissie; en
3. de partijen leven de toepasselijke – huidige en toekomstige – publiekrechtelijke communautaire en nationale wet- en regelgeving evenals de beschikkingen van de Europese Commissie na. De belangrijkste onderwerpen waarover afspraken gemaakt zijn betreffen: de organisatie van de uitvoering; de taken en verantwoordelijkheden van managementautoriteit, Comité van Toezicht en stuurgroep; de inspanningsverplichtingen; financiën en afspraken over het omgaan met onregelmatigheden.

¹ Omdat de kredietcrisis breder is dan een tekort aan krediet, wordt hier het begrip economische vertrouwenscrisis gebruikt.

Voor het programmadeel Rotterdam is geen apart uitvoeringsconvenant gesloten omdat dit programmadeel direct onder het college van B&W Rotterdam valt. De steden Amsterdam, Den Haag en Utrecht zijn hiermee bemiddelende instanties binnen Kansen voor West en verantwoordelijk voor de uitvoering en het beheer van het G4-Programmadeel op het eigen grondgebied. De G4 hebben hiervoor ieder hun eigen college van B&W aangewezen als stedelijke programma autoriteit.

1.4.3 Auditautoriteit

De Accountantsdienst Financiën (AdF) is aangewezen als de auditautoriteit van het programma. Inmiddels is deze AdF opgegaan in de nieuwe Rijksauditedienst (RAD) van het ministerie van Financiën, Cluster Europa. De auditautoriteit is belast met de controle op alle processen binnen de operationele programma's, rapporteert haar bevindingen en oordeel jaarlijks aan de Europese Commissie. De activiteiten van de auditautoriteit voor Kansen voor West richtten zich in 2008 vooral op:

- vergaren van kennis over de controle- en beheerssystemen en de interne organisatie van de managementautoriteit en de bemiddelende instanties;
- adviseren over zaken aangaande de opzet van betrouwbare en efficiënte systemen, inclusief de geautomatiseerde systemen;
- beoordelen van de opzet van deze systemen en de interne organisatie via de artikel 71 beoordeling.

De auditautoriteit heeft zowel met de managementautoriteit als met de vier grote steden en het programmabureau West-Regio regelmatig van gedachten gewisseld over de (beheer)systemen in ontwikkeling. In deze gesprekken is de rol van de certificeringsautoriteit uitvoerig aan de orde geweest.

In 2009 rondt de auditautoriteit de artikel 71 beoordelingen af en voert systeem audits uit

bij alle betrokken organisaties. Verder voert de auditautoriteit project audits uit bij de managementautoriteit, bemiddelende instanties en begunstigden. Belangrijke focus zal liggen op de invoering van het geautomatiseerde systeem per 2 juli 2009. Aangezien de managementautoriteit in 2009 de eerste betaalaanvragen bij de Europese Commissie zal indienen, zal de auditautoriteit ook dit proces diepgaand beoordelen. Ook de juiste werking van systemen wordt constant gemonitord.

1.4.4 Certificeringsautoriteit

De Dienst Regelingen van het ministerie van LNV is certificeringsautoriteit. De certificeringsautoriteit heeft de opdracht de uitgavenstaten van de managementautoriteit te certificeren en te beoordelen. Na deze beoordeling en certificering mogen de declaraties bij de EU worden ingediend. De Dienst Regelingen heeft inmiddels de afdeling opgezet die deze taak uitvoert. De activiteiten voor Kansen voor West richtten zich in 2008 vooral op:

- het vergaren van kennis over de controle- en beheerssystemen en de interne organisatie van de MA West en de daarbij betrokken instanties; en
- het beoordelen van de opzet van deze systemen en de interne organisatie.

De certificeringsautoriteit heeft de managementautoriteit, de vier grote steden en het programmabureau West-Regio nauw bij de werkzaamheden betrokken. Hiermee is in korte tijd een beeld ontstaan van de opzet van de relevante systemen en procedures en de mogelijke risico's die zich bij de afhandeling van de declaraties voordoen. De werkzaamheden die de auditautoriteit heeft uitgevoerd over de opzet van de systemen vormden hierbij een belangrijke bron. Daarnaast heeft de certificeringsautoriteit haar eigen controle- en beheerssysteem en interne organisatie opgezet. De auditautoriteit heeft deze inmiddels beoordeeld en goedgekeurd.

G4P4 ●●●●●

De certificeringsautoriteit voert in 2009 systeemtests uit. Zij controleert dan of de managementautoriteit in de praktijk volgens de aangegeven opzet werkt. De certificeringsautoriteit blijft de systemen ook gedurende de certificeringswerkzaamheden monitoren.

1.4.5 Comité van Toezicht

Het Comité van Toezicht Kansen voor West ziet toe op de effectiviteit en de kwaliteit van de uitvoering, besluit over de algemene strategie en het beleid en is verantwoordelijk voor het globale toezicht op de uitvoering van het programma.

Het Comité is op 18 juni en 12 december bijeengewees in Rotterdam. Belangrijkste besprekpunten in de juni bijeenkomst waren:

- vaststellen van het jaarverslag 2007;
- bespreken van de voortgang van het programma;
- inzicht in de organisatie van Kansen voor West, door o.a. de stad Utrecht;
- beoordelen van een interpretatie uit het toetsingskader.
- de communicatie rond Kansen voor West en hoe dit verbeterd kan worden;
- hoe kan het programma inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen (werkgelegenheid).

In de december bijeenkomst waren de agenda-punten:

- aanpassen enkele punten in het toetsingskader;
- vaststellen beschrijving van het beheer- en controlesysteem;
- reactie Comité op het commentaar van de EC op van het jaarverslag 2007;
- voortgang van het programma;
- verslag bezoek van de managementautoriteit aan alle leden van het Comité over ambassadeursrol.

Het Comité heeft gevraagd om in 2009 een extra vergadering te organiseren met als belangrijkste agendapunt de analyse van het programma. Hiermee geeft het Comité meer tijd te willen steken in de inhoudelijke aspecten van het programma. Met werkbezoeken en goede voortgangsrapportages van de stuurgroepen kan dit nog verder uitgebouwd worden.

De belangrijkste wijzigingen in het toetsingskader Kansen voor West hebben tot doel het toetsingskader duidelijker te maken en de administratieve lastendruk voor begunstigden te verminderen. Concreet is de bekendmaking van besluiten van toekenning dan wel afwijzing vervallen; Er is een duidelijker definitie van de startdatum; ook de verplichting om bij de rapportages bewijzen van betaling hoger dan 10.000 euro bij te voegen bestaat niet meer; en er is een hardheidsclausule toegevoegd.

In 2008 heeft de communicatieadviseur van de managementautoriteit een 'rondje' langs de leden van het Comité van Toezicht gemaakt om de betrokkenheid van het Comité te bespreken. Bij de start van Kansen voor West hebben de leden van het Comité zichzelf benoemd tot ambassadeurs van het programma. Het doel van deze bezoeken was om na te gaan hoe dit ambassadeurschap in de praktijk werkt. De eerste contouren zijn nu zichtbaar. Zoals verwacht kon worden, zijn die leden die het dichtst bij de dagelijkse praktijk staan, het meest betrokken bij het programma. Hoe verder weg, hoe minder affiniteit men voelt. Alle leden onderkennen het belang van de Europese fondsen, maar de relatie met het dagelijkse werk is niet altijd aanwezig. Het gevoel zelf een voorbeeldfunctie te hebben, is eveneens het sterkst bij degenen die direct voeling hebben met de projecten en de effecten die Europees geld heeft.

De strategie van Kansen voor West is vanuit de kracht van de betrokken partijen massa en focus maken. Dat wil zeggen bestaande initiatieven

Leden van het Comité van Toezicht Kansen voor West

mw. G. ter Horst	Voorzitter: Minister van BZK
dhr. R. C. Robbertsen	Vice-voorzitter: Commissaris van de Koningin van de provincie Utrecht
mw. H. M. C. Dwarshuis	Gedeputeerde van Zuid-Holland
mw. M. K. M. Spit	Wethouder van Utrecht
dhr. F. J. van den Oever	Wethouder van Dordrecht namens de acht G27-steden in Landsdeel West en Almere
dhr. B. Mooren	Vertegenwoordiger van het bedrijfsleven (VNO/NCW)
dhr. M. Laboui	Vertegenwoordiger van de sociale partners (FNV)
dhr. S. J. Noorda	Vertegenwoordiger van een kennisinstelling (VSNU)
dhr. F. de Jong	Vertegenwoordiger van de natuur-, milieu en landschapsorganisaties (Milieufederatie)
dhr. P.P.L. van Kalmthout	Vertegenwoordiger van het Ministerie van BZK

Adviserende leden zijn vertegenwoordigers van de EC (DG-Regio), ministerie van EZ en de managementautoriteit.

en geldstromen bundelen en dat dan vooral in krachtige sectoren. De leden van het Comité van Toezicht zijn bij uitstek in de positie om binnen hun netwerk de kracht en de potentie van de Randstad te benadrukken. Als dat niet gebeurt, is dat een gemiste kans. Om de betrokkenheid van het Comité bij de dagelijkse praktijk van Kansen voor West en de effecten van EFRO te vergroten, worden de vergaderingen van het Comité van Toezicht in 2009 gekoppeld aan projectbezoek.

1.4.6 Stuurgroepen

Kansen voor West heeft vijf stuurgroepen. Hun taak is advies geven aan de managementautoriteit of stedelijke programma autoriteiten, over ingediende projectvoorstellen en de toekenning van EFRO en Rijkscofinanciering aan die projecten. De stuurgroepen zien er op toe dat de ingediende projecten worden geselecteerd volgens het toetsingskader en in overeenstemming zijn met de geldende communautaire en nationale voorschriften.

Stuurgroep West-Regio

De projectvoorstellen voor het programmadeel West-Regio en de projectvoorstellen voor de zogenaamde gelabelde gelden worden voor een advies ingebracht bij de stuurgroep West-Regio. De stuurgroep staat onder voorzitterschap van de gedeputeerde van Noord-Holland, Mevrouw R. Kruisinga. De stuurgroepbijeenkomsten zijn

een belangrijk middel voor de samenhang van het programmadeel West-Regio. Ze vinden plaats in Haarlem in het provinciehuis van Noord-Holland. De managementautoriteit is op deze bijeenkomsten als adviseur aanwezig. Ieder projectvoorstel is voorzien van een pré-advies dat gemaakt is door het programmabureau. Hierin zijn de belangrijkste inhoudelijke en financiële aspecten van het project aangegeven. Als de stuurgroep van mening is dat een voorstel niet voldoende informatie geeft kan een voorstel worden aangehouden. In alle gevallen vindt er per project afstemming plaats over het pré-advies met de partner in wiens regio het project valt. Hierdoor krijgt het programmabureau West-Regio inzicht in de bijdragen die het project levert en de eventuele bijdragen van de partners aan het project.

Er zijn in 2008 vijf stuurgroepbijeenkomsten gehouden. Hieronder volgen de belangrijkste besluiten:

- Op 1 april was er een positief advies voor acht projecten: BioPartner Accelerator; Cluster-regeling Zuid-Holland; Duurzame groei door innovatie en kenniscirculatie in Flevoland; Ondersteuning innovatief ondernemerschap Flevoland; Walstroom in Zuid-Holland, provinciale vaarwegen; Aardgasmobiliteit; TMI-regeling Flevoland 2008-2013 en Doorstart Technofonds Flevoland.

G4P4 ●●●●●

Leden van de stuurgroep West-Regio

mw. R. Kruisinga	Voorzitter. Gedeputeerde provincie Noord-Holland
dhr. R. Klooster	Vertegenwoordiger provincie Zuid-Holland
dhr. M.P. Cuijpers	Vertegenwoordiger provincie Noord-Holland
mw. Y. Ledoux	Vertegenwoordiger provincie Utrecht
dhr. R. Schuitemaker	Vertegenwoordiger provincie Flevoland
dhr. M. Reitsema	Vertegenwoordiger Amsterdam
dhr. I. Weekenborg	Vertegenwoordiger Rotterdam
mw. Maatman	Vertegenwoordiger Den Haag
dhr. B. van Dijk	Vertegenwoordiger Utrecht
dhr. R. Nagtegaal	Vertegenwoordiger G27
dhr. H. Bongers	Vertegenwoordiger ministerie EZ

De managementautoriteit en het programmabureau West-Regio zijn adviserende leden.

- Op 13 mei kregen drie projecten een positief advies: Kansen Kanon II, Walstroom in Zuid-Holland, deelproject Drechtsteden en Kennisnetwerken en innovatie in clusters.
- Op 9 september was er voor vijf projecten een positief advies: Ecoshape-Building with Nature, Kennisbruggen; Geo Valley; Glazen schermen Schieveste en Zonnepanelen en Groene Carré Zuid en West. Verder heeft de stuurgroep uitgangspunten geformuleerd over het schriftelijk goedkeuren van préadviezen en heeft de stuurgroep kennis genomen van uitgangspunten voor de cofinanciering van projecten door Syntens die het ministerie van EZ heeft opgesteld.
- Op 28 oktober is voor negen projecten positief advies uitgebracht: Dutch Offshore Wind Energy Services; Het Haagse Hogeschool KIO Programma; Protospace Utrecht; PICNIC 2008-2010; Science Park Utrecht; Innovatie Incentive Lelystad; Integrale Inrichting Veluwe Randmeren 2; Kwaliteitsimpuls ontwikkeling kuststrook Lelystad en Atolplaza, motor voor kwaliteitsimpuls leefomgeving Lelystad. Verder heeft de stuurgroep vastgesteld hoe zij handelt bij het schriftelijk goedkeuren van préadviezen.
- Op 9 december was er een positief advies voor twee projecten: Sociale innovatie in het MKB: Mens+Kennis=Ondernemen2 en Kustbatterij Fort Diemerdam. De stuurgroep heeft een negatief advies uitgebracht voor het project Partners in Business, Samenwerkingsverband Onderwijs - Bedrijven Haaglanden. De stuurgroep heeft

kennis genomen van een notitie van het ministerie van EZ over de uit te voeren activiteiten en bekostiging daarvan door Syntens/ROM's in relatie tot de EFRO-regelgeving. Zie verder ook het projectenoverzicht van de beschikte projecten in de bijlagen.

Het opstarten van de uitvoering van het OP West is een complex proces, waarbij een aantal organisaties betrokken is die niet allemaal hetzelfde zijn georganiseerd. Het programmabureau West-Regio heeft daarom in het najaar van 2008 het initiatief genomen tot een steunpuntenoverleg (zie onder 1.4.7).

Het programmabureau West-Regio is ondergebracht bij de afdeling Programma Management Europa van de provincie Flevoland en vervult al vanaf halverwege 2007 taken voor het programma. De overeenkomst tussen de gemeente Rotterdam en de provincie Flevoland, waarin de ondersteuning van de managementautoriteit door Flevoland is beschreven, wordt in het 2e kwartaal van 2009 getekend. Bij het programmabureau zijn de volgende functies ondergebracht: management, adviseur stuurgroep, controllers, projectbeheer, jurist, secretaresses en medewerkers archief. Vanaf de startdatum van het programma op 1 februari 2008, is het programmabureau in de loop van 2008 op personele sterkte gebracht.

Stedelijke stuurgroepen

De G4 steden, Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht hebben ieder een eigen stedelijke stuurgroep ingesteld voor het behandelen van de projectvoorstellen die vallen onder de globale subsidie. Projectvoorstellen worden in de stuurgroepen besproken en van een advies voorzien en naar de programma-autoriteiten (de colleges van B&W) gestuurd, die hierover een besluit nemen. De colleges van B&W geven beschikkingen af en volgen de voortgang van de projecten door middel van rapportages van de stedelijke programmabureaus. De management-autoriteit is op deze bijeenkomsten als adviseur aanwezig. De stedelijke stuurgroepen geven ook een advies op de projectvoorstellen met gelabelde gelden. Dit advies is nodig omdat de stad eerst moet instemmen met de ontwikkeling van deze projecten, voordat ze verder ontwikkeld worden. Dit advies wordt vervolgens door het stedelijk programmabureau doorgestuurd naar het programmabureau West-Regio voor verdere behandeling.

De stuurgroepbijeenkomsten zijn een belangrijk middel voor de voortgang van de stedelijke programmadelen. Ieder projectvoorstel wordt besproken aan de hand van een door het stedelijk programmabureau opgesteld pré-advies waarin de belangrijkste inhoudelijke en financiële aspecten van het project zijn aangegeven. Ook hier geldt dat als de stuurgroep van mening is dat een voorstel niet voldoende informatie geeft het voorstel kan worden aangehouden. Sturing van projecten is direct omdat de projecten ook door het desbetreffende stedelijk programmabureau worden gevolgd via de voortgangsrapportages. Van de vier steden heeft Utrecht tot nu toe de meeste projecten beschikt. Ook het eerste beschikte project van Kansen voor West komt uit Utrecht.

Programmadeel Amsterdam

In Amsterdam zijn in 2008 zes stuurgroepbijeenkomsten gehouden; te weten op 17 april,

25 april (schriftelijk), 19 juni, 18 september, 28 oktober (schriftelijk) en 3 december. Sinds de opening van het programma op 4 februari 2008 zijn drie subsidieaanvragen in de stuurgroep besproken en van een positief advies voorzien; de projecten ARM, Garantiefonds Microkredieten Amsterdam en de Westergasfabriek. Daarnaast heeft de stuurgroep ingestemd met vier projectvoorstellen die vallen onder de gelabelde gelden van de stad. Dit betreft de projecten KansenKanon II, pleisterplaats Fort Diemerdam, Matrix VI en PICNIC. Ook is het reglement van orde van de stuurgroep vastgesteld.

In 2008 zijn ook dertien projecten, in verschillende fasen van behandeling, om diverse redenen ingetrokken. Een kleine greep: niet additioneel, geen economische relevantie; past niet in het programma; al volledig gefinancierd, geen tekorten, te klein voor het programma; teveel op cultuur alleen gericht; onvoldoende aantoonbare meerwaarde. Het programmabureau heeft de aanvragers geadviseerd een aanvraag te integreren in een andere aanvraag of ze zijn doorverwezen naar andere diensten binnen de stad.

Er waren in 2008 geen bijzondere problemen geweest bij de uitvoering van het programma. Ook vond er niets plaats dat afwijkt van de algemene socio-economische ontwikkeling in de stad en dat invloed heeft op het programma-deel. De economische vertrouwenscrisis heeft in 2008 geen effect gehad op de uitvoering van het Amsterdamse programma.

Programmadeel Den Haag

In Den Haag zijn in 2008 twee stuurgroepbijeenkomsten gehouden; te weten op 17 september en 8 december. De belangrijkste besluiten van de stuurgroep waren: vaststellen van het stedelijk reglement van orde; vaststellen van een groslijst met projecten van het uitvoeringsprogramma Gemeente Den Haag; en het vaststellen

van richtlijnen voor onderwijsprojecten. Er zijn in de stuurgroep nog geen subsidieaanvragen besproken die direct onder de globale subsidie vallen (prioriteit 3). Het programmabureau heeft wel aan de hand van de groslijst een groot aantal potentiële EFRO projecten geïdentificeerd die in 2009 verder worden ontwikkeld. Daarnaast stemde de stuurgroep in met drie projectvoorstellen die vallen onder de gelabelde gelden van de stad.

Ook zijn in 2008 drie onderwijsprojecten aangemeld bij Kansen voor West, maar deze zijn doorverwezen naar de afdeling onderwijsbeleid en/of naar de mogelijkheid van ESF. Verder heeft het programmabureau veel informerende aanvragen gekregen voor projecten in de culturele of creatieve sector. Hiervan was de conclusie dat een subsidie binnen Kansen voor West niet haalbaar was.

Er zijn in 2008 geen bijzondere problemen geweest bij de uitvoering van het programma. Wel gaat Den Haag zich in 2009 beraden op een meer nadrukkelijke focus van MKB stimulering in verband met de gevolgen van de economische vertrouwenscrisis voor de sociaal-economische ontwikkelingen in de stad.

Programmadeel Rotterdam

In Rotterdam zijn in 2008 vier stuurgroepbijeenkomsten gehouden. Te weten op 19 februari, 25 maart, 11 september en 28 oktober. De stuurgroep heeft twee subsidieaanvragen in de stuurgroep besproken en van een positief advies voorzien; de projecten Revitalisering Nieuwe Binnenweg en Ondernemershuis op Zuid fase I. Daarnaast stemde de stuurgroep in met twee projectvoorstellen die vallen onder de gelabelde gelden van de stad. Dit betreft de projecten RDM Innovation Doc en Walstroom Rotterdam. De stuurgroep heeft het reglement van orde en het Uitvoeringsprogramma (UP) Kansen voor Rot-

terdam vastgesteld. Het college heeft de wethouder Werk, Sociale Zaken en Grote Stedenbeleid gemandateerd voor de uitvoering van het UP.

Er zijn zestien projecten, in verschillende fasen van behandeling, ingetrokken of afgewezen. De belangrijkste redenen hiervoor waren: te weinig samenwerkingselementen; te veel regulier onderwijs (ESF); te kleine bijdrage economische structuurversterking; te weinig modernisering of innovatie bedrijventerreinen, geen betrekking op de verouderde wijken; niet additioneel; al volledig gefinancierd, geen tekort of een te klein project. Het programmabureau heeft de aanvragers geadviseerd een aanvraag te integreren in andere aanvraag of ze zijn doorverwezen naar andere diensten binnen de stad. Van een twintigtal projecten wacht het programmabureau op een nadere uitwerking van het projectvoorstel. In totaal zijn er tot nu toe met een veertigtal (potentiële) projecten gesprekken gevoerd.

Er zijn in 2008 geen bijzondere problemen geweest bij de uitvoering van het programma. Ook zijn er geen specifieke socio-economische zaken geweest die afwijken van de algemene socio-economische ontwikkeling in de stad en die invloed hebben op het programmadeel. De economische vertrouwenscrisis heeft in 2008 geen effect gehad op de uitvoering van het Rotterdamse programma.

Programmadeel Utrecht

In Utrecht zijn in 2008 vier stuurgroepbijeenkomsten gehouden; te weten op 19 maart, juni (schriftelijk), 6 oktober en december (schriftelijk). Sinds de opening van het programma op 4 februari 2008 zijn zes subsidieaanvragen in de stuurgroep besproken en van een positief advies voorzien. Het betreft adviezen voor toekenning subsidie aan de projecten Revitalisatie Flora's Hof Lichte Gaard; Leerwerkbanen Stadswerken; Zingende Toren; Kunstfactor; Bierboot; en Trajectum Lumen. Daarnaast zijn ook zes voorlopige aanvragen van projecten ingediend die verder ontwikkeld worden

in 2009. De stuurgroep heeft het reglement van orde vastgesteld.

Bij de invulling prioriteit 1 werkt de gemeente samen met de provincie. Er is goede afstemming met Pieken in de Delta en regionale partners, zoals de Taskforce Innovatie, zodat er een samenhangend pakket ontstaat met projecten die elkaar versterken. In dit programmadeel is tot nu toe aan drie Utrechtse projecten subsidie toegekend;

Science Park, Protospace en Sociale Innovatie. Van één project is de aanvraag teruggetrokken. Die is daarna bij Pieken in de Delta ingediend.

Tot nu zijn de aanvragen en de projectenpijplijn redelijk in lijn met het stedelijke kader, al is er een oververtegenwoordiging te zien van culturele (incl. cultuurhistorie en toerisme) projecten. Er zijn in 2008 geen bijzondere problemen geweest bij de uitvoering van het programma. Ook zijn er geen specifieke socio-economische zaken geweest die afwijken van de algemene socio-economische ontwikkeling in de stad en die invloed hebben op het programmadeel. Ook heeft Utrecht in 2008 geen gevolgen van de economische vertrouwenscrisis ondervonden bij de uitvoering van het programma.

Tot nu zijn de aanvragen en de projectenpijplijn redelijk in lijn met het stedelijke kader, al is er een oververtegenwoordiging te zien van culturele (incl. cultuurhistorie en toerisme) projecten. Er zijn in 2008 geen bijzondere problemen geweest bij de uitvoering van het programma. Ook zijn er geen specifieke socio-economische zaken geweest die afwijken van de algemene socio-economische ontwikkeling in de stad en die invloed hebben op het programmadeel. Ook heeft Utrecht in 2008 geen gevolgen van de economische vertrouwenscrisis ondervonden bij de uitvoering van het programma.

G4P4

Vredespaleis

Leden van de stuurgroep Amsterdam

dhr. L.F. Asscher	Vertegenwoordiger college B&W Amsterdam
dhr. Toonk	Vertegenwoordiger namens de stadsdelen Amsterdam
dhr. J. Hoek	Vertegenwoordiger namens de stadsdelen Amsterdam
dhr. R. Kloosterman	Vertegenwoordiger Universiteit van Amsterdam
dhr. T. Elfring	Vertegenwoordiger Vrije Universiteit
mw. E. Jacobs	Vertegenwoordiger Kamer van Koophandel Amsterdam
mw. E. Beimers en/of mw. A. S. Nairan	Vertegenwoordiger ministerie BZK
dhr. M. Reitsema	Vertegenwoordiger namens de diensten van de gemeente Amsterdam

De managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

Leden van de stuurgroep Den Haag

dhr. H.P.M. Kool	Wethouder Sociale Zaken, Werkgelegenheid en Economie (voorzitter)
dhr. T. Rijkkerk	Kamer van Koophandel Haaglanden
mw. L. Callender	Hogeschool InHolland
dhr. P. Kapel	VNO – NCW
dhr. W.B. van Rookhuijzen	MKB Haaglanden
mw. M. Maatman	Directeur Beleid, Dienst Stedelijke Ontwikkeling gemeente Den Haag
dhr. M.J. Gordijn	Hoofd Economie, Dienst Stedelijke Ontwikkeling gemeente Den Haag
dhr. J.C. Schenderling	Algemeen Directeur Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn gemeente Den Haag
dhr. M. Andriessen	Directeur WAM, Dienst Sociale Zaken en werkgelegenheid gem. Den Haag
dhr. G.J. Boot	Directeur Dienst Bestuurszaken, directie Financiën gemeente Den Haag
dhr. P.H. Heskes	Directeur Dienst Stadsbeheer gemeente Den Haag
mw. E. Beimers en/of mw. A.S. Nairan	Vertegenwoordiger Ministerie van BZK

De managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

Leden van de stuurgroep Rotterdam

dhr. D. Schrijer	Vertegenwoordiger college B&W Rotterdam (voorzitter)
dhr. M. Harbers	Vertegenwoordiger college B&W Rotterdam
Mw. E. Schieven	Vertegenwoordiger Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam
Mw. W.L. Gillis-Burleson	Vertegenwoordiger sociaal-economische sector
mw. E. Beimers en/of mw. A. S. Nairan	Vertegenwoordiger ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

Leden van de stuurgroep Utrecht

mw. M.K.M. Spit	Wethouder Economische Zaken, Sociale Zaken en Arbeidsmarktbeleid, Stads promotie en Evenementen en de wijk Zuidwest (voorzitter)
Vacant	Wethouder Openbare ruimte, Grondbeleid, Gemeentelijke Organisatie en de wijken Zuid en Oost (plaatsvervangend voorzitter)
dhr. Docter	vertegenwoordiger namens het bestuur van de Kamer van Koophandel Utrecht
dhr. Smit	Vertegenwoordiger namens de Kring van Utrechtse ondernemingen
mw. Schaafstal	Vertegenwoordiger namens Taskforce Innovatie
mw. E. Beimers en/of mw. A.S. Nairan	Vertegenwoordiger Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De managementautoriteit en programmabureau zijn adviserende leden.

1.4.7 Steunpunten

Subsidieaanvragers krijgen het advies om in een zo vroeg mogelijk stadium contact op te nemen met één van de steunpunten van het programma. De steunpunten kunnen nagegaan of project-ideeën aansluiten bij de ambities van Kansen voor West. De contactpersonen van de steunpunten kunnen onder meer uitleggen waar het project aan moet voldoen, welke Europese regels van toepassing zijn, wat de lokale beleidskaders zijn waarop het project moet aansluiten en hoe de aanvraagprocedure is. Bovendien kunnen zij aanvragers op de hoogte stellen van de actuele ontwikkelingen met betrekking tot het programma en in hoeverre dit van invloed is op een projectaanvraag. Een steunpunt beoordeelt echter geen projecten.

In 2008 zijn een viertal overleggen geweest van de gezamenlijke steunpunten, het programmabureau West-Regio en de managementautoriteit. Dit is van belang omdat het programmabureau West-Regio van de steunpunten essentiële informatie krijgt voor toetsing van aanvragen uit de provincies, of de steden in het geval van de gelabelde projecten. In deze overleggen ging het over: informeren van aanvragers; ter beschikking stellen van EFRO financiering aan (gelabeld) projecten; interpretatie van vragen uit de subsidieaanvraag; informeren van het programmabureau t.a.v. inpassing aanvraag in lokaal beleid etc. Deze zaken zijn van belang omdat het programmabureau hiermee een kwalitatief betere toets met meer achtergrondinformatie van een project kan doen.

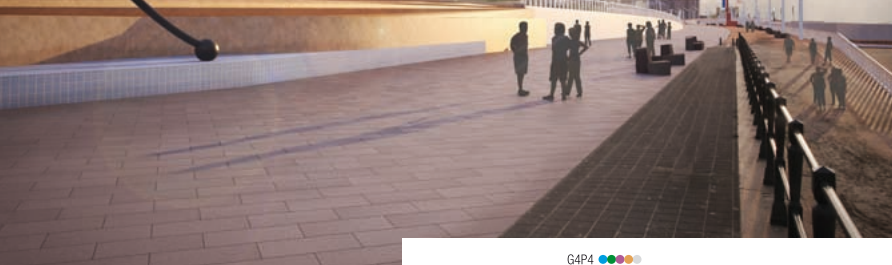
Steunpunten hebben ook regelmatig onderling overleg hoe het best samengewerkt kan worden om een optimaal resultaat te bereiken. Een goed voorbeeld wat dit nu in de praktijk betekent zijn de 6-wekelijkse afstemoverleggen tussen bijvoorbeeld Zuid-Holland, Den Haag en Rotterdam, of Noord-Holland met Amsterdam. De bedoeling hiervan is om te kijken hoe een be-

paald project het best ingediend kan worden, of hoe iets samen gefinancierd kan worden. Hierbij kan ook een aanvragende partij een rol spelen. Deze samenwerking past in het programma en geeft richting aan de activiteiten. Dit soort overleggen bespreekt nadrukkelijk de kansen, maar dit laat onverlet dat de programmabureaus een onafhankelijke beoordeling geven van de subsidieaanvragen.

1.4.8 Accounthoudersoverleg

Het reguliere overleg van de vier provincies en de G4 heet het accounthoudersoverleg. Het vindt om de zes weken plaats om de belangrijkste ontwikkelingen binnen Kansen voor West te bespreken. Eventueel wordt voor een speciaal onderwerp een aparte werkgroep opgezet. Bijvoorbeeld met de opstelling van het toetsingskader in 2007. Ook kan het accounthoudersoverleg voor bepaalde onderwerpen specialisten vragen om een toelichting te geven, zoals het bureau van de landsadvocaat gedaan heeft bij de uitvoeringsconvenanten. Het gaat hierbij dus om zaken die alle partijen aangaan.

In 2008 zijn er zeven bijeenkomsten gehouden. De leden zijn de vertegenwoordigers van de managementautoriteit, de vier provincies en de G4. Dus alle partijen van Kansen voor West. Daarnaast zijn ook de ministeries van EZ en BZK vertegenwoordigd. Onderwerpen van bespreking waren de voortgang van het programma, de voortgang in de provincies en steden, ervaringen van de steunpunten, projectervaringen, bespreking nieuwe regelgeving en interpretatie hiervan. Naar aanleiding van dit laatste is het accounthoudersoverleg ook begonnen met het opzetten van een groeidocument over de beoordelingsinterpretatie. Verder zijn zaken besproken als de nadere uitwerking van de rollen van partijen, het uitwerken en afhandelen van de uitvoeringsconvenanten en de opzet van formulieren. Ook is het projectvoorstel Technische Bijstand is aan de orde gekomen

G4P4

met de daarbij behorende evaluatie. De onderwerpen voor de Comité's van Toezicht zijn besproken. Ook praktische zaken stonden op de agenda, zoals de samenwerking van provincies en steden in bepaalde projecten.

1.4.9 Overige overleggen

Naast de intern gerichte programmaoverleggen bestaan een aantal overleggen van de managementautoriteit met andere stakeholders binnen de structuurfondsen. Deze zijn gericht op het kader waarin EFRO functioneert en die op één of andere wijze gevolgen hebben voor het programma.

Het programmamanagersoverleg (PMO)

In het PMO zijn alle Nederlandse managementautoriteiten van EFRO, de certificeringsautoriteit, auditautoriteit vertegenwoordigd. De vertegenwoordiger van het ministerie van EZ is voorzitter, omdat het als coördinerend ministerie het aanspreekpunt voor de EC is. In 2008 zijn negen overleggen gehouden. Namens de managementautoriteit zijn de programmamanager en/of programmasecretaris bij dit overleg aanwezig. In het PMO komen zaken aan de orde die betrekking hebben op de uitvoering van de programma's, bijvoorbeeld het opstellen of aanpassen van de ministeriële regeling en interpretatie van regelgeving. Daarnaast ook het voorbespreken van de grote acties voor het programma zoals de jaarvergadering van EFRO, de evaluatie van de programma's, bezoeken aan programma's, afhandeling van jaarverslagen en voortgang van de individuele programma's.

De financiële werkgroep (FWG)

Deze werkgroep vergadert op eenzelfde wijze als het bovengenoemde PMO. De leden zijn de vertegenwoordigers van de vier Nederlandse EFRO managementautoriteiten, de certificeringsautoriteit, auditautoriteit en het coördinerend ministerie van EZ dat tevens voorzitter is. Namens de managementautoriteit is de programmacontroller en/of projectcontroller aanwezig. In de werkgroep

worden veelal de financieel-technische zaken besproken. In 2008 is de werkgroep negen keer bij elkaar geweest. Zaken die hierbij besproken zijn: o.a. beheer- en controle, controleprotocollen, opbrengstgenererende projecten, checklijsten, annual summary, interpretatie regelgeving, onregelmatigheden, terugvorderingen etc. Besluiten worden door het PMO genomen.

De gebruikersraad MSF

De gebruikersraad geeft advies voor de totstandkoming van de MSF (Monitor Structuurfondsen - het centrale systeem dat gegevens doorvoert naar de Europese Commissie). De raad bestaat uit vertegenwoordigers van de vier Nederlandse managementautoriteiten EFRO, de certificeringsautoriteit, auditautoriteit en het coördinerend ministerie van EZ, dat ook verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van het MSF. Namens de managementautoriteit is de programmacontroller aanwezig bij dit overleg. In 2008 is de raad tien keer bij elkaar geweest. Van speciaal belang is de juiste koppeling van de beheersystemen van de vier Nederlandse EFRO programma's met het MSF.

Het evaluatieoverleg

Uit het PMO is een aparte werkgroep ontstaan die in 2008 is gestart met het voorbereiden van de evaluatie van de vier programma's in Nederland. Er is gekozen voor een gezamenlijke aanpak. Er zijn in 2008 vier bijeenkomsten geweest. Het is de bedoeling dat in 2009 het evaluatiekader gereed is.

De werkgroep checklists

Deze werkgroep is in 2008 drie keer bij elkaar geweest om de ervaringen van het Nationaal Actieplan van de oude EFRO programma's te vertalen naar up-to-date checklijsten voor dit nieuwe EFRO programma. Dit heeft geresulteerd in een elftal checklists, die het ministerie van EZ nu als de standaard voorschrijft. Deze checklists kunnen tijdens de hele looptijd van het programma worden aangepast.

1.5 Op te leveren instrumenten

1.5.1 Het elektronisch beheersysteem

De managementautoriteit is verantwoordelijk voor het bouwen van een elektronisch beheersysteem voor het programma. Aanvragers/ begunstigen krijgen direct toegang tot het beheersysteem via de website

www.mijnkansenvoorwest.nl. Het uitgangspunt daarbij is een “zoveel mogelijk” papierloos programma. Er is veel aandacht geweest voor een duidelijk en communicatief goed ontwerp waarmee aanvragers/begunstigen op een vanzelfsprekende manier met Kansen voor West kunnen communiceren. Het elektronisch beheersysteem is ontworpen volgens de ISO 17799 norm waardoor een veilige operatie mogelijk is. Op zijn beurt levert het elektronisch beheersysteem van Kansen voor West alle benodigde projectgegevens aan in het MSF voor een centrale doorlevering aan de Europese Commissie. De intensieve manier van samenwerking in ontwerp, vaststelling van uitgangspunten en begeleiding van de bouw en het testen heeft bijgedragen aan het versterken van de organisatie. Naar verwachting zal medio 2009 het elektronisch beheersysteem operationeel zijn.

In de tussentijd dat nog geen elektronisch beheersysteem in werking is, vindt de invoer van projectgegevens plaats in de zogenaamde Programma Administratie. Dit betekent dat alle projectinformatie van de lopende projecten op handmatige wijze wordt ingevoerd en bijgehouden. Dit gebeurt met Word- en Excelbestanden, papieren documenten, PDF-bestanden etc. Alle formulieren voor aanvragers/begunstigen kunnen van de website www.kansenvoorwest.nl worden gehaald, inclusief de vereiste bijlagen en toelichtingen. Formulieren voor het beheer van projecten, zoals projectbeoordeling, beschikking, uitvoeringsovereenkomst met bijlagen etc. zijn dezelfde formulieren als die voor het elektronisch beheersysteem.

1.5.2 De beschrijving van het beheer- en controlesysteem (artikel 71)

De managementautoriteit heeft de beschrijving van de beheer- en controlesystemen van het programma ingediend. Hiervoor zijn een drietal bijeenkomsten geweest met de auditautoriteit en certificeringsautoriteit en in april ook met de bemiddelende instanties. Deze organisaties hebben elkaar over en weer bezoeken gebracht om beter inzicht te krijgen in de (ver)werking van projecten en bijwonen van het testen van het elektronisch beheersysteem. Ook zijn er twee initiële audits geweest met de G4 steden over de administratieve organisatie.

Het Comité van Toezicht van 10 december 2008 heeft de beschrijving van het beheer- en controlesysteem vastgesteld waarna deze bij de Europese Commissie is ingediend. De auditautoriteit heeft hierbij een verslag gevoegd met de volgende conclusies: het elektronisch beheersysteem is nog niet operationeel; nog niet alle besluiten zijn geformaliseerd ontvangen (handtekeningen); het controleprotocol van projecten dient aangepast te worden; de ondertekende reglementen van orde van de stuurgroepen en Comité van Toezicht ontbraken; en de omschrijving van de overzetting van projectgegevens naar het beheersysteem ontbreekt. Medio 2009, nadat de ‘live’ versie van het elektronisch beheersysteem in gebruik is genomen, zal de managementautoriteit de beschrijving van het beheer- en controlesysteem opnieuw indienen bij de auditautoriteit. Hiermee kunnen dan de concept betaalaanvragen worden ingediend. Alle andere tekortkomingen waren op 31 december 2008 weggewerkt.

G4P4

1.6 Convenanten en globale subsidie

1.6.1 Convenant management- autoriteit en het Rijk

Tijdens de Kick-off bijeenkomst van Kansen voor West op 21 april 2008 is het convenant voor West Nederland tussen de managementautoriteit en het Rijk getekend. Het convenant regelt de onderlinge verhoudingen, taken en verantwoordelijkheden van alle deelnemende partijen aan EFRO. Het convenant is voor Kansen voor West ondertekend door de wethouder Financiën, Buitenruimte en Sport namens het college van B&W van de gemeente Rotterdam en verder door de minister van EZ als coördinerend ministerie, de minister van BZK als voorzitter van het Comité van Toezicht, de algemeen directeur van de dienst Regelingen als certificeringsautoriteit en de directeur van de Auditdienst van het Ministerie van Financiën als auditautoriteit.

1.6.2 Uitvoeringsconvenant acht samenwerkende partijen

De managementautoriteit heeft het “Uitvoeringsconvenant OP Kansen voor West – programma-deel West-Regio” opgesteld. Aan deze afspraken tussen de vier provincies en de G4 steden liggen drie uitgangspunten ten grondslag:

- a. Er is één OP Kansen voor West. En de bijdragen zijn onderling verdeeld. Dit heeft tot gevolg dat de partijen het OP gezamenlijk uitvoeren en voor de eigen rol daarin verantwoordelijkheid dragen;
- b. De managementautoriteit behartigt, in overleg met het ministerie van EZ, actief de belangen van het OP bij de Europese Commissie;
- c. Partijen leven de – huidige en toekomstige – publiekrechtelijke communautaire en nationale wet- en regelgeving en de beschikkingen van de Europese Commissie na.

De managementautoriteit heeft met advies van de landsadvocaat het uitvoeringsconvenant opgesteld. Het accounthoudersoverleg heeft het convenant daarna vastgesteld. Taken en verantwoordelijkheden zijn duidelijk omschreven. Ook

afhandeling van fouten staat beschreven. Vooral over het laatste heeft zich een discussie afgespeeld. De uitkomst hiervan is dat de “veroorzaker” de kosten op zich neemt. Als deze niet te herleiden is tot een veroorzaker, omdat niemand een aanwijsbare fout heeft gemaakt, dan zullen de kosten door alle partijen naar rato worden gedragen. Ook is er voor gekozen sommige zaken algemeen te beschrijven. Zo is bijvoorbeeld gekozen voor een flexibele houding wanneer de inspanningsplafonds niet haalbaar blijken. De managementautoriteit zal onoplosbare verschillen tussen de partijen voorleggen aan het Comité van Toezicht. Op 10 december 2008 waren alle uitvoeringsconvenanten ondertekend.

1.6.3 Uitvoeringsconvenant G4 programmadelen, beschikking en uitvoeringsovereenkomsten

In het “Uitvoeringsconvenant Operationeel Programma Kansen voor West – De G4-Programmadelen” (ook wel de globale subsidie) staan de taken en verantwoordelijkheden van de steden Amsterdam, Den Haag en Utrecht. De managementautoriteit heeft met advies van de landsadvocaat het uitvoeringsconvenant opgesteld. Na overleg met de steden is het convenant verder aangescherpt. Belangrijk uitgangspunt is dat de managementautoriteit verantwoordelijk is voor de doeltreffendheid en deugdelijkheid van het beheer van de controle en het toezicht op de uitvoering van het OP. De managementautoriteit is in het bijzonder – samen met de stedelijke programma autoriteiten – verantwoordelijk voor de coördinatie van het beheer van, de controle en het toezicht op, de uitvoering van de G4-programmadelen. Daartoe hebben de stedelijke programma autoriteiten taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot: (a) monitoring en onderzoek; (b) rapportage, verantwoording en controle; (c) evaluatie; (d) betalingsverkeer; (e) informatievoorziening aan begunstigden en (f) communicatie en publiciteit. Om de globale subsidie te completeren is naast het uitvoeringsconvenant per stad een aanvul-

de provincie Flevoland samen. Deze samenwerking vindt zijn basis in het OP Kansen voor West en het uitvoeringsconvenant. De overeenkomst houdt in dat de managementautoriteit eindverantwoordelijk is voor de uitvoering van het Programmadeel West-Regio en dat de provincie Flevoland de managementautoriteit bij de uitvoering van zijn taken ondersteunt. De provincie richt daarvoor een programmabureau in. In december 2008 was er overeenstemming over de concept overeenkomst. In de eerste helft van 2009 wordt deze overeenkomst ondertekend.

Voor de uitvoering van het Programmadeel
West-Regio werken de managementautoriteit en

G4P4

1.7 Inzet in 2009

In 2009 zal veel inzet blijven gaan naar de consolidatie en intensivering van de samenwerking binnen Kansen voor West. Dit betreft dan zowel de samenwerking van alle partijen binnen het programma als de samenwerking met certificeringsautoriteit, auditautoriteit en de Europese Commissie. Ook zal de managementautoriteit nadrukkelijk investeren in de zichtbaarheid van het programma waarbij het Comité van Toezicht een belangrijke taak heeft als ambassadeur naar hun respectievelijke achterbannen. Hierbij speelt communicatie een cruciale rol. Ook worden de artikel 71 beschrijving van de beheer- en controlesystemen en de operationalisering van het elektronisch beheersysteem definitief ingediend.

Verder kijkt de managementautoriteit naar de interne overlegstructuur van het programma, zodat de partijen maximaal kunnen beschikken over de benodigde informatie op het gebied van regelgeving, interpretaties, termijnen etc. Daarbij passen ook werkinstructies en trainingen voor het beheer.

Ten slotte zullen alle partijen hard moeten werken om de geplande uitgaven volgens N+2 te gaan halen. Hierin is voor de verschillende stuurgroepen een aanzienlijke rol weggelegd.

"Grijp de Kansen voor West. Dit Europese programma kan echt verschil maken voor de Randstad. Het komt er nu op aan dat partijen zorgen dat het resultaat meer is dan de som der delen."

Mw. G. ter Horst
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

2 Analyse van het OP en de sociaal economische situatie

In dit hoofdstuk wordt een sociaal-economische analyse gemaakt van de staat van het programma. Hierbij is een keuze gemaakt om te kijken naar welk soort projecten zijn ingediend, welke zijn afgefallen en welke bij uitstek passen bij de doelstelling van het operationeel programma.

In de bijlagen staan de beschikbare contextindicatoren (tabel B4 met gedetailleerde uitwerking in volgende tabellen). Deze geven aan hoe westelijk Nederland er sociaal-economisch voor staat. Niet alle cijfers zijn beschikbaar. Dit komt onder andere doordat de gegevens op verschillende manieren gemeten zijn. De managementautoriteit zal voor het jaarverslag 2009 de indicatoren waar nodig aanpassen. Er staan veel gegevens over de periode 2006 en 2007 en nog niet veel over 2008. Daardoor is een goede analyse van Kansen voor West nog niet volledig mogelijk. Met deze kanttekening volgt hier de analyse van de belangrijkste ontwikkelingen sinds 2007.

Tot het laatste kwartaal van 2008 nam de werkzame beroepsbevolking toe en de werkloosheid af. Dat was een landelijke trend die ook voor westelijk Nederland gold. In het vierde kwartaal van 2008 kwam het omslagpunt. Dit is een direct gevolg van de economische vertrouwenscrisis die in 2009 doorzet. De groei van de werkgelegenheid in de Randstad Holland is positief in 2007, met een hoogste groei voor Flevoland (7.9%) en laagste voor Zuid-Holland (0.6%). De netto participatiegraad van de werkzame beroepsbevolking in de totale beroepsbevolking is in 2008 al gestegen tot aan de programma doelstelling van 2013. Dit goede resultaat vlakt mogelijk af als gevolg van de economische vertrouwenscrisis.

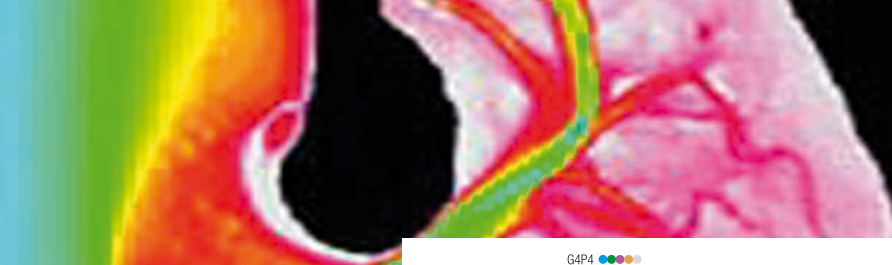
Door een andere manier van meten zijn niet alle

uitgaven in O&O beschikbaar² zoals opgenomen in de contextindicatoren. Wel is een gestage groei van O&O-uitgaven te zien in 2007. De O&O-uitgaven in Nederland stegen met ruim 4 procent ten opzichte van 2006. Bedrijven, universiteiten en researchinstellingen staken in 2007 ruim 9,6 miljard euro in O&O. De groei van de uitgaven is vooral te danken aan het bedrijfsleven. In 2007 investeerden bedrijven ruim 5,8 miljard euro in onderzoek en ontwikkeling. Dit was 6,5 procent meer dan in 2006. De uitgaven eigen personeel door bedrijven laten een stijging zien van 2005-2007, maar de uitgaven eigen personeel researchinstellingen laten een daling zien.

De regionale economische groei is per provincie verschillend. Gemiddeld laten de vier provincies in 2007 een groei zien rond de 4%. Het aantal bedrijfsvestigingen in West-Nederland laat een toename zien van ruim 16% in de periode 2004-2008, een iets hogere stijging dan het landelijk gemiddelde. Het aantal faillissementen is in de periode 2005-2008 gestaag afgenomen, maar zal naar verwachting door de economische vertrouwenscrisis in 2009 toenemen.

Concluderend kan gezegd worden dat in westelijk Nederland in de eerste twee jaar een groei is te zien van werkgelegenheid, arbeidsparticipatie en een toename in de O&O uitgaven. Tegelijkertijd is eind 2008 al de impact te merken van de economische vertrouwenscrisis op zaken als werkloosheid. Overigens is tot de tijd van schrijven van dit jaarverslag nog geen sprake van een negatieve invloed op het aantal en type projectaanvragen.

² Universiteiten tellen niet mee zoals destijds in het OP opgenomen.

Geomatic
Businesspark:
bodemtopo

3 Overzicht van de uitvoering van het OP Kansen voor West

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de uitvoering. De beschrijving volgt een voorgeschreven indeling waarbij gekeken wordt naar de resultaten tot nu toe met een analyse van de voortgang; informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving; eventuele uitvoeringsproblemen en gekozen oplossingen hiervoor; eventuele wijzigingen; complementariteit met andere EU instrumenten en toezichtregelingen.

3.1 Resultaten en voortgangsanalyse

3.1.1 Informatie over de materiele voortgang van het operationeel programma

In de bijlagen staan de tabellen voor de output- en impactindicatoren van het programma. In de loop van 2008 zijn pas de eerste beschikkingen van het programma uitgegeven. Daarom zijn nu nog geen realisaties op indicatoren te benoemen. Daarnaast speelt mee dat binnen Nederland een evaluatie aan de gang is om de meting van indicatoren uniform te laten verlopen. Hiervoor wordt in de loop van 2009 een leidraad ontwikkeld. In het volgende jaarverslag zal hiermee worden gewerkt.

3.1.2 Financiële informatie

Zie ook tabel B8. In 2008 heeft de managementautoriteit voor 5.328.060 euro aan voorschotten aan begunstigden betaald. De managementautoriteit heeft 15.530.000 euro aan betalingen van de Europese Commissie ontvangen. De begunstigden hebben geen betalingsaanvragen gedaan bij de managementautoriteit.

3.1.3 Informatie over de uitsplitsing van het gebruik van de fondsen

De cumulatieve uitsplitsing van toewijzingen van de EFRO bijdrage is per categorie in tabel B9 van de bijlage aangegeven.

3.1.4 Bijstand per doelgroep

Kansen voor West legt de focus op bestaande en opkomende kansrijke clusters van bedrijvigheid, die bepalend zijn voor de concurrentiekracht. Het betreft de clusters Transport, Logistiek en handel; Food & Flowers; Zakelijke dienstverlening; Creatieve industrie; Life Sciences, Medische technologie, Bioscience en milieutechnologie; Toerisme en congreswezen; Petrochemische industrie; Maritieme cluster en deltatechnologie; en het Juridisch, Geomatica en Composieten cluster. Vanaf het jaarverslag 2009 is er informatie over de projecten die in deze clusters vallen.

3.1.5 Terugbetaalde of opnieuw gebruikte bijstand

Het onderwerp van terugbetaalde of opnieuw gebruikte bijstand is in 2008 niet van toepassing.

3.1.6 Kwalitatieve analyse

Inhoudelijke focus en earmarking

De centrale doelstelling van de Lissabon-strategie bij de inzet van de structuurfondsen vormt het versterken van de nationale concurrentiekracht. Versterken van de innovatiekracht en het ondernemerschap kunnen hieraan een belangrijke bijdrage leveren. Kansen voor West onderschrijft deze stellingname. Een economische sterke Randstad vraagt om betere kennisuitwisseling en –toepassing en meer ruimte en mogelijkheden voor (innovatief) ondernemerschap. De inzet van Kansen voor West is daarom in belangrijke

mate gericht op het investeren in thema's als innovatie, OTO, kennisuitwisseling, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, menselijk kapitaal, en duurzame energie. Met de geformuleerde doelstellingen en activiteiten voldoet het programma aan de voorwaarde, zoals opgenomen in het NSR. Het is ook in lijn met de Europese afspraak, dat minimaal 60% van de inzet van het OP ten gunste moet komen aan de 'geoordeelde thema's'. In tabel B3 van de bijlage is deze doelstelling ingevuld, evenals in de complete categoriseringstabel (tabel B2).

Thematische en ruimtelijke focus

Kansen voor West kiest voor een generieke en integrale benadering en ontwikkeling van westelijk Nederland. Het gaat er daarbij om de kracht van het gebied als geheel en haar unieke karakter te versterken. Dat gebeurt door een thematische focus voor prioriteit 1 en een ruimtelijke focus voor de prioriteiten 2 en 3. Projecten binnen prioriteit 1 zijn niet plaats gebonden. Essentieel is, dat een project de potentie van de regio optimaal benut en bijdraagt aan vergroting van de concurrentiekracht van westelijk Nederland. Het gaat daarbij om projecten binnen de kansrijke clusters kansen voor West. Daarnaast wil Kansen voor West mogelijkheden bieden voor nieuwe ontwikkelingen door in te zetten op innovatieve acties.

Een demonstratie van de effecten van Kansen voor West op de bevordering van gelijke kansen voor mannen en vrouwen, is niet van toepassing. Zodra hierover meer informatie bestaat, zal een volgend jaarverslag nader ingaan op de doelgroepen van het programma.

3.2 Informatie over de inachtneming van de communautaire wetgeving

Er zijn in 2008 geen problemen geconstateerd die verband hielden met de inachtneming van de communautaire wetgeving bij de uitvoering

van het Operationeel Programma Kansen voor West.

3.3 Geconstateerde uitvoeringsproblemen en gekozen oplossingsmaatregelen

Bij de uitvoering van het programma heeft de managementautoriteit vastgesteld dat een juiste definitie van indicatoren ontbreekt. In 2009 zullen vier andere managementautoriteiten de definities vaststellen.

Het elektronisch beheersysteem is nog niet in de operationele fase gekomen. Reden hiervoor is dat de ontwikkeling langer duurde dan de aannemer voorzien heeft. Totdat het elektronisch beheersysteem operationeel is, wordt de administratie door middel van Excel, Word, papieren documenten en PDF programma's bijgehouden. Dit gebeurt volgens het format dat de managementautoriteit opstelt als een aangepaste beschrijving van het beheer- en controlesysteem. Zodra het elektronisch beheersysteem operationeel is past de managementautoriteit de beschrijving van het beheer- en controlesysteem hierop aan en dient het in bij de auditautoriteit.

3.4 Wijzigingen in verband met de uitvoering van Kansen voor West

In 2008 is de economische vertrouwenscrisis volop tot ontwikkeling gekomen. Waarschijnlijk heeft het ook gevolgen voor de sociaal economische ontwikkelingen van de Randstad, en mogelijk dus ook op de uitvoering van het programma. In 2008 kon al worden vastgesteld dat het project Biopartners geen hypotheek kon afsluiten. Dit geeft al een vertraging in de uitvoering. Dus heeft dit op de besteding en op N+2 een mogelijk negatief effect.

Hoe dit zich verder gaat ontwikkelen binnen Kansen voor West in de komende jaren is onduidelijk. De managementautoriteit zal met alle par-

G4P4

tijen de ontwikkelingen zorgvuldig blijven volgen en in 2009 in de stuurgroepen en het Comité van Toezicht hierop terugkomen.

3.5 Belangrijke wijziging als bedoeld in artikel 57 (EG) Nr. 1083

Dit artikel handelt over de instandhoudingsplicht van projecten. Gezien de voortgang van het programma is dit nog niet van toepassing.

3.6 Complementariteit met andere instrumenten

Er zijn verschillende andere Europese subsidieprogramma's die raakvlakken hebben met Kansen voor West. Dit zijn onder meer ESF (Doelstelling 2) de Europees Territoriale Samenwerking (Doelstelling 3) en het URBACT programma. Er is een duidelijke afbakening aangebracht tussen de activiteiten die Kansen voor West ondersteunt en die van de andere programma's. Bij ieder projectidee worden al in de oriëntatiefase de raakvlakken met andere Europese programma's besproken en de afbakening ten opzichte van EFRO bepaald. Indien nodig zal het Programmamanagement de subsidieaanvrager verwijzen naar die andere programma's. Daarnaast kan in het PMO-overleg worden besproken hoe het best om te gaan met de verschillende programma's om stapeling van subsidies te voorkomen. In bijzondere gevallen zal bij interpretatieverschillen een advies worden gevraagd bij de Europese Commissie.

3.7 Toezichtregelingen

Gezien de startfase hebben de managementautoriteit of het Comité van Toezicht in 2008 nog geen toezicht- of evaluatiemaatregelen genomen. Het gaat onder andere om regelingen voor het verzamelen van gegevens van ondervonden moeilijkheden en maatregelen om deze op te lossen. Wel heeft de managementautoriteit in december 2008, op verzoek van het Comité van Toezicht, een gedetailleerd voortgangsverslag gemaakt van het programma.

In het operationeel programma staat beschreven

hoe toezicht en evaluatie plaatsvinden. Voor de programmaperiode 2007-2013 heeft de Europese Commissie de programma's relatief veel vrijheid gegeven in de aard en tijdstippen voor de evaluaties. Wel is een evaluatieplan vereist. Wijzigingsverzoeken in het OP - en dientengevolge van de financiële tabel - moeten vergezeld gaan van een evaluatie.

Momenteel bevindt het evaluatieplan zich in een afrondend stadium. De managementautoriteit zal het plan in 2009 aan het Comité van Toezicht ter vaststelling voorleggen. Dan zal ook het rapport over meting van indicatoren, dat in opdracht van het ministerie van EZ gemaakt wordt, beschikbaar zijn.

4 Uitvoering naar prioriteit

Dit hoofdstuk beschrijft de uitvoering van de prioriteiten. Eerst wordt in een analyse gekeken naar de inhoudelijke aspecten van het programma. Deze beslaan meerdere prioriteiten. Daarna krijgen, deze (aspecten) waar nog van toepassing, per prioriteit speciale aandacht aan zaken als verwezenlijking van de doelstellingen en eventueel geconstateerde uitvoeringsproblemen en de daarvoor gekozen oplossing.

4.1 Analyse

Het verslagjaar is voor Kansen voor West te karakteriseren als het jaar waarin het programma goed op stoom is gekomen. De partijen hebben in 2008 nadrukkelijk ingezet op het initiëren van projecten. Dat heeft geresulteerd in een reeks van beschikte projecten. Hieronder gaat een algemene analyse eerst nader in op deze projecten en op de vraag hoe deze in verhouding staan tot het operationeel programma. De analyse kijkt naar het type aanvrager; de omvang en financiering van projecten; de score bij de

categorisering. Ook de thema's van het operationeel programma komen aan de orde.

4.1.1 Keuzes

In het operationeel programma zijn de volgende keuzes gemaakt:

- Vergroten van de benutting van het kennispotentieel door innovaties.
- Vergroten van de benutting van de samenwerkingsrelaties tussen kennisinstellingen onderling, tussen kennisinstellingen en bedrijven en tussen bedrijven en bedrijven
- Verhogen van de aandacht voor problemen rond de luchtkwaliteit en bereikbaarheid en de gevolgen daarvan.
- Meer hoogwaardige werkgelegenheid
- Nadruk op de bijdrage van het programma aan de economie van westelijk Nederland en meer in het bijzonder de vergroting van de concurrentiekracht door middel van de Lissabon-strategie.

Geomatic Businesspark: envisat

G4P4 ●●●●●

Het Comité van Toezicht heeft in het toetsingskader de selectiecriteria vastgelegd. Het Comité van Toezicht heeft daarbij aangegeven deze niet te rigide te willen hanteren, maar juist als sturingsinstrument te willen benutten. De belangrijkste criteria zijn:

- Er is voor gekozen op projectbasis maximaal 50% vanuit EFRO te verstrekken.
- Maximaal 15% van de middelen inzetten buiten het stedelijk netwerk in prioriteit 2.
- Projecten moeten meerwaarde hebben in termen van “value for money”, additionaliteit en ten goede komen aan het gebied als geheel.
- Per project geldt een minimale EFRO bijdrage van 200.000 euro in prioriteit 1 en prioriteit 2. Voor prioriteit 3 is dat 100.000 euro.
- Economische meerwaarde en bijdrage aan de Lissabon-strategie.
- Prioriteit 1 draagt bij aan de 11 kansrijke clusters.
- In prioriteit 2 is duurzaam en ruimtelijke concentratie een criterium.
- In prioriteit 2 is 28% van het budget voor Lissabon.
- De mate waarin een project bijdraagt aan andere projecten van het programma.
- De mate van samenwerking.
- Zijn er na afloop van het project zelfstandige vervolprojecten mogelijk.

4.1.2 Algemene zaken

In algemene zin valt op dat:

- De voortgang redelijk goed is. Er zijn voldoende projecten aangevraagd en het aanbod voorlopige aanvragen is ook ruimvoldende.
- Er ruim voldoende projecten beschikt zijn, vooral in prioriteit 1. De voorzichtige conclusie is dat de belangrijke wijziging en verschuiving richting Lissabon, innovatie en ondernemerschap goed plaatsvindt. Hoewel juist de ambities op prioriteit 1 hoog zijn en zelfs nog toegenomen ten opzichte van de vorige programmaperioden (D1 Flevoland en D2 steden) lijken juist de prioriteiten 2 en 3 achter te

blijven. Daarbij moet worden aangetekend dat prioriteit 3 veel voorlopige aanvragen kent.

- Zeer positief is ook een groeiend aantal projecten met meerdere partners uit diverse gebieden binnen het gebied. Daarnaast zijn er ook tussen projecten vormen van samenwerking.
- Opvallend is het versnipperde aanbod van het programma voor het MKB, en de directe investeringen in innovatie en O&O. Vooral privaats O&O. Het eerste jaar is vooral ingezet op aanjaagprojecten en faciliteiten. Binnen prioriteit 2 en 3 is vooral een versnelling en vergroting van het aantal projecten nodig.

4.1.3 Type aanvrager

- Het type aanvrager is, naar goed Nederlands gebruik, vaak een stichting of overheid. De ontwikkeling zet zich door omdat vooral de overheden zelf, vooral de partners uit het programma, actief zijn met aanvragen. Verder valt op dat er vaak één begunstigde is en niet meerdere. Bij samenwerkingsprojecten is vrijwel altijd een stichting opgericht die als begunstigde optreedt.
- Het bedrijfsleven is mager vertegenwoordigd als directe aanvrager. Dat is een logisch gevolg omdat rechtstreekse aanvragen van individuele bedrijven niet toegestaan zijn. Via andere projecten is er echter een ruime bediening van het bedrijfsleven, die blijkt uit het aantal ondersteunde MKB-ers.
- In ongeveer een derde van de projecten in prioriteit 1 zit direct of aanpalend een kennisinstelling. Drie grote universiteiten (VU, UvA en Erasmus) zijn nog mager vertegenwoordigd, de grootste Universiteit (Utrecht) in West-Nederland daarentegen is wel goed vertegenwoordigd bij de projecten.
- Opvallend is de actieve houding van de Gemeente Lelystad.

4.1.4 Omvang en financiering projecten

- Er is een vrij stabiel gemiddelde in het EFRO financieringspercentage. Het varieert van 20 tot 50 procent. Er zijn nauwelijks uitschieters naar 50% en er is een opvallend gelijk gemiddelde per prioriteit (35-34-34). Er zijn geen projecten bekend waar financieringsproblemen waren als gevolg van de 50% maximering.
- De meeste projecten hebben een EFRO bijdrage tussen de 1 en 2 miljoen. De gemiddelde bijdrage en projectomvang is in prioriteit 3 wat lager/kleiner dan in 1 en 2. De clusterregeling Zuid Holland en Revitalisering Nieuwe Binnenweg Rotterdam zijn de enige twee boven de 4 miljoen EFRO. Er zijn echter ook maar 2 projecten die tegen de ondergrens uit het toetsingskader aanleunen.
- Bij de financiering valt de verhouding tussen privaat en publiek op. In het Operationeel Programma is in de financiële tabel een bijdrage van slechts 8% voor private cofinanciering opgenomen. In prioriteit 3 loopt dat aardig in de pas. In prioriteit 2 minder, ca. 20%. De verhouding in prioriteit 1 is evenwel geheel anders. Het zit tegen de 40% privaat ten opzichte van de totale subsidie. Dat is op zich logisch. In deze prioriteit zijn ook de samenwerkingsverbanden van bedrijven en kennisinstellingen te vinden. Bij verder inzoomen is te zien dat specifiek het grootste project (de clusterregeling Zuid Holland) dit percentage in prioriteit 1 zeer fors beïnvloedt. Er dus nog niet zo zeer sprake is van een systematisch ander beeld. De managementautoriteit stelt voor dit bij de evaluatie in 2010 nogmaals tegen het licht te houden en dan te bezien of dit percentage nog steeds hoger is dan in de financiële tabel.

4.1.5 Categorisering/Lissabon (zie tabel B2)

- Zeer opmerkelijk is de hoge score die al

gerealiseerd is op technologieoverdracht van de Lissabon-strategie. Vooral samenwerkingsnetwerken en incubators scoren hoog. Momenteel is hiervoor 23,5 miljoen beschikbaar, de target was 19 miljoen. Ook zijn er vrij veel projecten van het type 'faciliterend'. Dit is aan het begin van de programmaperiode ook logisch.

- De codes 2, 4 en 8 scoren nauwelijks tot niet. Het gaat hier om projecten die zich vooral bezig houden met onderzoek en innovatie-investeringen.
- Binnen prioriteit 2 valt op dat code 50 (revitalisering bedrijventerreinen), waar in het OP rekening gehouden werd met 21 miljoen, nog helemaal niet scoort.
- Een nuancering is hierbij op zijn plaats. Immers een project wordt uiteindelijk op een code gezet, terwijl heel veel projecten aspecten van meerdere codes hebben (bijvoorbeeld innovatie en luchtkwaliteit).

4.1.6 Thema's

- Van de kansrijke clusters uit prioriteit 1 van het OP is een aantal nog niet of nauwelijks vertegenwoordigd. Denk aan de transport, logistiek en handel, de zakelijke dienstverlening en de petrochemische industrie. Het thema Food en Flowers is recent licht in opkomst (1 project beschikbaar), maar nog niet sterk vertegenwoordigd.
- Binnen de prioriteiten 2 en 3 komen vrijwel alle in het OP genoemde thema's aan bod. Naast revitalisering van bedrijventerreinen blijven ook de thema's bereikbaarheid en dienstverlening aan bedrijven achter.

4.1.7 Andere programma's en afvallers

De onderdelen 'andere OP's en afvallers' zijn nog niet nader uitgewerkt, maar een eerste verkenning levert het volgende beeld op:

- Er is niet veel verschil in ontwikkeling van de vier OP's. Overall loopt prioriteit 1 het beste,

maar is er veel nadruk op aanjaagprojecten en faciliteiten en er zijn overal nog weinig directe O&O en innovatie-investeringen.

- Er is wel veel verschil in toegang en aanbod van het MKB. Bij Landsdeel Oost is er weinig aanbod, bij Landsdeel West is het ongelijk en versnipperd. De bedrijfsgerichte regelingen van Landsdeel Zuid vormen een mooi gelijk aanbod. Landsdeel Noord laat een iets afgeleide vorm van Landsdeel Zuid zien.
- Er zijn nogal wat voorlopige aanvragen die niet leiden tot een definitieve aanvraag. Het gaat om enkele tientallen. Sommige projecten vallen al direct af, omdat het projectidee onvoldragen is, maar ook omdat vanaf het begin af duidelijk is dat een project niet binnen EFRO thuis hoort. Ook daarna haken projecten af, bijvoorbeeld omdat de cofinanciering niet rond komt, er geen economische meerwaarde is of het project te weinig additionaliteit heeft.
- Projectindieners kloppen relatief erg veel met ESF-achtige projecten aan. De oorzaak lijkt de centralistische en erg beperkte aanpak van het huidige ESF programma in ons land. Veel aanvragers kunnen hier niet terecht. Zo zijn er diverse onderwijsprojecten aangemeld.
- Een aantal projecten heeft geen economische meerwaarde. Aanvragers lijken willekeurig financiering te zoeken. Ze gaan er dan vaak vanuit dat de EFRO programma's geen focus hebben. Deze projectaanvragers kloppen vaak in een vroeg stadium aan en kunnen dan tijdig worden geïnformeerd.
- Verder zijn er veel informerende aanvragen op het gebied van cultuur en creatief of om een apart evenement te houden. Ook is de conclusie dat een subsidie binnen Kansen voor West niet haalbaar was.

4.2 Uitvoering naar prioriteit

Hieronder wordt per prioriteit ingegaan op de verwezenlijking van de doelstelling met een korte voortgangsanalyse. Dit dient in samenspraak ge-

lezen te worden met de hierboven gepresenteerde analyse. Ten aanzien van de drie prioriteiten zijn er in 2008 geen belangrijke problemen met de uitvoering van de prioriteiten ondervonden en dat er op basis van artikel 62, lid 1, onder d), punt i), van Verordening (EG) nr. 1083/2006 geen ernstige problemen vastgesteld zijn.

Prioriteit 1 “Kenniseconomie, ondernemerschap en innovatie”

4.2.1 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

In de tabel op pag. 41 is voor prioriteit 1 de opgave volgens het OP aangegeven, de comittering tot 31 december 2008 in projecten en de resterende opgave.

4.2.2 Kwalitatieve analyse

Binnen prioriteit 1 focussen de partners zich op de elf kansrijke clusters voor het landsdeel West. Er zijn drie doelstellingen:

1. versterken van kansrijke clusters door kennisontwikkeling, -overdracht en toepassing;
 2. stimuleren van ondernemerschap en innovatie in kleine bedrijven, en
 3. stimuleren van technische milieu-innovaties
- Er zijn vijf regelingen en twee fondsen in prioriteit 1. Opvallend is dat het allemaal regelingen of fondsen zijn voor een beperkt gebied.
 - Er is een doorstart van een technostartersfonds voor Flevoland en een microkrediet garantiefonds voor Amsterdam. In Den Haag is een ondernemersfonds in een ver gevorderd stadium. Van de Europese fondsen Jessica en Jasmine is nog geen gebruik gemaakt en er zijn er ook nog geen Landsdeel West-brede fondsen.
 - Er is een clusterregeling in Zuid Holland. Dit is tevens het grootste project van Kansen voor West. In Flevoland zijn er regelingen voor milieu-innovaties en een regeling in Lelystad.

Er is ook een sociale innovatieregeling in Utrecht en een aardgasvulpuntenregeling in Zuid Holland. Hiermee wordt de traditie van regionaal/stedelijk maatwerk met culturele verschillen voortgezet.

- Verder zijn twee type projecten goed vertegenwoordigd. De zogeheten randvoorwaardelijke acquisitieprojecten, ook wel aanjaagprojecten genoemd, zoals Duurzame groei Flevoland, Ondersteuning Innovatief Ondernemerschap Flevoland, KansenKanon II, Kennisnetwerken en innovatie in clusters en Kennisbruggen. Deze projecten van ondermeer Syntens, de Kennisalliantie en de Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland moeten indirect innovaties losweken en randvoorwaarden regelen. Er lijken aardig wat aanjaagprojecten, weliswaar niet West breed, maar wel met een vrij West Brede dekking.
- Een tweede categorie zijn de incubatorachtige projecten en aanpalend instituutsfinitanciering, zoals BioPartner Accelerator, Ecoshape - Building with Nature, Science park Utrecht.
- Binnen prioriteit 1 komen enkele directe O&O en innovatie-investeringsprojecten met kennisinstellingen en ondernemers voor. Zoals de Dutch Offshore Wind Energy Services.

Prioriteit 2 “Attractieve regio’s”

4.2.3 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

In de tabel op pag. 41 voor prioriteit 2 de opgave volgens het OP aangegeven, de commitment tot 31 december 2008 in projecten, en de resterende opgave.

4.2.4 Kwalitatieve analyse

Binnen prioriteit 2 is gekozen voor een ruimtelijke focus. Binnen prioriteit 2 gaat het vooral om het behoud van de aantrekkelijkheid van wonen op het platteland en de vergroting van de aantrekkelijkheid van landschappen. Meer concreet,

om het versterken van de economische vitaliteit met behoud van milieukwaliteit en landschapelijke waarden en daarnaast verruiming en verbetering gebruikswaarde groen en water in en om de stad.

Belangrijk zijn Greenport ontwikkeling, luchtkwaliteit en innovatief ondernemerschap bij recreatie en duurzaam vervoer. In prioriteit 2 zijn nog weinig projecten ingediend die zich bezighouden met de revitalisering van bedrijventerreinen. En dat terwijl ook West een behoorlijke herstructureringsopgave kent. Wel positief zijn de eerste energie en luchtkwaliteit projecten.

Prioriteit 3 “Attractieve steden”

4.2.5 Verwezenlijking van de doelstellingen en voortgangsanalyse

In de tabel op pag. 41 is voor prioriteit 3 de opgave volgens het OP aangegeven, de commitment tot 31 december 2008 in projecten en de resterende opgave.

4.2.6 Kwalitatieve analyse

Binnen prioriteit 3 zijn er door middel van globale subsidies vier programma’s gemaakt voor de 4 grote steden. Daarnaast is er nog ruimte voor projecten voor andere steden. De projecten richten zich op het vergroten van het leef- en vestigingsklimaat. Onderwerpen zijn revitalisering van wijken, havens, spoorweggebieden, bedrijventerreinen, verbetering bereikbaarheid, verbetering van dienstverlening aan bedrijven. Tot slot spelen de sociaal culturele voorzieningen, groen en de luchtkwaliteit een belangrijke rol in de attractieve stad.

Op basis van het beperkte aantal toekenningen uit 2008 is niet meer dan een vrij diffuus beeld te destilleren.

G4P4

My Generation

Tabel: Gecommitteerde uitgaven Prioriteit 1 cumulatief t/m 31 december 2008

Prioriteit 1: Kennis, innovatie en ondernemerschap	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinan- ciering	(5) Totaal cofinan- ciering	Totaal OP (kolom 2+5)
Te committeren	147.735.000	177.282.000	44.320.000	221.602.000	369.337.000
Gecommitteerd	33.230.644	29.581.976	37.953.375	67.535.351	113.667.216
Nog te committeren	114.504.356	147.700.024	6.366.625	154.066.649	255.669.784

Tabel: Gecommitteerde uitgaven Prioriteit 2 cumulatief t/m 31 december 2008

Prioriteit 2: Attractieve regio's	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering	Totaal OP (kolom 2+5)
Te committeren	53.680.000	72.468.000	8.052.000	80.520.000	134.200.000
Gecommitteerd	9.720.048	14.422.224	4.999.800	19.422.024	29.332.072
Nog te committeren	43.959.952	58.045.776	3.052.200	61.097.976	104.867.928

Tabel: Gecommitteerde uitgaven Prioriteit 3 cumulatief t/m 31 december 2008

Prioriteit 3: Attractieve steden	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering	Totaal OP (kolom 2+5)
Te committeren	96.761.000	130.628.000	14.514.000	145.142.000	241.903.000
Gecommitteerd	4.629.989	10.962.347	1.727.000	12.689.347	21.894.923
Nog te committeren	92.131.011	119.665.653	12.787.000	132.452.653	220.008.077

5 Technische bijstand

Dit hoofdstuk geeft een toelichting op het gebruik van de Technische Bijstand dat als een afzonderlijk project onder de managementautoriteit valt. Omschreven worden de uitgevoerde activiteiten en de resultaten hiervan.

Het project Technische Bijstand streeft een succesvolle en adequate implementatie van het programma na. En onderneemt activiteiten op het gebied van voorbereiding, toezicht, administratie en technische ondersteuning, evaluatie, audit en inspectie. Ook valt hieronder het inschakelen van specialistische externe expertise of ondersteuning en materiele kosten, bijvoorbeeld voor het elektronisch beheersysteem en communicatie-uitingen. Zowel de kosten als de bijdragen aan de Technische Bijstand zijn verdeeld over de managementautoriteit, het programmabureau West-Regio en de vier stedelijke programmabureaus. De Technische Bijstand valt als afzonderlijk project onder de verantwoordelijkheid van de managementautoriteit, het college van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam. Functioneel is de uitvoering van dit project ondergebracht bij de dienst Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR) van de gemeente Rotterdam. Het Comité van Toezicht heeft het projectvoorstel Technische Bijstand voor Kansen van West in december 2007 vastgesteld.

In 2008 hebben de managementautoriteit en programmabureaus fors gewerkt aan de uitvoering van het programma. Er is gewerkt aan de opzet, organisatie en uitvoering van ieder programmabureau als wel het ontvangen van voorlopige aanvragen, subsidieaanvragen en behandeling hiervan inclusief de beschikkingen.

Zij hebben er ook op toegezien dat de concrete acties voor financiering worden geselecteerd met inachtneming van de geldende communautaire voorschriften, het Operationeel Programma Kansen voor West en het Toetsingskader. In 2008 hebben de programmabureau's en managementautoriteit bovendien nauw samengewerkt bij het ontwikkelen van het elektronisch beheersysteem. Ook de uitwerking in convenanten is gerealiseerd.

Verder ondersteunde de managementautoriteit het Comité van Toezicht, de stuurgroep West-Regio (secretariaat) en de stedelijke stuurgroepen en heeft communicatieactiviteiten uitgevoerd. De managementautoriteit heeft ingezet op het financiële beheer van het programabudget door het de planning voor toezicht, verificaties, audits en evaluatie te beschrijven en door regels voor begunstigden op te stellen voor de administratie en boekhouding. In de regels staat beschreven hoe te verifiëren of producten en diensten geleverd zijn en gedeclareerde uitgaven zijn gedaan in overeenstemming met de regelgeving. In de regels is ook aandacht voor de controles ter plaatse van afzonderlijke projecten en procedures om te garanderen dat alle documenten worden bijgehouden die nodig zijn voor een toereikend controlespoor.

De vier landsdelen in Nederland hebben samen met de audit- en certificeringsautoriteit en het Ministerie van EZ een bijdrage geleverd voor de monitor structuurfondsen (MSF). Dit heeft nog niet geleid tot daadwerkelijke betaling door de Europese Commissie. Pas nadat de EC de beschrijving van de beheer- en controlesystemen

Tabel: Financiering Technische Bijstand

Prioriteit	(2) EFRO	(3) Publieke cofinanciering	(4) Private cofinanciering	(5) Totaal cofinanciering	Totaal OP (kolom 2+5)
Gecommitteerd TB	12.424.000	12.424.000	0	12.424.000	24.848.000

G4P4 ●●●●●

(Artikel 71) heeft goedgekeurd kunnen daadwerkelijk kosten worden gecertificeerd en kunnen betalingsaanvragen gedaan. In de loop van 2009 zal de managementautoriteit met terugwerkende kracht reeds gedane uitgaven in het project Technische Bijstand declareren en verantwoorden bij de Europese Commissie. In de tabel is voor prioriteit 4 (Technische Bijstand) de financiering aangegeven.

6 Voorlichting en publiciteit

Dit hoofdstuk behandelt de uitgevoerde voorlichtings- en publiciteitsmaatregelen. Het omschrijft de voortgang van het communicatieplan; de verschillende overleggen en bijeenkomsten van zowel de managementautoriteit als de bijeenkomsten van de partners; de netwerken; de communicatiemiddelen; en het onderhouden van de relaties.

6.1 Inleiding

Communicatie is één van de kritische succesfactoren binnen Kansen voor West. Het unieke samenwerkingsverband van deze acht partners die nog nooit eerder in deze samenstelling samengewerkt hebben kent echter een aantal potentiële valkuilen. De bestuurlijke cultuurverschillen tussen de partners, de ingewikkelde organisatorische opzet van het programma, het woud aan Europese, nationale en regionale regelgeving en de matige reputatie van Europa maken open communicatiekanalen, heldere boodschappen en adequate communicatiemiddelen noodzakelijk. In 2008 zijn daarvoor de onderstaande activiteiten uitgevoerd.

6.2 Communicatieplan

De Europese Commissie heeft op 9 juli 2008 het communicatieplan goedgekeurd en op basis hiervan heeft de managementautoriteit een werkplan voor de periode 2008 – 2009 opgesteld. Sleutelwoorden hierin zijn: samenwerking, transparantie, zichtbaarheid en laagdrempeligheid. Om het communicatieplan en het werkplan uit te voeren, is er in 2008 vijfmaal overleg geweest tussen de communicatieadviseurs van de managementautoriteit en die van de partners. De managementautoriteit bewaakt de grote lijnen en de partners vertalen deze naar hun specifieke situatie. De managementautoriteit ondersteunt in huisstijl, uitwisselen van bestanden, inzet van de website, etc. Daarnaast spreken de communicatieadviseurs ook regelmatig over de mogelijkheden om 'Europa' – 'dichter bij het grote publiek te brengen'.

6.3 Netwerk

Kansen voor West staat niet op zichzelf, daarom investeert de managementautoriteit ook in het aangaan en onderhouden van communicatienetwerken. Namens de managementautoriteit heeft de communicatieadviseur zitting in het communicatieoverleg van de vertegenwoordigers van de vier EFRO-programma's in Nederland. Het belangrijkste doel is het delen van informatie en op elkaar afstemmen van communicatiebeleid. Het overleg heeft in 2008 twee maal plaatsgevonden.

De managementautoriteit heeft verder in 2008 een bezoek gebracht aan alle steunpunten en programmabureaus, en de andere managementautoriteiten in Nederland. De oogst is een serie praktische ideeën, een groeiend netwerk om op terug te vallen en een versteviging van de naam en de doelstellingen van Kansen voor West. Ook de leden van het Comité van Toezicht zijn bezocht om te bespreken hoe zij het ambassadeurschap van het programma in de praktijk brengen. Uit die gesprekken kwam naar voren dat dit gemakkelijker is, naar mate 'Europa' meer deel uit maakt van het dagelijkse werk. De leden gaven aan dat zij bijna niet actief lobbyen, maar wel Kansen voor West of andere subsidiemogelijkheden aan de orde stellen wanneer die mogelijkheid zich voordoet. Zij verwachten dat dit gemakkelijker zal gaan, nu er concrete projecten zijn die als voorbeeld kunnen dienen.

6.4 Communicatiemiddelen

Voor Kansen voor West is een eigen huisstijl ontwikkeld die wordt gebruikt voor briefpapier, enveloppen, brochures, website, vlaggen en bouwboarden. De huisstijl is te combineren met de huisstijlen van de partners waardoor de samenwerking beter zichtbaar wordt.

In 2008 is de website www.kansenvoorwest.nl verder ontwikkeld door het opnemen van een lijst met beschikte projecten met daarin een

G4P4 ●●●●●

korte omschrijving, naam van de begunstigde(n), hoeveelheid EFRO, publieke cofinanciering en de start van het project. Ook is het elektronisch beheersysteem geïntegreerd in de website en naar verwachting operationeel in 2009. Hiermee krijgen alle aanvragers via de website toegang tot hun eigen projectgegevens binnen het beheersysteem. Bovendien zijn alle belangrijke gegevens zoals procedures, voorwaarden benodigde documenten, achtergrondinformatie en nuttige links gemakkelijk bereikbaar en is de website geschikt gemaakt voor slechtzienden. Op deze manier is de website een belangrijk medium geworden voor het programma.

Voor Kansen voor West is in 2008 een algemene brochure ontwikkeld met informatie over de prioriteiten, de voorwaarden en de wijze van aanvragen. De brochure is in ruime oplage gedrukt en ook op de website te downloaden (ook in het Engels). Op aanvraag is ook een versie in braille te verkrijgen. Daarnaast is een folder ontwikkeld met daarin de kernpunten van Kansen voor West en een toelichting voor het aanvragen van subsidie. Er is een Engelse vertaling gemaakt en zowel de Nederlandse als de Engelse versie zijn als PDF beschikbaar. In 2008 is ook de volledige versie van het jaarverslag 2007 van de website te downloaden.

Uiteraard hing ook de Europese vlag voor het gebouw van de managementautoriteit en de programmabureaus in de week van 9 mei en bij alle andere gelegenheden die zich daarvoor lenen.

6.5 Bijeenkomsten

Op 21 april 2008 vond in De Fabrique in Maarssen de officiële kick-off van Kansen voor West plaats. Er zijn 700 uitnodigingen verstuurd en er waren uiteindelijk 175 aanwezigen. In het programma (o.l.v. Wouke van Scherrenburg) presenteerden de sleutelfiguren het gedachtegoed van Kansen voor West. Hierbij waren aanwezig dhr. Ahner van DG Regio EC, dhr. Bolsius van de management-

autoriteit, dhr. Mooren van VNO-NCW West en dhr. Noorda van de Vereniging van Universiteiten. Daarnaast werden drie voorbeeldprojecten van de “oude” EFRO programma’s gepresenteerd. Dit waren de Autotankrobot in Flevoland, van Puin tot Duin in Noord-Holland en de Caballero Fabriek in Den Haag. Futuroloog Jempi Moens gaf vervolgens zijn visie op mogelijk toekomstige ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de realisatie van projecten binnen Kansen voor West. Na de presentaties is een netwerkborrel gehouden waarin vertegenwoordigers van alle programmadelen aanwezig waren om te spreken met geïnteresseerden. Hiervan is druk gebruik gemaakt. Het persbericht van deze bijeenkomst is verstuurd naar alle landelijke dagbladen en de huis-aan-huisbladen in de regio.

Enkele partners vonden het zinvol om hun deel van het programma te beginnen met een bijeenkomst. De provincie Noord-Holland heeft twee voorlichtingsbijeenkomsten gehouden in februari en maart 2008 over de Europese Fondsen in het algemeen en de mogelijkheden van Kansen voor West in het bijzonder.

De gemeente Amsterdam hield een bijeenkomst voor potentiële projectaanvragers in maart 2008. De gemeente Den Haag volgt in april 2009 en de gemeente Rotterdam beraadt zich nog. De andere partners gebruiken hun netwerk om projecten te werven en het programma bekendheid te geven. Tijdens de jaarvergadering in november 2008 vond de afsluiting van het vorige programma plaats.

De organisatie was in handen van de provincie Flevoland. In het programma werd ook aandacht besteed aan het nieuwe programma en werd Kansen voor West nadrukkelijk genoemd.

Op 10 december 2008 heeft de managementautoriteit een expertmeeting georganiseerd over de groei van de kenniseconomie in de Randstad, ‘Kennis in de versnelling’. Vertegenwoordigers van de gemeente Rotterdam, het onderwijs en het

bedrijfsleven, hebben voordrachten gegeven over visie en wensen op het gebied van de kennis-economie. Na de pauze voerde de vice-voorzitter van het Comité van Toezicht het woord. De middag werd afgesloten door Frans Nauta die op basis van zijn ervaringen de “do’s en dont’s” op het gebied van innovatie aangaf. Voor deze bijeenkomst waren 350 mensen uitgenodigd, en er waren uiteindelijk ruim 100 aanwezig.

G4P4 ●●●●●

7 Rol als geassocieerde managementautoriteit

Dit hoofdstuk omschrijft de rol die de managementautoriteit heeft als geassocieerd managementautoriteit voor de URBACT en INTERREG programma's.

URBACT en INTERREG hebben de managementautoriteit Kansen voor West I gevraagd op te treden als geassocieerde managementautoriteit voor de netwerken die in haar gebied plaatsvinden. Dit past binnen de door de Europese Commissie gewenste samenwerking van URBACT met de managementautoriteiten van structuurfondsen. Door de intentie om samen te werken schriftelijk vast te leggen wil het URBACT programma stimuleren dat relaties tussen de URBACT steden en hun managementautoriteit worden aangehaald. Er zijn vijf verzoeken voor ondertekening als geassocieerd managementautoriteit bij de managementautoriteit binnengekomen. Het betreft projecten uit Rotterdam, Delft, Noord-Holland, Utrecht en Amsterdam. Hieronder volgt per project een korte omschrijving.

http://urbact.eu/my_generation.

Doel van het **URBACT netwerkproject MY GENERATION** is het leveren van een positieve bijdrage van jongeren aan de ontwikkeling van steden. Het project richt zich op:

- 1) Een switch van passiviteit en negatieve activiteiten onder jongeren naar positieve ambities en acties;
- 2) Een soepele overgang van school naar werk en het voorkomen van schooluitval en;
- 3) Zorg voor een goede coördinatie van initiatieven voor jongeren met het algemene stedelijke beleid.

De gemeente Rotterdam is leading partner/coördinator van dit project. De overige partners zijn: Warsaw, Polen; Göteborg, Zweden; Birmingham, Groot-Brittannië; Bari, Italië; Glasgow, Schotland;

Riga, Letland; Tirgu-Mures, Roemenië; Gdansk, Polen; Valencia, Spanje; Patras, Griekenland en Antwerpen, België.

In 2008 is het projectvoorstel op hoofdlijnen goedgekeurd door het URBACT programma. Daarna is gewerkt aan het opzetten en uitwerken van het project. In deze periode is het oorspronkelijke netwerk van vijf steden uitgebreid naar het maximum van twaalf steden. Al deze steden hebben een 'Baseline study' gemaakt en hiervan heeft Rotterdam een overkoepelende Baseline Study geschreven met daarin de My Generation thema's. De belangrijkste resultaten zijn het uitwerken van de Final Application Form en alle verplichte bijlagen (My Generation baseline study, Joint Convention, Letters of Commitment van alle twaalf steden en getekend door hun burgemeester). Op 21 november heeft URBACT het projectvoorstel met een hoge score goedgekeurd.

<http://urbact.eu/thematic-poles/growth-and-job-creation/thematic-networks/unic/presentation.html>

Doel van het **URBACT keramieknetwerk UNIC** is het delen en uitwisselen van kennis, ervaringen en informatie op het gebied van zowel cultureel erfgoed als innovatie van keramiek. Dit beslaat gebieden als: productieproces, productontwikkeling, toepassingen, marktaandeel, toerisme en stadsmarketing. Iedere deelnemende stad ontwikkelt een actieplan dat het potentieel voor keramiek in de stad in beeld brengt.

Leading partner van dit netwerk is Limoges (Frankrijk). Overige partners zijn Delft (Nederland); Aveiro (Portugal); Pécs (Hongarije); Selb (Duitsland); Castellón (Spanje); Sevilla Global (Spanje); Stoke-on-Trent (Engeland); Faenza (Italië) en Cluj Napoca (Roemenië). In 2008 is het netwerk tot

stand gekomen, een aanvraag ingediend en zijn drie voorbereidende kennismakingsbijeenkomsten gehouden (Limoges, Aveiro en Pécs). In Delft is de Local Support Group bijeengekomen als start voor een lokaal draagvlak en is de projectadministratie en organisatie ingericht. Van de bijna honderd URBACT aanvragen is UNIC als beste gerangschikt (op basis van de inhoud en beoordelingscriteria). UNIC heeft het label Fast Track gekregen waarmee het relatief meer ondersteuning krijgt vanuit het URBACT secretariaat en de Europese Commissie (DG Regio/Enterprise). In Delft helpt het netwerk om keramiek als aandachtsgebied politiek op de kaart te zetten. Van de vijf werkgroepen leidt Delft die over Urban Identity & City Marketing en fungeert als gastheer van de eindconferentie (april 2011).

<http://urbact.eu/thematic-poles/sustainable-urban-development/thematic-etworks/repair/presentation.html>

Doel van het **URBACT netwerkproject REPAIR** is het hergebruik en duurzame ontwikkeling van militair erfgoed in een stedelijke omgeving. Het project richt zich op:

- 1) Ontwikkelen van beleid op het gebied van hergebruik van verlaten militair erfgoed;
- 2) Ontwikkelen van plannen in alle partnersteden voor hergebruik van militair erfgoed in een stedelijke omgeving;
- 3) Verspreiden van goede voorbeelden van dit hergebruik;
- 4) Uitvoeren van projecten onder het Interreg IIIC ASCEND project.

De leading partner van dit netwerk is Medway Council (Engeland). Overige partners zijn Hanseastadt Rostock, Denemarken; City of Kaunas, Litouwen; Karlskrona Kommun, Zweden; Municipality of Thessaloniki, Griekenland; Florence, Italië; Utrecht (New Dutch Waterline), Nederland; Opava City, Tsjechië; Avrig, Roemenië; Charente-Maritime,

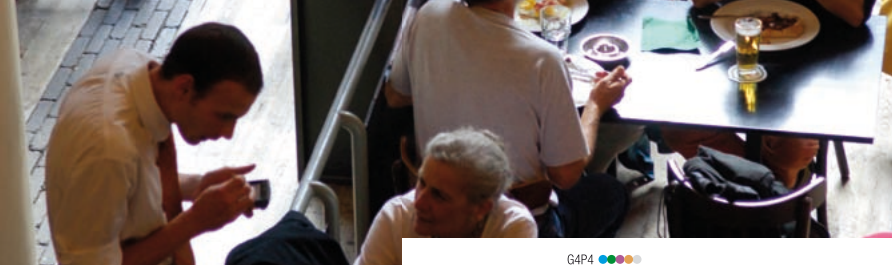
Frankrijk en in Florence, Italië. In 2008 is het projectvoorstel ingediend en goedgekeurd.

www.sufalnet.net en www.endreportsufalnet.net.

Doel van het **INTEREG project Sufalnet4eu** is kennisontwikkeling en uitwisseling rond de herontwikkeling van stortplaatsen. De provincie Noord-Holland heeft zich in 2008 samen met de NV Afvalzorg Holding te Assendelft inschreven voor dit Interreg IVc project. De provincie Brabant is de trekker van het project. Verder zijn er veertien 'partners' uit verschillende delen van Europa. Uiterlijk in het najaar van 2009 is duidelijk of het project definitief in aanmerking komt voor Europese subsidie.

AIRCARE - Clean Air for the Regions in

Europe. Een kennisnetwerk rondom "good practices" voor het effectief verbeteren van de luchtkwaliteit. Leading partner is de Vlaamse Milieumaatschappij. Voor dit Interreg4c project doet de GGD van de gemeente Amsterdam mee als partner. Echter is er voor dit project een aantal afmeldingen van partners en zijn enkele deadlines voor het indienen van projectvoorstellen niet gehaald. Hierdoor is het stil geworden. De status van het project is nu onduidelijk.

G4P4 ●●●●●●

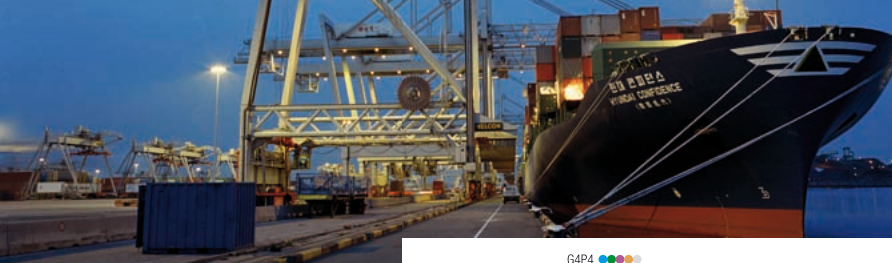
"Kansen voor West is een goed instrument om de werkgelegenheid te bevorderen. De vakbeweging zal zorgen dat het op de agenda van de regionale platforms komt."

M. Laboui
Vakcentrale FNV

Bijlagen

Bijlagen

Tabel B1: Bezetting programmamanagement.....	51
Tabel B2: Categoriseringsbijdrage aan het Lissabonproces.....	52
Tabel B3: Invulling 60% categorisering geplande uitgaven in projecten t/m 2008	55
Tabel B4: Contextindicatoren	56
Tabel B5: output en impactindicatoren Prioriteit 1	57
Tabel B6: output en impactindicatoren Prioriteit 2	57
Tabel B7: output en impactindicatoren Prioriteit 3	58
Tabel B8: uitgaven prioritaire assen per financieringsbron	59
Tabel B9: cumulatieve uitsplitsing van toewijzingen van de EFRO bijdrage per categorie.....	60
Tabel B10: Regionale investeringen in vaste activa vanaf 2001 in miljoenen euro (Contextindicator).....	61
Grafieken van de in tabel B10 aangegeven regionale investeringen	62
Tabel B11: Werkzame beroepsbevolking (x 1000) per gebied, 1990 - 2000 - 2005 - 2007 – 1008 (Contextindicator).63	
Grafieken van de in tabel B11 aangegeven werkzame beroepsbevolking.....	63
Tabel B12: Netto arbeidsparticipatie per gebied (Contextindicator)	64
Grafiek van de in tabel B12 aangegeven netto arbeidsparticipatie per gebied	64
Tabel B13: Werkloosheidspercentage per gebied en geslacht	65
Grafiek van het in tabel B13 aangegeven werkloosheidspercentage per gebied	65
Tabel B14: Research en Development; uitgaven naar provincie en categorie (x mln. euro's).....	66
Tabel B15: Research en Development; uitgaven eigen personeel (x mln. euro's) door bedrijven per gebied	66
Tabel B16: Research en Development; uitgaven (x mln. euro's) naar gebied en categorie	67
Tabel B17: Regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten.....	67
Grafiek van de in tabel B17 aangegeven regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten	68
Tabel B18: Aantal bedrijfsvestigingen per gebied, 1 januari	68
Tabel B19: Aantal uitgesproken faillissementen per gebied gedurende een jaar.....	68
Tabel B20: Gegevens over de werkloze beroepsbevolking (x 1000) in absolute aantallen.....	69
Tabel B21: Werkloosheidspercentage	69
Grafiek van het in tabel B21 aangegeven verloop werkloze beroepsbevolking in 2008.....	70
Grafiek van het verloop werkloze beroepsbevolking in 2008 voor West Nederland	70
Tabel B22: Openstaande vacatures per gebied	71
Tabel B23: Bruto-arbeidsparticipatie, leeftijdsgroep 15 tot en met 64 jaar.....	72
Tabel B24: Werkloosheidspercentage, leeftijdsgroep 15 tot en met 64 jaar.....	73
Tabel B25: Werkgelegenheid (werkzame personen) Randstad Holland naar deelregio, 2007, en gemiddelde jaarlijkse groei 1995-2007 resp. 2007	73
Tabel B26: Ondernemingsklimaat; hoogopgeleide werkenden in wetenschap en technologie.....	74
Tabel B27: Academics als % in de totale werkgelegenheid, jaar 2006.....	74
Tabel B28: Overzicht van de gecommitteerde projecten Kansen voor West in 2008	75

G4P4

Tabel B1: Bezetting programmamanagement

Bezetting Programmamanagement OP Kansen voor West	
Hoofd afdeling I&F/ Betaalautoriteit OP	De heer Michiel van Kruiningen
Programmamanager OP	De heer Max Jeleniewski; 1-1-2009 de heer Ruud van Raak
Programmasecretaris OP	De heer Adri Hartkoorn
1 ^e Projectmedewerker OP	Mevrouw Nancy de Jong
Controller OP Kansen voor West	De heer Floor de Rooy
Juridisch adviseur staatssteun OP	OBR Juridische dienst
Juridisch adviseur aanbesteden OP	Gemeente Rotterdam Gemeentewerken
Communicatieadviseur OP	Mevrouw Mieke Cornet
Projectassistente OP	OBR afdeling IenF
Hoofd programmabureau	Mevrouw Joke van den Brink, vervanger de heer Willem Boks
Hoofd control	Vacant
Coördinator	De heer Olaf Gahler
Medewerker(s) projectcontrol	De heren Eduard Lenoir, Frank Rotgans
Juridisch adviseur	Mevrouw Trudy de Jong
Economisch adviseur	Economie

Bezetting Programmamanagement Kansen voor West Amsterdam	
Programmamanager	De heren Matthieu Baltissen en Peter-Jan van Steenberghe
Adviseur	De heer Gerard den Boer
Programmasecretaris	Mevrouw Willie Klein
projectassistente	Afdeling Economie
Betalingsautoriteit	Dienst Wonen

Bezetting Programmamanagement Kansen voor West Rotterdam	
Programmamanager	De heer Albert van Veelen
Programmasecretaris	De heer Edwin Bijkerk
Project controller	Mevrouw Sawitrie Kanhai
projectassistente	OBR afdeling IenF
Hoofd afdeling I&F/ Betaalautoriteit OP	De heer Michiel van Kruiningen

Bezetting Programmamanagement Kansen voor West Den Haag	
Programmamanager	De heer Jan Koops
Senior Beleidsmedewerkers	De heren Fokke Tuinstra, Wim Visser en Ton Overmeire
Financieel medewerker	Mevrouw Yvonne de Ruiter
Programma medewerker	Mevrouw Renate den Heijer en de heer Ramon Jaikaran
Betalingsautoriteit	hoofd Bedrijfsbureau van de directie Beleid

Bezetting Programmamanagement Kansen voor West Utrecht	
Programmamanager	Mevrouw Annemarie Koolenbrander
Programmasecretaris	Mevrouw Sanne van den Broek
Controller	De heer Peter Dijkman
Artikel 9-controles	Functionaris van de Dienst Ondersteuning
projectassistente	Bestuurs- en Concerndienst
Betalingsautoriteit	hoofd Dienst Ondersteuning

Bijlagen

Tabel B2: Categoriseringsbijdrage aan het Lissabonproces

Code	CODES VOOR DE DIMENSIE PRIORITAIR THEMA	2007/2008 Geplande uitgaven in euro	Kansen voor West In lopende prijzen (euro)
	Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO), innovatie en ondernemerschap		
01	OTO-activiteiten in onderzoekcentra		6.000.000
02	OTO-infrastructuur (onder meer installatie, instrumentarium en snelle computernetwerken tussen onderzoekcentra) en expertisecentra voor een bepaalde technologie	560.000	16.000.000
03	Technologieoverdracht en verbetering van samenwerkingsnetwerken tussen kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's), tussen deze ondernemingen en andere ondernemingen en universiteiten, alle soorten postsecundaire onderwijsinstellingen, regionale overheden, onderzoekcentra en wetenschappelijke en technologische centra (wetenschaps- en technologieparken, technopoles, enz.)	23.482.586	19.000.000
04	Steun voor OTO, met name in KMO's (mkb) (onder meer door toegang tot OTO-diensten in onderzoekcentra)		15.000.000
05	Geavanceerde ondersteunende diensten voor bedrijven en bedrijfsgroepen	3.400.000	13.000.000
06	Steun voor KMO's (mkb) ter bevordering van milieuvriendelijke producten en productieprocessen (invoering van een doeltreffend milieubeheersysteem, vaststelling en toepassing van technologieën ter voorkoming van milieuverontreiniging, integratie van schone technologieën in bedrijfsproductie)		9.000.000
07	Investerings in ondernemingen die rechtstreeks betrokken zijn bij onderzoek en innovatie (innovatietechnologieën, oprichting van nieuwe ondernemingen door universiteiten, bestaande OTO-centra en ondernemingen, enz.)		7.000.000
08	Andere investeringen in ondernemingen	2.125.000	16.000.000
09	Andere maatregelen ter stimulering van onderzoek en innovatie en ondernemerschap in KMO's (mkb)	1.500.000	24.000.000
	Informatiemaatschappij		
10	Telefonie-infrastructuur (inclusief breedbandnetwerken)		0
11	Informatie- en communicatietechnologie (toegang, veiligheid, interoperabiliteit, risicopreventie, onderzoek, innovatie, e-inhoud, enz.)		7.000.000
12	Informatie- en communicatietechnologie (TEN-ICT)		2.000.000
13	Diensten en toepassingen voor de burger (e-gezondheid, e-overheid, e-leren, e-insluiting, enz.)	152.000	3.000.000
14	Diensten en toepassingen voor KMO's (mkb) (e-handel, onderwijs en opleiding, netwerken, enz.)		6.000.000
15	Andere maatregelen voor betere toegang tot en efficiënt gebruik van ICT door KMO's (mkb)		6.000.000
	Vervoer		
16	Spoorwegen		0
17	Spoorwegen (TEN-T)		0
18	Rollend spoorwagematerieel		0
19	Rollend spoorwagematerieel (TEN-T)		0
20	Autosnelwegen		0
21	Autosnelwegen (TEN-T)		0
22	Nationale wegen		0

G4P4

23	Regionale/lokale wegen		1.500.000
24	Fietspaden		2.000.000
25	Stadsvervoer		350.000
26	Multimodaal vervoer		1.000.000
27	Multimodaal vervoer (TEN-T)		0
28	Intelligente vervoersystemen		1.500.000
29	Luchthavens		0
30	Havens		0
31	Binnenwateren (regionaal en lokaal)		1.250.000
32	Binnenwateren (TEN-T)		0
	Energie		
33	Elektriciteit		0
34	Elektriciteit (TEN-E)		0
35	Aardgas		0
36	Aardgas (TEN-E)		0
37	Aardolieproducten		0
38	Aardolieproducten (TEN-E)		0
39	Duurzame energie: wind	1.015.658	1.800.000
40	Duurzame energie: zon		500.000
41	Duurzame energie: biomassa		500.000
42	Duurzame energie: waterkracht, geothermisch en andere		500.000
43	Energie-efficiëntie, warmtekrachtkoppeling en energiebeheer	2.185.000	17.000.000
	Milieubescherming en risicopreventie		
44	Drink- en industriewaterbeheer		1.000.000
45	Waterbeheer en -distributie (drinkwater)		0
46	Waterbehandeling (afvalwater)		1.000.000
47	Luchtkwaliteit	2.500.000	2.750.000
48	Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging		0
49	Beperking van en aanpassing aan klimaatveranderingen		1.000.000
50	Sanering van bedrijfsterreinen en verontreinigde grond		20.900.000
51	Bevordering van biodiversiteit en natuurbescherming (waaronder Natura 2000)		2.026.000
52	Bevordering van schoon stadsvervoer	2.500.000	6.500.000
53	Risicopreventie (waaronder de opstelling en uitvoering van plannen en maatregelen ter voorkoming en beheersing van natuurlijke en technologische risico's)		0
54	Andere maatregelen ter bescherming van het milieu en ter voorkoming van risico's		0
	Toerisme		
55	Bevordering van de natuurlijke rijkdom		0
56	Bescherming en ontwikkeling van natuurlijk erfgoed	1.235.048	10.500.000
57	Andere bijstand ter verbetering van de toeristische dienstverlening	2.100.000	6.250.000
	Cultuur		
58	Bescherming en behoud van het culturele erfgoed		3.500.000
59	Ontwikkeling van culturele infrastructuur		5.500.000
60	Andere bijstand ter verbetering van de culturele dienstverlening		0
	Stads- of plattelandsvernieuwing		
61	Geïntegreerde projecten voor stads- en plattelandsvernieuwing	1.677.989	32.850.000
	Verbetering van het aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers		
62	Ontwikkeling van systemen en strategieën voor levenslang leren bij bedrijven; opleiding en diensten voor werknemers om hun aanpassingsvermogen te vergroten; bevordering van ondernemerschap en innovatie		3.000.000

Bijlagen

63	Ontwerp en verspreiding van innoverende en productievere Werkorganisatiemethoden		0
64	Ontwikkeling van specifieke diensten voor werkgelegenheid, opleiding en ondersteuning in verband met de herstructurering van sectoren en bedrijven, en ontwikkeling van systemen om in te spelen op economische veranderingen en toekomstige eisen qua banen en vaardigheden	747.400	500.000
	Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid		
65	Modernisering en versterking van arbeidsmarktinstanties		0
66	Toepassing van actieve en preventieve maatregelen op de arbeidsmarkt		0
67	Maatregelen ter stimulering van actief ouder worden en langer doorwerken		0
68	Steun voor zelfstandigen en het starten van ondernemingen	400.000	7.000.000
69	Maatregelen voor meer toegang tot de werkgelegenheid en meer duurzame arbeidsparticipatie en meer vrouwen op de arbeidsmarkt om de genderkloof op de arbeidsmarkt te verkleinen, en om werk en privéleven te combineren, zoals het toegankelijker maken van kinderopvang en van zorg voor afhankelijke personen		1.000.000
70	Specifieke maatregelen om de participatie van migranten op de arbeidsmarkt en daardoor hun sociale integratie te bevorderen		1.000.000
	Verbetering van de sociale insluiting van kansarmen		
71	Trajecten voor integratie en herintreding in het arbeidsproces van kansarmen; bestrijding van discriminatie bij het betreden van en het vooruitkomen op de arbeidsmarkt en bevordering van de aanvaarding van diversiteit op de werkplek		1.000.000
	Verbetering van het menselijk kapitaal		
72	Ontwerp, invoering en toepassing van hervormingen in onderwijs- en opleidingssystemen teneinde de inzetbaarheid te ontwikkelen, de arbeidsmarktrelevantie van initieel onderwijs en beroepsonderwijs alsook initiële opleiding en beroepsopleiding te verbeteren, en de vaardigheden van opleiders bij te scholen met het oog op innovatie en een kenniseconomie		2.000.000
73	Maatregelen voor een grotere deelname aan onderwijs en opleiding in elke levensfase, o.a. via maatregelen om vroegtijdig schoolverlaten en de seksesegregatie van vakgebieden terug te dringen, en de toegang tot en de kwaliteit van initieel onderwijs, beroepsonderwijs en tertiair onderwijs en initiële opleiding, beroepsopleiding en tertiaire opleiding te vergemakkelijken		2.000.000
74	Ontwikkeling van menselijk potentieel op het gebied van onderzoek en innovatie, met name via onderwijs en opleiding op postuniversitair niveau voor onderzoekers en via netwerkactiviteiten tussen universiteiten, onderzoekcentra en bedrijven		1.000.000
	Investerings in de sociale infrastructuur		
75	Onderwijsinfrastructuur		3.500.000
76	Gezondheidsinfrastructuur		0
77	Kinderopvangfaciliteiten		0
78	Huisvestingsinfrastructuur		0
79	Andere sociale infrastructuur	2.000.000	5.500.000
	Stimulering van hervormingen op het gebied van werkgelegenheid en integratie		
80	Bevordering van partnerschappen, pacten en initiatieven via netwerkvorming van de betrokken belanghebbenden		0
	Versterking van de institutionele capaciteit op nationaal, regionaal en plaatselijk		
81	Mechanismen ter verbetering van een goede concipiëring, monitoring en evaluatie van beleid en programma's op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau, capaciteitsopbouw voor de uitvoering van beleidsmaatregelen en programma's		0
	Verlaging van de extra kosten die de ontwikkeling van perifere regio's in de weg staan		

G4P4 ●●●●●

82	Vergoeding van extra kosten als gevolg van ontsluitingsproblemen en territoriale versnippering		0
83	Specifieke actie ter vergoeding van extra kosten als gevolg van marktfactoren die te maken hebben met de omvang van de gebieden		0
84	Steun ter vergoeding van extra kosten als gevolg van klimaat en reliëf		0
	Technische bijstand		
85	Voorbereiding, uitvoering, toezicht en inspectie, inclusief Evaluatie en studies; informatie en communicatie	12.424.000	12.424.000
86	Evaluatie en studies; informatie en communicatie		0
TOTAAL	Alle categorieën	60.004.681	310.600.000
Categorisering	Lissabon categorieën (blauw)	38.067.644	194.300.000
%	38.067.644 t.o.v. 310.600.000	12.3	63%

Tabel B3: Invulling 60% categorisering geplande uitgaven in projecten t/m 2008

Geormerkte categorieën	Code	Geplande verdeling in mln. euro's	Geplande verdeling in % totaal EFRO-budget	Geplande uitgaven in projecten in mln. euro's	Geplande uitgaven in projecten in %
Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO), innovatie en ondernemerschap	1 – 9	125,0	40%	31.067.586	10 %
Informatiemaatschappij	11 – 15	24,0	8%	152.000	0 %
Energie	39-43	20,3	6,5%	3.200.658	1 %
Milieubescherming en risicopreventie	52	6,5	2%	2.500.000	0.8 %
Verbetering van het aanpassingsvermogen van werknemers, bedrijven, ondernemingen en ondernemers	62-64	3,5	1%	747.400	0.2 %
Betere toegang tot werkgelegenheid en duurzaamheid	65-70	9,0	3%	400.000	0.1 %
Verbetering van de sociale insluiting van kansarmen	71	1,0	0,5%	0	0 %
Verbetering van het menselijk kapitaal	72-74	5,0	1,5%	0	0 %
Totaal		194,3	63%	47.580.681	15.3 %

Bijlagen

Tabel B4: Contextindicatoren

Contextindicator	Uitgangswaarde (2003)	2007	2008	Doelstelling Landsdeel West 2013	Opmerkingen:
Bruto Regionaal Product (% ontwikkeling)	224 mld. Euro	nb	nb	2% p.j. (CPB: 1,75%)	bekend t/m 2006.
Werkzame beroepsbevolking (% ontwikkeling)	3.524.000	2,9%	4,1%	0,5% p.j. (CPB: 0,25%)	
Werkloosheid (% werklozen in de beroepsbevolking)	5,3%	4,4%	3,8%	4% p.j. (CPB: 4,5%)	
Totale uitgaven aan R&D (% in nationale uitgaven R&D)	45,9%			47,50%	Over universiteiten zijn geen cijfers bekend.
Totale uitgaven aan R&D excl. universiteiten (% in nationale uitgaven R&D)	42,3%	42,1%	nb		
Uitgaven R&D (% in bruto regionaal product)	3,9 mld. Euro			4,64 mld. Euro	Over universiteiten zijn geen cijfers bekend.
Uitgaven R&D excl. universiteiten (% in bruto regionaal product)	2,5 mld. Euro	3 mld. Euro	nb		
Aandeel private bedrijven in Uitgaven R&D	44,0%			50%	Over universiteiten zijn geen cijfers bekend.
Aandeel private bedrijven in Uitgaven R&D excl. universiteiten	65,5%	73,3%	nb		
Netto participatiegraad (% werkzame beroepsbevolking in totale beroepsbevolking)	65,5%	67,0%	68,4%	68%	
Investerings in vaste bedrijfsactiva private sector (exclusief overheid, zorg en overige diensten)	16,9%	nb	nb	16,90%	
Aanvullend					
Bruto Regionaal Product per hoofd van de bevolking	31.200*	nb	nb	36.650 (groei 1,8% p.j.)	
Arbeidsproductiviteit	74.900*	nb	nb	83.400 (groei 1,2% p.j.)	
Uitstoot broeikasgassen	100,5**	nb	nb	94	
Samengesteld eindcijfer Benchmark Gemeentelijk Ondernemingsklimaat (ministerie EZ)	6,2***	6,7***		6,7	

** Index basisjaar 1990;

*** Uitgangswaarde 2002

**** Het is onduidelijk hoe 2002 is berekend. 2007 is een gewogen gemiddelde van de G31 steden die in landdeel West liggen. Wordt 2002 ook zo berekend dan is het rapportcijfer hoger dan 6,2.

Publicatiestrategie Regionale economische cijfers:

De regionale economische jaarcijfers volgen de publicatiestrategie van de nationale rekeningen. Er zijn drie publicatiemomenten van de regionale rekeningen, waarbij sprake is van steeds betere en meer gedetailleerde statistische informatie.

Na afloop van het verslagjaar worden na 6, 18 en 30 maanden respectievelijk de voorlopige, nader voorlopige en definitieve jaarramingen gepubliceerd. Van het voorlopig jaar worden uitsluitend ontwikkelingscijfers op een hoog aggregatieniveau gepubliceerd.

Een selectie van de cijfers komt jaarlijks in juli beschikbaar via StatLine, de elektronische database van het CBS. Alle beschikbare cijfers worden in oktober via StatLine bekendgemaakt. Tevens verschijnen de cijfers in december in een elektronische publicatie 'Regionale economische jaarcijfers'.

Uitstoot broeikasgassen: er zijn geen gegevens beschikbaar op provincieniveau.

Landelijk: Emissies van broeikasgassen, berekend volgens IPCC-voorschriften

	Ontwikkeling t.o.v. 1995 (=index100)
	2007*
CO2	101
CH4	66
N2O	73

* Voorlopige cijfers. Bron: CBS, Statline

Tabel B5: output en impactindicatoren Prioriteit 1

Prioriteit 1			
Outputindicator		Cumulatief tot 31-12-2008	Totaal
Aantal R&D projecten	Resultaat	0*	0
	Doel		121
	Uitgangssituatie		n.v.t.
O&O investeringen (private bijdragen aan onderzoeksfaciliteiten, onderzoeksorganisaties etc)	Resultaat	0	
	Doel		€ 48.000.000
	Uitgangssituatie		n.v.t.
Aantal ondersteunde MKB bedrijven	Resultaat	0	
	Doel		535
	Uitgangssituatie		n.v.t.
Aantal ondersteunde startende bedrijven en kleiner bedrijven < 5 jaar	Resultaat	0	
	Doel		268
	Uitgangssituatie		n.v.t.
Uitgelokte private vervolginvesteringen	Resultaat	0	
	Doel		€ 31.000.000
	Uitgangssituatie		n.v.t. 0
Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis/researchinstellingen	Resultaat	0	
	Doel		88
	Uitgangssituatie		n.v.t.
Impactindicator			
Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	Resultaat	0	
	Doel		3.120
	Uitgangssituatie		n.v.t.

* Voor 2008 zijn nog geen resultaten te benoemen

Tabel B6: output en impactindicatoren Prioriteit 2

Prioriteit 2			
Outputindicator		Cumulatief tot 31-12-2008	Totaal
Aantal projecten gericht op verbetering van natuur, landschap of cultureel erfgoed	Resultaat	0*	0
	Doel		41
	Uitgangssituatie		n.v.t.
Aantal toeristische-recreatieve projecten	Resultaat	0	0
	Doel		35
	Uitgangssituatie		n.v.t.
Aantal hectare bedrijfsterreinen gemoderniseerd	Resultaat	0	0
	Doel		88 ha
	Uitgangssituatie		n.v.t.
Aantal projecten gericht op milieu (incl. externe veiligheid en luchtkwaliteit)	Resultaat	0	0
	Doel		104
	Uitgangssituatie		n.v.t.
Impactindicator			
Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen	Resultaat	0	0
	Doel		1.340
	Uitgangssituatie		n.v.t.

* Voor 2008 zijn nog geen resultaten te benoemen

Bijlagen

Tabel B7: output en impactindicatoren Prioriteit 3

Prioriteit 3			
Outputindicator		Cumulatief tot 31-12-2008	Totaal
Aantal projecten gericht op ondernemerschap, stads/wijkeconomie	Resultaat	0*	
	Doel		35
	Uitgangsituatie		n.v.t.
Aantal projecten gericht op participatie leefbaarheid of sociale activering	Resultaat	0	
	Doel		84
	Uitgangsituatie		n.v.t.
Aantal ha bedrijfslocatie gemoderniseerd	Resultaat	0	
	Doel		146
	Uitgangsituatie		n.v.t.
Aantal gerenoveerde of nieuwe stedelijke voorzieningen	Resultaat	0	
	Doel		40
	Uitgangsituatie		n.v.t.
Impactindicator			
Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen (in FTE)	Resultaat	0	
	Doel		2.420
	Uitgangsituatie		n.v.t.
Aantal projecten gericht op milieu	Resultaat	0	
	Doel		21
	Uitgangsituatie		n.v.t.

* Voor 2008 zijn nog geen resultaten te benoemen

G4P4

Tabel B8: uitgaven prioritaire assen per financieringsbron

Gecertificeerde uitgaven						
	Uitgaven door begunstigten betaald en opgenomen in de aan de MA toegezonden betalingsaanvragen* (TK)	Overeenkomstige Overheidsbijdrage (TO)	EFRO	Private uitgaven	Uitgaven door instantie verantwoordelijk voor betalingen aan begunstigten (voorschot)	Totaal aan van de Commissie ontvangen betalingen
Prioritaire as 1	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 4.840.560	€ 7.386.750
Prioritaire as 2	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 487.500	€ 2.684.000
Prioritaire as 3	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 4.838.050
Prioriteit 4 TB	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 621.200
Totaal-generaal	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 5.328.060	€ 15.530.000
Totaal in overgangsregio's in het totaal-generaal	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	
Totaal in niet-overgangsregio's in het totaal-generaal	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	
Uitgaven van het ESF-type** in het totaal-generaal als het operationeel programma wordt medegefinancierd door het EFRO	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	
Uitgaven van het EFRO-type in het totaal-generaal als het operationeel programma wordt medegefinancierd door het ESF	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	€ 0,-	

* In 2008 zijn door de begunstigten nog geen betalingsaanvragen ingediend

** Voor Kansen voor West geldt dat het ESF-fonds en ESF-type financieringen niet van toepassing zijn.

Ook is Kansen voor West geen overgangsregio. Bovenstaande tabel betreft enkel uitgaven in het kader van het EFRO.

Bijlagen

Tabel B9: cumulatieve uitsplitsing van toewijzingen van de EFRO bijdrage per categorie

Prioritair Thema	Financieringsvorm	Territoriale Dimensie	Economische activiteit	Plaats van Uitvoering	Bedrag EFRO
02	01	01	22	NL31	560.000
03	01	01	16	NL31	839.338
03	01	01	21	NL33	760.000
03	01	01	22	NL33	19.956.898
03	01	02	22	NL23	1.926.350
05	01	01	16	NL33	3.400.000
08	01	01	22	NL23	1.075.000
08	03	01	22	NL23	1.050.000
09	01	01	21	NL23	1.500.000
13	01	01	20	NL32	152.000
39	01	02	08	NL32	1.015.658
43	01	01	08	NL33	2.185.000
47	01	01	21	NL33	2.500.000
52	01	01	21	NL33	2.500.000
56	01	01	20	NL32	1.235.048
57	01	01	20	NL31	800.000
57	01	02	20	NL23	1.300.000
61	01	01	16	NL32	731.335
61	01	01	20	NL23	946.654
64	01	01	18	NL33	747.400
68	02	01	22	NL32	400.000
79	01	01	20	NL23	2.000.000
85	01	01	17	NL3	12.424.000
Totaal					60.004.681

G4P4

Tabel B10: Regionale investeringen in vaste activa vanaf 2001 in miljoenen euro (Contextindicator)

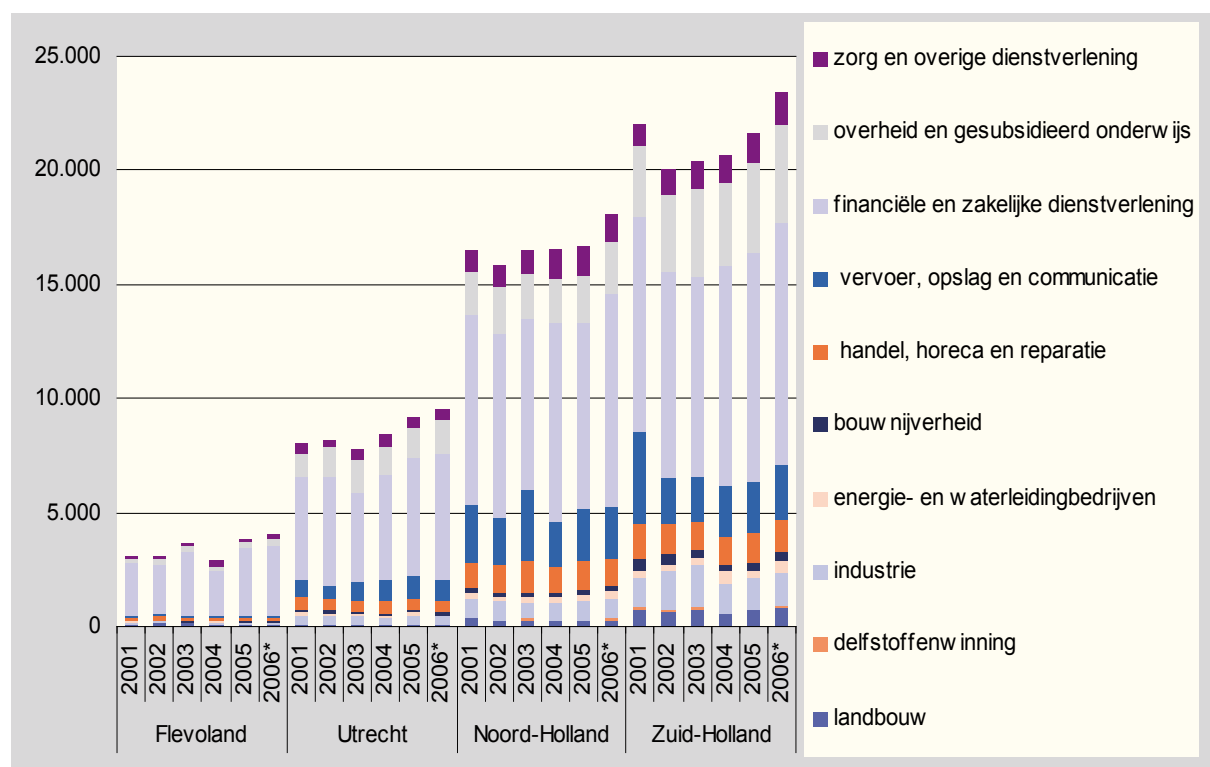
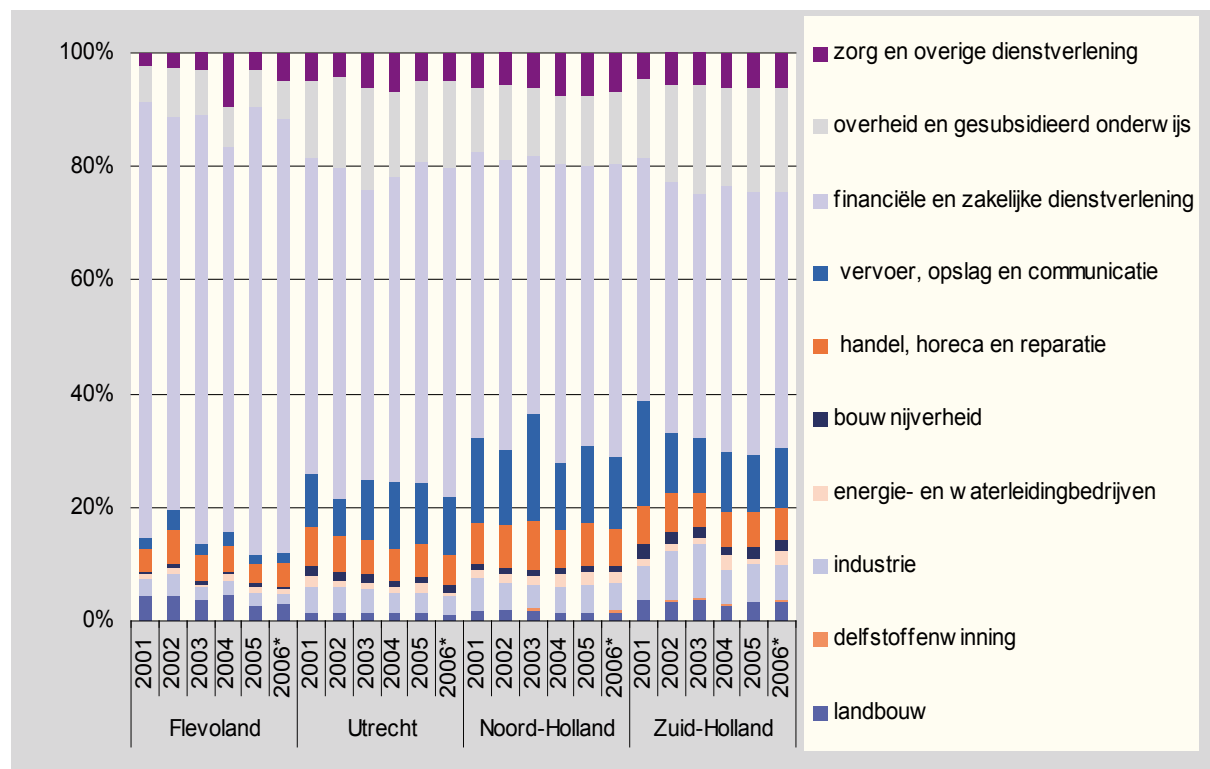
Provincies	Perioden	Totaal											Overheid en Zorg en overige dienstverlening
		investeringen in vaste activa	Landbouw, bos- bouw en visserij	Delfstoffen- winning	Industrie	waterleidingbedrijven	Energie- en	Bouwnijverheid	Handel, horeca en reparatie	Vervoer, opslag en communicatie	Financiële en zakelijke dienstverlening	gesubsidieerd onderwijs	
Flevoland	2001	3.113	139	0	94	22	20	126	60	2.386	193	74	
Flevoland	2002	3.051	142	0	112	36	16	182	111	2.102	267	82	
Flevoland	2003	3.631	141	0	76	15	22	164	69	2.747	281	115	
Flevoland	2004	2.881	127	0	83	29	15	123	75	1.947	208	272	
Flevoland	2005	3.823	102	0	84	40	29	127	64	3.015	244	118	
Flevoland	2006*	4.006	114	0	83	32	18	159	76	3.058	271	195	
Utrecht	2001	8.016	127	0	368	149	148	537	753	4.472	1.061	401	
Utrecht	2002	8.173	133	1	346	98	132	514	539	4.762	1.316	333	
Utrecht	2003	7.770	128	0	318	69	116	480	816	3.977	1.389	474	
Utrecht	2004	8.450	119	1	283	94	103	479	971	4.572	1.253	576	
Utrecht	2005	9.149	121	0	339	157	108	497	1.013	5.159	1.292	462	
Utrecht	2006*	9.535	113	2	308	58	143	496	967	5.509	1.487	453	
Noord-Holland	2001	16.522	329	11	906	225	222	1.135	2.504	8.306	1.919	966	
Noord-Holland	2002	15.797	299	14	766	236	194	1.187	2.044	8.108	2.040	909	
Noord-Holland	2003	16.463	316	29	728	250	172	1.430	3.106	7.432	2.003	996	
Noord-Holland	2004	16.542	259	8	730	353	182	1.125	1.946	8.682	2.021	1.236	
Noord-Holland	2005	16.622	254	24	802	357	166	1.253	2.282	8.154	2.091	1.238	
Noord-Holland	2006*	18.059	283	52	907	342	202	1.167	2.284	9.323	2.299	1.200	
Zuid-Holland	2001	22.029	789	74	1.253	289	604	1.492	4.016	9.438	3.076	998	
Zuid-Holland	2002	19.998	694	46	1.707	281	412	1.391	2.054	8.922	3.373	1.119	
Zuid-Holland	2003	20.408	767	71	1.893	297	318	1.232	1.992	8.755	3.906	1.178	
Zuid-Holland	2004	20.689	578	17	1.257	562	299	1.262	2.163	9.696	3.611	1.244	
Zuid-Holland	2005	21.673	713	56	1.415	219	411	1.312	2.236	10.014	3.984	1.314	
Zuid-Holland	2006*	23.407	803	107	1.391	622	400	1.332	2.467	10.548	4.290	1.447	

Bron: CBS (Statline)

* 2006 voorlopige aantallen

Bijlagen

Grafieken van de in tabel B10 aangegeven regionale investeringen

G4P4 ●●●●●

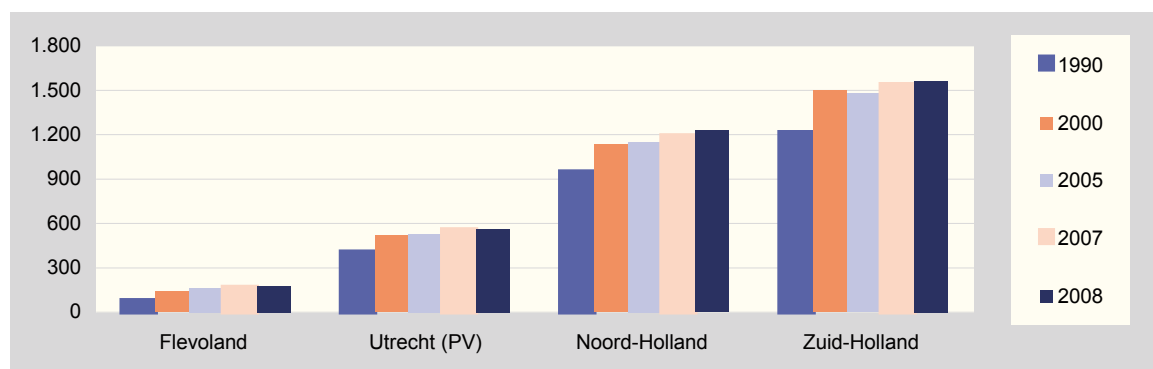

Tabel B11: Werkzame beroepsbevolking (x 1000) per gebied, 1990 - 2000 - 2005 - 2007 - 2008 (Contextindicator)

	1990	2000	2005	2007	2008
Nederland	5.644	6.917	6.918	7.259	7.410
Flevoland	81	141	163	171	177
Utrecht (PV)	409	518	527	558	561
Noord-Holland	950	1.134	1.149	1.194	1.230
Zuid-Holland	1.215	1.498	1.479	1.541	1.563
Amsterdam	271	330	339	355	365
Rotterdam	190	240	231	247	255
's-Gravenhage	149	206	207	211	213
Utrecht (gemeente)	93	126	128	141	142

Bron: CBS (StatLine)

Grafieken van de in tabel B11 aangegeven werkzame beroepsbevolking

Bijlagen

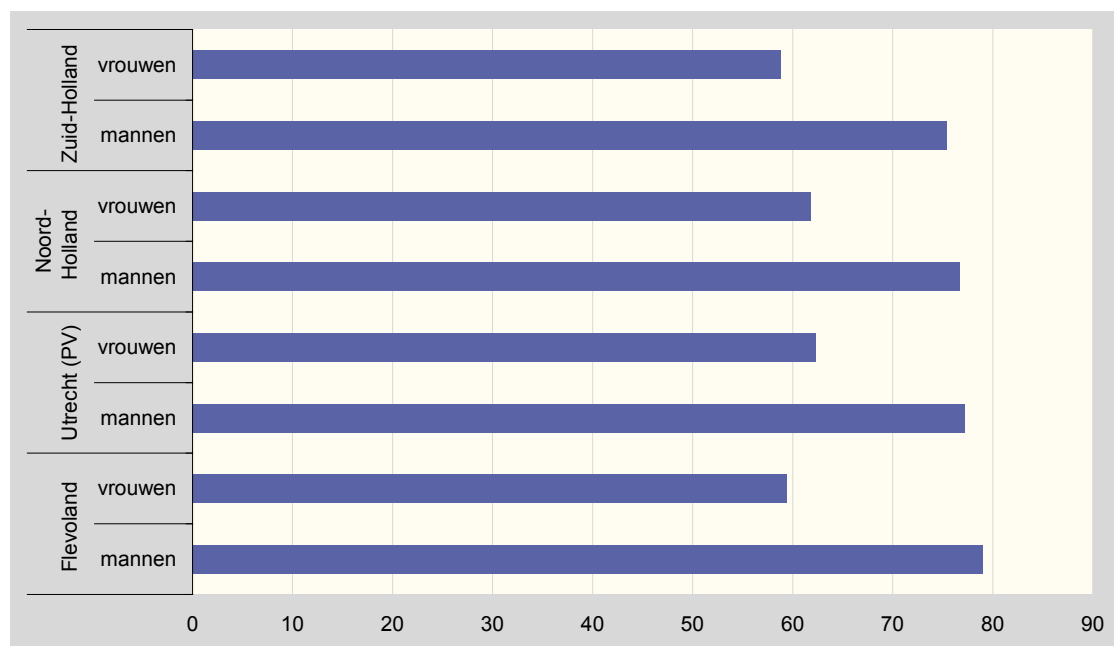
Tabel B12: Netto arbeidsparticipatie per gebied (Contextindicator)

		2000	2005	2007	2008
Nederland	mannen	77	73	75	76
	vrouwen	52	53	57	59
Utrecht	mannen	76	71	75	74
	vrouwen	62	58	60	62
Amsterdam	mannen	68	68	71	73
	vrouwen	56	58	61	63
's-Gravenhage	mannen	79	71	73	73
	vrouwen	59	57	57	58
Rotterdam	mannen	69	65	69	70
	vrouwen	51	48	55	58
Flevoland	mannen	81	77	78	79
	vrouwen	51	54	55	59
Utrecht (PV)	mannen	79	76	78	77
	vrouwen	57	58	61	62
Noord-Holland	mannen	76	73	75	77
	vrouwen	55	57	59	62
Zuid-Holland	mannen	77	73	75	75
	vrouwen	54	54	57	59

Bron: CBS (StatLine)

Netto arbeidsparticipatie: de werkzame beroepsbevolking in procenten van de bevolking (15 t/m 64 jaar)

Grafiek van de in tabel B12 aangegeven netto arbeidsparticipatie per gebied

G4P4

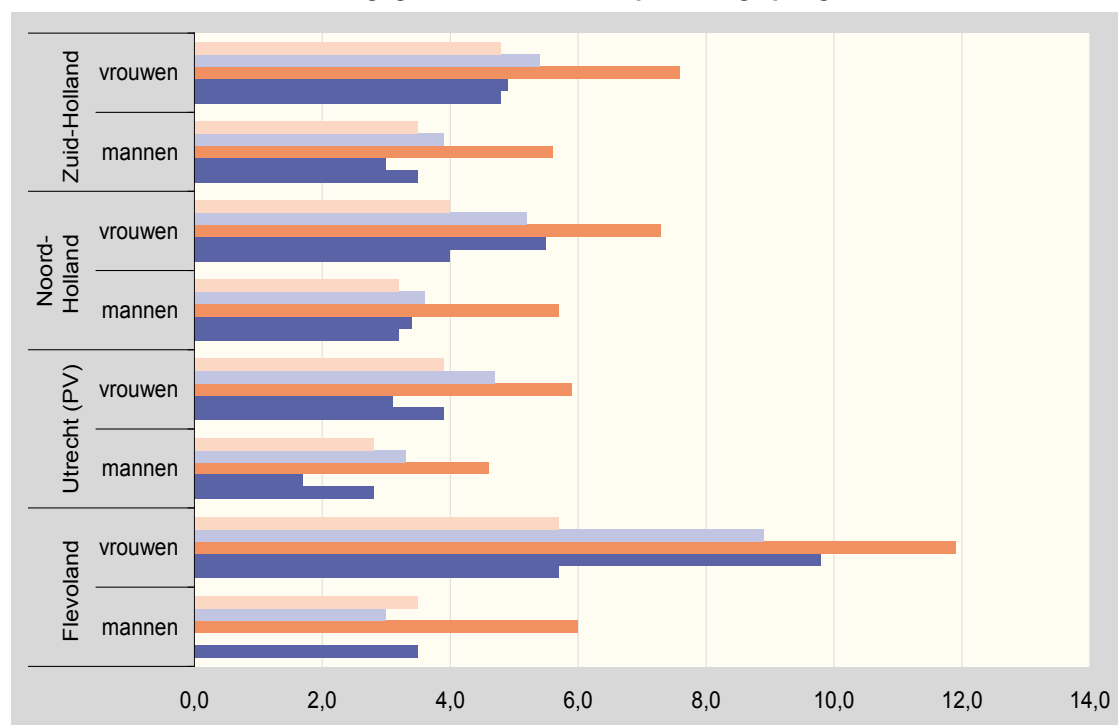
Tabel B13: Werkloosheidspercentage per gebied en geslacht

		2000	2005	2007	2008
Nederland	mannen	2,7	5,6	3,6	3,3
	vrouwen	5,4	7,8	5,8	4,8
Utrecht	mannen	2,6	7,8	3,8	4,2
	vrouwen	.	7,5	6,2	5,3
Amsterdam	mannen	7,0	9,9	5,5	5,0
	vrouwen	6,7	8,2	6,7	4,4
's-Gravenhage	mannen	3,4	7,7	4,4	3,7
	vrouwen	4,4	7,7	5,3	4,9
Rotterdam	mannen	6,3	10,1	6,7	6,6
	vrouwen	7,5	11,7	8,2	6,7
Flevoland	mannen	.	6,0	3,0	3,5
	vrouwen	9,8	11,9	8,9	5,7
Utrecht (PV)	mannen	1,7	4,6	3,3	2,8
	vrouwen	3,1	5,9	4,7	3,9
Noord-Holland	mannen	3,4	5,7	3,6	3,2
	vrouwen	5,5	7,3	5,2	4,0
Zuid-Holland	mannen	3,0	5,6	3,9	3,5
	vrouwen	4,9	7,6	5,4	4,8

Bron: CBS (StatLine)

Werkloosheidspercentage: de werkloze beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking (15 t/m 64 jaar)

Grafiek van het in tabel B13 aangegeven werkloosheidspercentage per gebied

Bijlagen

Tabel B14: Onderzoek en Ontwikkeling (R&D); uitgaven naar provincie en categorie (x mln. euro's)

Provincies	Perioden	Verrichte R&D uitgaven eigen pe	R&D uitgaven eigen pe	R&D uitgaven eigen pe	R&D uitgaven eigen pe
		Uitgaven totaal mln euro	Door bedrijven mln euro	Door universiteiten mln euro	Door researchinstellingen mln euro
Flevoland	2002	132	31	-	101
Flevoland	2003	119	40	-	79
Flevoland	2005	.	61	.	78
Flevoland	2007*	.	70	.	75
Utrecht (PV)	2002	706	218	332	156
Utrecht (PV)	2003	746	221	338	187
Utrecht (PV)	2005	.	272	.	173
Utrecht (PV)	2007*	.	335	.	139
Noord-Holland	2002	1419	744	409	266
Noord-Holland	2003	1387	747	401	239
Noord-Holland	2005	.	572	.	272
Noord-Holland	2007*	.	646	.	272
Zuid-Holland	2002	1493	577	597	319
Zuid-Holland	2003	1595	660	563	372
Zuid-Holland	2005	.	776	.	336
Zuid-Holland	2007*	.	1140	.	312

Bron: CBS (StatLine)

* Voorlopig cijfer

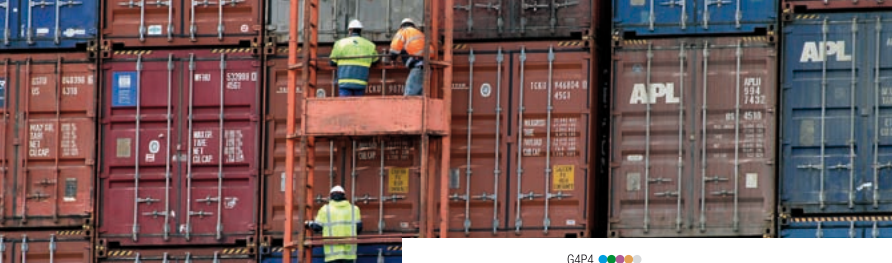
Tabel B15: Onderzoek en Ontwikkeling (R&D); uitgaven eigen personeel (x mln. euro's) door bedrijven per gebied

Gebieden	1996	2000	2005	2007*
Flevoland	14	25	61	70
Utrecht (PV)	261	176	272	335
Noord-Holland	453	771	572	646
Zuid-Holland	550	645	776	1.140
Totaal West-Nederland	1.278	1.617	1.681	2.191
Nederland	3.342	4.457	5.169	5.839
West-Nederland als % van totaal Nederland	38%	36%	33%	38%

Bron: CBS (StatLine)

* aantallen over het jaar 2007 zijn voorlopig

N.B. aantallen over de jaren 1995 en 2008 zijn niet beschikbaar

G4P4 ●●●●●

Tabel B16: Onderzoek en Ontwikkeling (R&D); uitgaven (x mln. euro's) naar gebied en categorie

Gebieden	Perioden	Uitgaven totaal*	Door bedrijven	Door researchinstellingen
		x mln euro's	x mln euro's	x mln euro's
Nederland	1996	4528	3342	1186
	2000	5506	4457	1049
	2005	6385	5169	1216
	2007**	7099	5839	1260
Flevoland	1996	111	14	97
	2000	166	25	141
	2005	139	61	78
	2007**	145	70	75
Utrecht (PV)	1996	438	261	177
	2000	332	176	156
	2005	445	272	173
	2007**	474	335	139
Noord-Holland	1996	713	453	260
	2000	1025	771	254
	2005	844	572	272
	2007**	918	646	272
Zuid-Holland	1996	938	550	388
	2000	965	645	320
	2005	1112	776	336
	2007**	1452	1140	312

Bron: CBS (StatLine)

* exclusief universiteiten

** cijfers over het jaar 2007 zijn voorlopig

N.B. Cijfers over de jaren 1995 en 2008 zijn niet beschikbaar.

Cijfers over uitgaven door universiteiten zijn niet meer beschikbaar, omdat de universiteiten levering he Flevoland heeft geen universiteit.

Tabel B17: Regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006**	2007*
Nederland	3,4	4,3	3,9	4,7	3,9	1,9	0,1	0,3	2,2	2,0	3,4	3,5
Flevoland	3,5	8,1	5,7	9,8	6,4	5,9	1,5	6,2	4,0	4,1	6,3	4,3
Utrecht (PV)	4,6	4,6	7,3	6,7	3,2	3,6	-1,2	-1,4	1,8	2,2	4,0	4,3
Noord-Holland	3,8	5,6	4,6	4,2	3,0	0,7	2,4	1,5	3,0	2,8	3,5	3,7
Zuid-Holland	2,7	4,1	3,9	4,6	4,0	1,9	-0,7	0,2	1,8	2,8	3,4	3,7

Bron: CBS (StatLine)

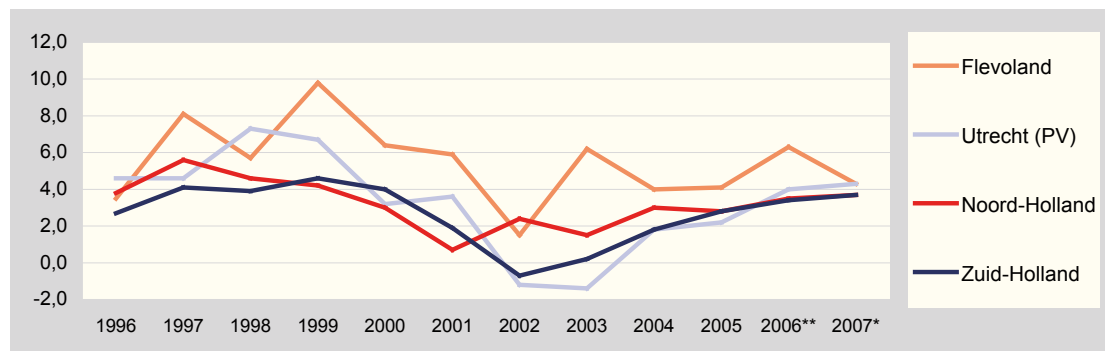
** gegeven over 2006 nader voorlopig

* gegeven over 2007 voorlopig

N.B. De gegevens zijn niet beschikbaar voor de vier provincies tezamen.

Bijlagen

Grafiek van de in tabel B17 aangegeven regionale economische groei: Bbp, volumemutaties in procenten

Tabel B18: Aantal bedrijfsvestigingen per gebied, 1 januari

Gebieden	2004	2005	2006	2007	2008	2004-2008	toename aantal vestigingen in %
Flevoland	21.520	21.970	23.730	25.410	27.760	6.240	29,0%
Utrecht (PV)	67.860	70.740	73.860	78.120	83.120	15.260	22,5%
Noord-Holland	179.320	183.850	189.170	193.690	204.120	24.800	13,8%
Zuid-Holland	140.010	141.880	146.260	153.570	162.560	22.550	16,1%
West-Nederland	408.710	418.440	433.020	450.790	477.560	68.850	16,8%
Nederland	901.160	925.190	956.370	995.770	1.043.780	142.620	15,8%

Bron: LISA

Tabel B19: Aantal uitgesproken faillissementen per gebied gedurende een jaar

Gebieden	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Nederland	5.847	5.577	5.547	5.031	3.840	4.498	5.834	6.771	8.748	9.349	10.082	9.179	7.950	6.847
Flevoland	113	152	168	151	83	94	182	192	287	304	317	209	242	219
Utrecht (PV)	365	332	361	290	249	303	368	528	564	699	681	631	633	490
Noord-Holland	1.051	1.015	1.075	961	701	711	1.014	1.065	1.427	1.433	1.578	1.450	1.269	1.198
Zuid-Holland	1.492	1.325	1.300	1.147	891	996	1.238	1.526	1.884	2.004	2.227	2.143	1.686	1.341

Bron: CBS (StatLine)

NB. Verdere gegevens over mutaties van bedrijven (starters, oprichtingen, vestigingen van bedrijven van buiten het gebied, opheffingen, vertrek van bedrijven uit het gebied, enz.) zijn regionaal niet te vinden of opvraagbaar bij StatLine, www.lisa.nl, of te onbetrouwbaar om op te vragen b.v. bij de KvK

G4P4

Tabel B20: Gegevens over de werkloze beroepsbevolking (x 1000) in absolute aantallen

Gebieden	2000	2005	2007	2008 I	2008 II	2008 III	2008 IV
Amsterdam	24	34	23	21	17	17	17
Rotterdam	17	28	20	20	19	16	18
s-Gravenhage	8	17	11	8	13	8	8
Utrecht	3	11	7	6	7	7	8
Flevoland	7	15	10	10	8	7	8
Utrecht (PV)	12	29	23	20	20	16	21
Noord-Holland	51	79	54	51	43	45	43
Zuid-Holland	59	103	73	71	69	63	61
Totaal West-Nederland	129	226	160	152	140	131	133
Nederland	270	483	344	336	310	284	285
West-Nederland als % van Nederland	47,8%	46,8%	46,5%	45,2%	45,2%	46,1%	46,7%

Bron: CBS (StatLine)

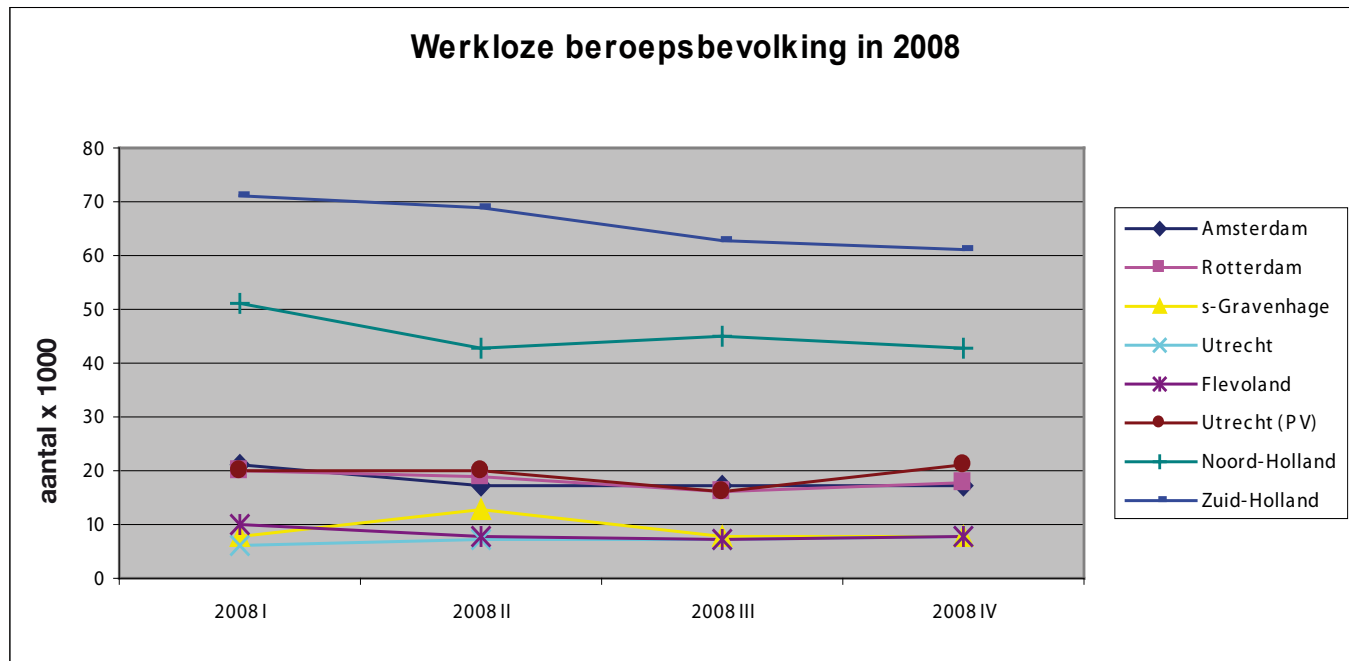
Tabel B21: Werkloosheidspercentage

Gebieden	2000	2005	2007	2008 I	2008 II	2008 III	2008 IV
Amsterdam	6,8	9,1	6,1	5,6	4,4	4,5	4,5
Rotterdam	6,8	10,8	7,4	7,5	6,7	5,9	6,4
s-Gravenhage	3,9	7,7	4,8	3,9	5,7	3,7	3,7
Utrecht	2,4	7,7	4,9	4,3	4,5	5,0	5,1
Flevoland	5,0	8,5	5,5	5,4	4,5	3,9	4,2
Utrecht (PV)	2,3	5,2	3,9	3,5	3,4	2,8	3,6
Noord-Holland	4,3	6,4	4,3	4,1	3,3	3,5	3,4
Zuid-Holland	3,8	6,5	4,5	4,4	4,2	3,8	3,7
Totaal West-Nederland	3,8	6,4	4,4	4,2	3,8	3,5	3,6
Nederland	3,8	6,5	4,5	4,4	4,0	3,7	3,7

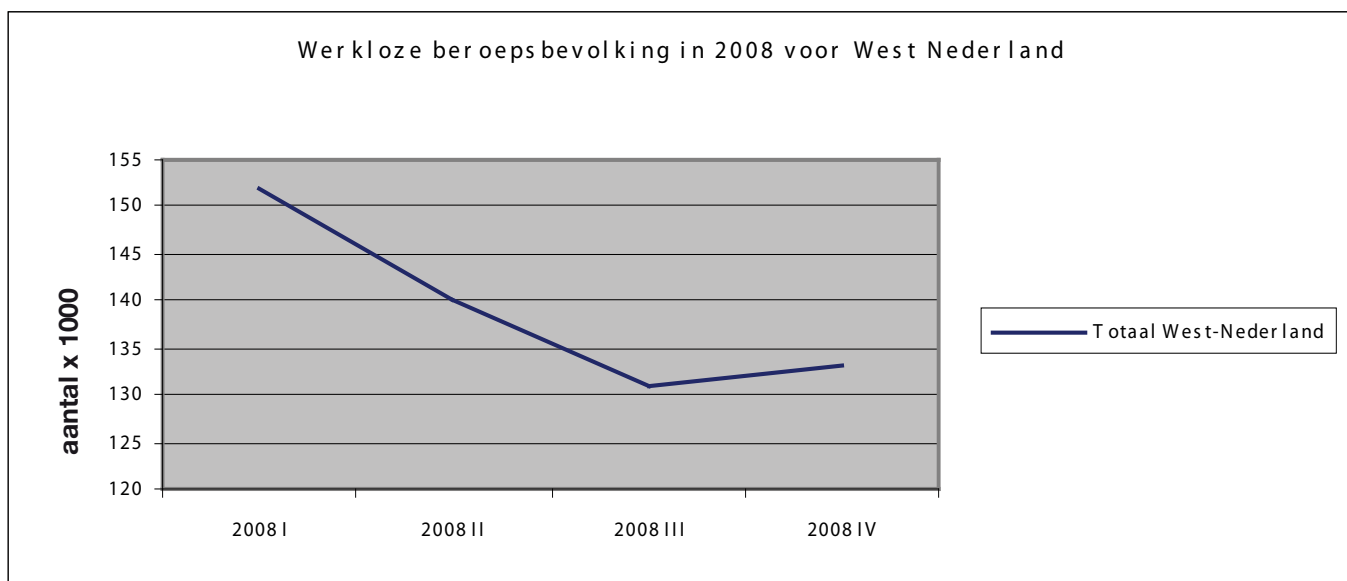
Bron: CBS (StatLine)

Bijlagen

Grafiek van het in tabel B21aangegeven verloop werkloze beroepsbevolking in 2008

Grafiek van het verloop werkloze beroepsbevolking in 2008 voor West Nederland

Tabel B22: Openstaande vacatures per gebied

Totaal aantal vacatures moeilijk vervulbare vacatures andeel moeilijk vervulbaar				
	Perioden	x 1 000	x 1 000	
Nederland	2000	183,4	91,3	50%
	2001	170,7	85,1	50%
	2002	115,1	31,8	28%
	2003	81,3	18	22%
	2004	109,3	19,3	18%
	2006	200,5	63	31%
Flevoland	2000	2,4	1	42%
	2001	3	1,9	63%
	2002	2,3	0,5	22%
	2003	1,5	0,4	27%
	2004	2,3	0,4	17%
	2006	4,4	1,1	25%
Utrecht (PV)	2000	17,8	9,7	54%
	2001	16,8	7,7	46%
	2002	11,5	3,4	30%
	2003	7,8	1,5	19%
	2004	10,4	2	19%
	2006	20,4	6,1	30%
Noord-Holland	2000	39,7	19,8	50%
	2001	33,2	16,3	49%
	2002	23,5	6	26%
	2003	13,9	3,4	24%
	2004	21,1	4,2	20%
	2006	38,5	11,4	30%
Zuid-Holland	2000	40,9	20,3	50%
	2001	42,5	22,7	53%
	2002	23,6	7,2	31%
	2003	18,3	4,8	26%
	2004	23,6	4,9	21%
	2006	44,9	14,6	33%
West-Nederland	2000	100,8	50,8	50%
	2001	95,5	48,6	51%
	2002	60,9	17,1	28%
	2003	41,5	10,1	24%
	2004	57,4	11,5	20%
	2006	108,2	33,2	31%

Bron: CBS (StatLine)
 N.B. Gegevens over de jaren 2005 en 2007 ontbreken omdat deze statistiek tweejaarlijks is.

Bijlagen

Tabel B23: Bruto-arbeidsparticipatie, leeftijdsgroep 15 tot en met 64 jaar

		2000	2005	2007	2008
Nederland	mannen	78,7	77,6	77,9	78,5
	vrouwen	55,0	57,5	60,7	62,0
Utrecht	mannen	77,8	77,1	77,6	77,2
	vrouwen	63,1	62,3	64,0	65,8
Amsterdam	mannen	73,6	75,9	75,5	76,4
	vrouwen	60,4	63,3	64,9	65,9
's-Gravenhage	mannen	81,4	76,5	76,0	75,8
	vrouwen	62,1	61,9	60,1	61,0
Rotterdam	mannen	73,6	72,3	73,4	75,4
	vrouwen	54,8	54,8	60,3	61,6
Flevoland	mannen	81,9	81,9	80,6	81,9
	vrouwen	56,8	61,1	60,8	63,0
Utrecht (PV)	mannen	80,4	79,3	80,3	79,5
	vrouwen	58,5	61,2	64,2	64,8
Noord-Holland	mannen	78,6	77,7	77,9	79,2
	vrouwen	57,7	61,1	62,5	64,3
Zuid-Holland	mannen	79,5	77,6	78,1	78,2
	vrouwen	57,0	58,1	60,6	
EU-27	mannen				
	vrouwen				

Bronnen: CBS statline, Eurostat

Deelname aan betaalde arbeid geldt als een belangrijk criterium voor de emancipatie van bevolkingsgroepen. Betaald werk biedt immers kansen op economische zelfstandigheid. Wie cijfers wil vergelijken moet er rekening mee houden dat er voor arbeidsparticipatie verschillende definities bestaan.

CBS

Onder arbeidsparticipatie wordt niet altijd hetzelfde verstaan.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) telt het percentage werkenden van de bevolking van 15-64 jaar. Banen van minder dan 12 uur per week worden niet meegerekend. Volgens deze definitie is de arbeidsparticipatie van vrouwen 57% (in 2007), een verschil van 18% ten opzichte van mannen.

Eurostat

In Europa wordt arbeidsparticipatie anders gedefinieerd: het statistisch bureau Eurostat telt banen vanaf 1 uur per week mee bij het percentage werkenden. De Nederlandse vrouwen scoren met 68% (in 2006) hoog op de Europese rangorde. Alleen Noorwegen, Zweden, Denemarken en IJsland kennen een grotere arbeidsparticipatie van vrouwen. Oorzaak van dit aanmerkelijke verschil tussen de Nederlandse en Europese cijfers is het grote aantal vrouwen in Nederland met een deeltijdbaai van minder dan 12 uur per week.

Economische zelfstandigheid

Arbeidsparticipatie leidt niet altijd tot economische zelfstandigheid. Iemand is economisch zelfstandig wanneer hij of zij 70% van het nettominimumloon verdient (het bijstandsniveau van een alleenstaande). Slechts 42% van de vrouwen in Nederland is economisch zelfstandig (in 2005). Het hoge percentage vrouwen met een kleine deeltijdbaai is hier onder andere debet aan. Bij de werkloosheid gaat het in Nederland over personen in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar en in heel Europa over personen in de leeftijd van 15 tot en met 74 jaar

Tabel B24: Werkloosheidspercentage, leeftijdsgroep 15 tot en met 64 jaar

		2000	2005	2007	2008
Nederland	mannen	2,7	5,6	3,6	3,3
	vrouwen	5,4	7,8	5,8	4,8
Utrecht	mannen	2,6	7,8	3,8	4,2
	vrouwen	.	7,5	6,2	5,3
Amsterdam	mannen	7,0	9,9	5,5	5,0
	vrouwen	6,7	8,2	6,7	4,4
's-Gravenhage	mannen	3,4	7,7	4,4	3,7
	vrouwen	4,4	7,7	5,3	4,9
Rotterdam	mannen	6,3	10,1	6,7	6,6
	vrouwen	7,5	11,7	8,2	6,7
Flevoland	mannen	.	6,0	3,0	3,5
	vrouwen	9,8	11,9	8,9	5,7
Utrecht (PV)	mannen	1,7	4,6	3,3	2,8
	vrouwen	3,1	5,9	4,7	3,9
Noord-Holland	mannen	3,4	5,7	3,6	3,2
	vrouwen	5,5	7,3	5,2	4,0
Zuid-Holland	mannen	3,0	5,6	3,9	3,5
	vrouwen	4,9	7,6	5,4	4,8
EU-27	mannen	7,8	8,3	6,6	n.b.
	vrouwen	9,8	9,7	7,8	n.b.

Bronnen: CBS statline, Eurostat

Tabel B25: Werkgelegenheid (werkzame personen) Randstad Holland naar deelregio, 2007, en gemiddelde jaarlijkse groei 1995-2007 resp. 2007

Gebieden	personen 2007 x 1000	groei 1995-2007 in %	groei 2007 in %
Flevoland	158,3	4,7	7,9
Utrecht (PV)	713,8	1,8	2,0
Noord-Holland	1.499,8	1,4	1,3
Zuid-Holland	1.806,7	1,1	0,6
West-Nederland	4.178,6	1,5	1,3
Nederland	8.572,2	1,5	1,7

Bron: TNO op basis van CBS

Bijlagen

Tabel B26: Ondernemingsklimaat; hoogopgeleide werkenden in wetenschap en technologie

Onderwerp: Regio:	HRST-kern EU-27	HRST-kern Nederland	HRST-kern Flevoland	HRST-kern Utrecht	HRST-kern Noord-Holland	HRST-kern Zuid-Holland
Perioden	% van totale werkzame beroepsbevolking	% van totale werkzame beroepsbevolking	% van totale werkzame beroepsbevolking	% van totale werkzame beroepsbevolking	% van totale werkzame beroepsbevolking	% van totale werkzame beroepsbevolking
1994	-	-	-	-	-	-
1995	-	-	-	-	-	-
1996	-	19,3	-	-	-	-
1997	-	20,0	-	-	-	-
1998	-	19,3	-	-	-	-
1999	-	19,7	17,2	26,3	22,1	23,7
2000	15,6	19,6	14,5	27,1	24,1	21,8
2001	15,9	19,4	15,6	28,5	24,0	21,1
2002	16,0	19,4	17,6	26,3	24,2	21,0
2003	16,7	22,2	20,3	32,0	28,2	23,6
2004	17,5	24,4	23,4	32,9	32,4	24,6
2005	18,0	25,0	23,8	34,9	30,8	28,4
2006	18,3	24,0	-	-	-	-

Bron: CBS (StatLine)

N.B.: De cijfers zoals in de onderstaande tabel zijn niet te vinden. Bovenstaand is een alternatief.

HRST-kern:

Hoogopgeleide werkenden in wetenschap en technologie (Human Resources in Science and Technology, HRST).

Personen die een opleiding in het hoger onderwijs hebben voltooid op het gebied van wetenschap en technologie, en tevens werkzaam zijn op dit gebied. De opleiding is een doctoraal, master, hbo, kort hbo, aio

(assistent in opleiding), oio (onderzoeker in opleiding) of andere promotie-opleiding (of een vergelijkbaar niveau in andere landen).

Onder 'wetenschap en technologie' vallen, naast natuurwetenschappen en techniek, ook bijvoorbeeld medische wetenschap, landbouwonderzoek, sociale wetenschappen en onderwijs.

Tabel B27: Academici als % in de totale werkgelegenheid, jaar 2006

Gebied	hoogst behaald onderwijsniveau wo master, doctor	Totale beroepsbevolking	Wo master, doctor in % van het totaal
Flevoland	10.430	178.570	5,8%
Utrecht (PV)	103.166	553.656	18,6%
Noord-Holland	210.769	1.243.253	17,0%
Zuid-Holland	204.454	1.579.426	12,9%
West-Nederland	528.819	3.554.905	14,9%
Totaal Nederland	879.283	7.486.254	11,7%

Bron: CBS, bewerking COS (draaitabel EBB 2006)

Tabel B28: Overzicht van de gecommitteerde projecten Kansen voor West in 2008

	Naam Project	Subsidiale kosten	Cofin Publiek + Privaat	EFRO Bijdrage	Plaats van Uitvoering	begunstigden/partners	type project
	PRIORITEIT 1						
1	BioPartner Accelerator	8.842.086	5.442.086	3.400.000	leiden	Stg. Biopartner ACL	inubator/shared service
2	Clusterregeling Zuid Holland	35.500.000	28.000.000	7.500.000	zh	prov. Zuid Holland	clusterregelingen innovatie samenwerking bedrijven en kennisinstellingen
3	Doorstart Technofonds Flevoland	4.200.000	3.150.000	1.050.000	4 gemeenten	Ontwikk. my Flevoland	riscokapitaal technostarters flevoland
4	Duurzame groei Flevoland	8.100.198	4.860.034	3.240.164	flevo	Stichting Syntens	Kennisoverdracht; stimulerend individuele bedrijfsinnovaties
5	Ondersteuning Innovatief	8.505.211	5.103.127	3.402.084	flevo	Ontwikk. Mij Flevoland	individuele advisering, clusterstimulering, ow nieuwe bedrijvigheid, buitenl.
6	TMI regeling	12.912.899	11.412.899	1.500.000	flevo	provincie Flevoland	subsidiering voor MKB Flevoland voor milieuninnovaties
7	KansenKanon II	4.500.000	2.700.000	1.800.000	nholand	Stichting Syntens	Kennisoverdracht; stimulerend individuele bedrijfsinnovaties
8	Kennisnetwerken en innovatie in	4.340.000	2.640.000	1.700.000	zholland	stichting kennisalliantie	Kennisoverdracht; stimulerend individuele bedrijfsinnovaties
9	Ecoshape - Building with Nature	2.707.000	1.947.000	760.000	dordrecht	stichting ecoshape	organisatie en exploitatie topinstituut waterbouw en ecologie
10	Kennisbruggen	4.206.980	2.492.330	1.714.650	zuidholland	stichting kennisalliantie	kennismaktplaats, kennisbruggen evenementen, 140 kennisgiften, inzet 60
11	Geo valley	5.901.800	3.975.450	1.926.350	west	stichting geomatics business park	ontwikkelen nieuwe geomatica kennis op 4 thema's
12	Dutch Offshore Wind energy	2.987.230	1.971.572	1.015.658	Den Helder	stichting associatie technologie overdracht	ontwikkeling integraal offshore onderhoudservicestelsel
13	Proospace Utrecht	1.400.000	840.000	560.000	utrecht	stichting proospace	ontwikkeling prototype lab voor creatieve ondernemers
14	PICNIC 2008-2010 Internationaal	2.348.367	1.748.367	600.000	amsterdam	stichting amsterdam cross media week	Event gericht op samenwerking in crossmedia
15	Science park utrecht	2.098.345	1.531.307	839.338	utrecht	Universiteit utrecht	samenbrengen organisaties kennisvalorisatie en bedrijfszondersteuning op
16	Innovatie Incentive Lelystad	2.150.000	1.075.000	1.075.000	lelystad	gemeente lelystad	subsidiering voor economische en innovatieve ontwikkelingen in lelystad
17	De haagse Hogeschool	1.494.800	747.400	747.400	den haag	Haagse Hogeschool	kennis, innovatie ein ondernemersschapsprogramma's gericht op clusters juridisch-
18	Garantiefonds Mikrokredieten	1.200.000	800.000	400.000	adam	gemeente amsterdam	microkredieten tussen 5 en 35 duizend voor starters die niet terecht kunnen
	SUB-TOTAAL	113.394.916	80.436.572	33.230.644			
	PRIORITEIT 2						
19	Glazen Schermen Schieveste en	6.822.184	4.322.184	2.500.000	schiedam	gemeente schiedam	aanleg glazen schermen en zonnepanelen
20	Walstroom in Zuid - Holland	3.125.000	1.875.000	1.250.000	zh		walstroomaansluitingen/koepelproject
21	Aardgasmobiliteit	6.825.000	4.325.000	2.500.000	zh	provincie Zuid Holland	regeling investeringssteun aardgasvulpunten
22	Groene care zuid en west	3.705.337	2.483.440	1.235.048		stichting mainport en groen, mn DLG	aanleg groengebieden haarlemmermeerpolder
23	Walstroom in Zuid - Holland,	2.341.400	1.406.400	935.000	drechtsleden	bureau Drechtsleden	walstroomaansluitingen
24	Integrale Inrichting	6.500.000	5.200.000	1.300.000	flevoland	Rijkswaterstaat IJsselmeergebied	aanleg recreatiegebied, aanleggen stranden en eiland
	SUB-TOTAAL	29.318.921	19.612.024	9.720.048			
	PRIORITEIT 3						
25	Atolplaza motor voor	7.833.716	5.833.716	2.000.000	lelystad	gem. lelystad	opKnappen atolwijk ontwikkelen MFR en groen en openbare ruimte)
26	kwaliteitsimpuls ontwikkeling	4.488.848	3.542.194	946.654	lelystad	gem. lelystad	inrichten bataviahaven en openbare ruimte boulevard
27	Flora's Hof	2.740.000	1.940.000	800.000	utrecht	Stichting Nat Museum Speelklok	restaureren werkplaats en publieke toegang
28	Cluster ARM	1.828.337	1.097.002	731.335	adam	Stadsherstel Amsterdam	renovatie en inbouw oude panden tbv kleine, ambachtelijke biebrouwerij;
29	Westergasfabriek: Levende Park	428.435	276.435	152.000	adam	Stichting Westergasfabriek	investeren in levend park op terrein WGF
	SUB-TOTAAL	17.319.336	12.689.347	4.629.989			
	PRIORITEIT 4						
30	Technische Bijstand	24.848.000	12.424.000	12.424.000			
	SUB-TOTAAL	24.848.000	12.424.000	12.424.000			

Uitgave van de Management Autoriteit van Kansen voor West
en medegefinancierd door de EU.
www.kansenvoorwest.nl